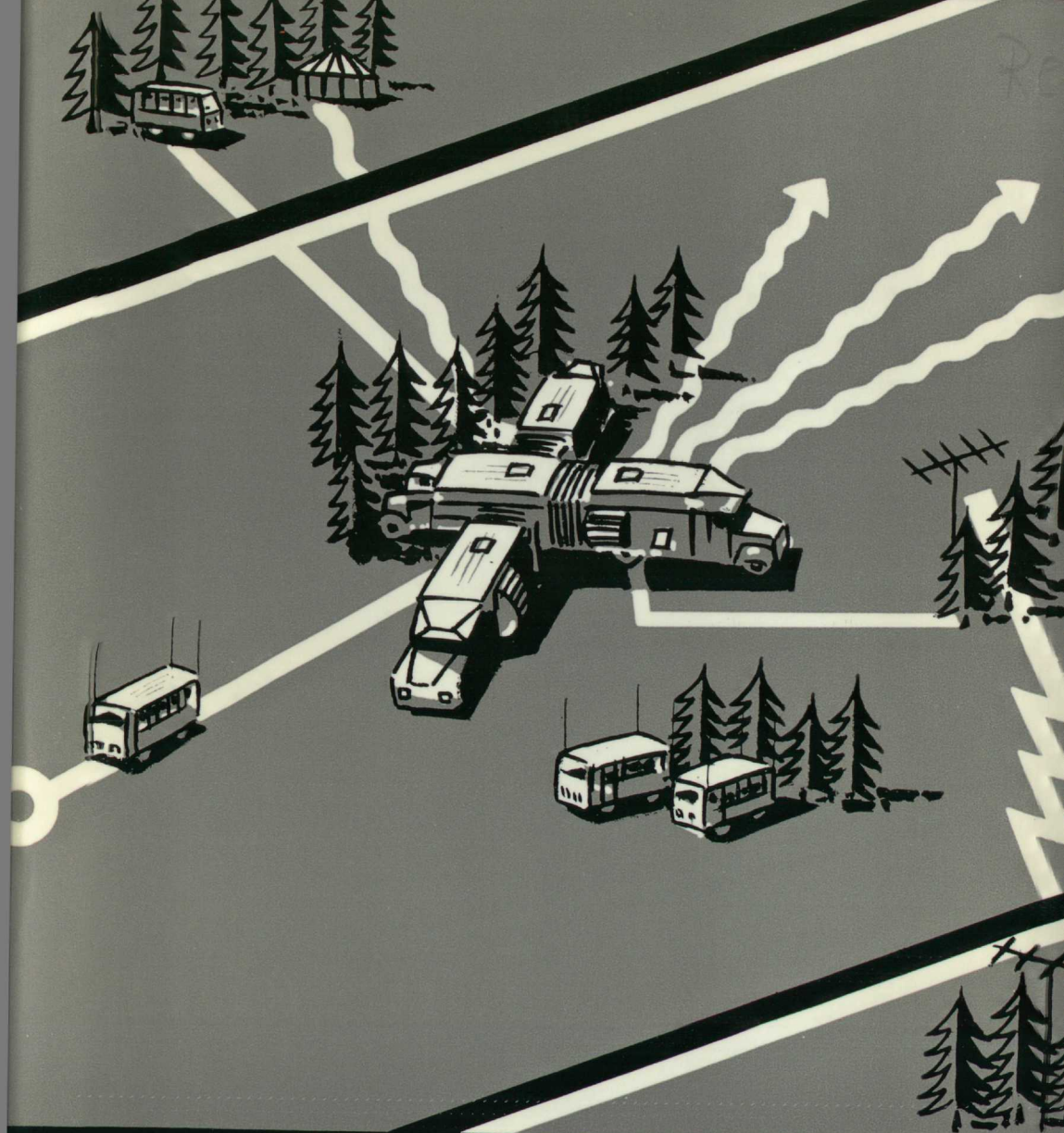

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst

Betänkande avgivet av Utredningen om
handräckningsvärnpliktiga

Stockholm 1971

Statens offentliga utredningar

1971:57

Försvarsdepartementet

Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst

Betänkande avgivet av Utredningen om
handräckningsvärnpliktiga
Stockholm 1971

Statens offentliga utredningar
1971:57
Försvarsdepartementet

Utbildning av vissa värnplikliga i stabsjänst

Befälsande avdelat av Utredningen om
hänförelse av värnplikliga

Till Statsrådet och Chefen för Kungl Försvarsdepartementet

Med stöd av Kungl Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1966 anmodade chefen för försvarsdepartementet den 22 juni samma år dåvarande ledamoten av riksdagens andra kammare, numera organisationsdirektören hos försvarets rationaliseringsinstitut F U Nihlfors att utreda utbildningstiden för värnpliktiga med begränsad militär användbarhet m m och uppdrog åt departementssekreteraren i departementet E P Kourtzman att vara sekreterare åt utredningen. Utredningen har arbetat under benämningen Utredningen om handräckningsvärnpliktiga.

Uppdraget har sedermera vidgats genom att Kungl Maj:t den 10 november 1967 föreskrivit, att uppdraget skall omfatta även de värnpliktiga som, utan att tillhöra besiktningsgrupperna 3 och 4, används för stödfunktioner inom krigsmaktens fredsoorganisation.

Enligt direktiven bör delförslag kunna läggas fram i den mån utredningen finner det vara lämpligt. Utredningen framlade därför i juni 1968 ett delbetänkande med rubriken Vissa personal- och driftfrågor vid militära marinrättningar och mässar (FöD stencilerat betänkande 1968: 2). I juni 1970 avgav utredningen ett annat delbetänkande med rubriken Bemanningsformer för statliga isbrytare och sjömätningarfartyg (FöD stencilerat betänkande 1970: 9).

Utredningen avser att hösten 1971 avge sitt slutbetänkande beträffande utbildning

m m av värnpliktiga med begränsad militär användbarhet m fl. Utredningen har emellertid bedömt det vara fördelaktigt att i ett särskilt betänkande behandla ett avsnitt av utbildningsverksamheten, som väsentligt skiljer sig från verksamheten i övrigt och till vilket ställning kan tas utan att utredningens slutbetänkande behöver avvaktas. Det är här fråga om utbildningen av värnpliktiga med begränsad militär användbarhet vid arméns stabs- och sambandsskola, vilka avses för stabstjänst i krigsorganisationen.

Utredningen överlämnar härmed ett betänkande med rubriken Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst.

I handläggningen av detta betänkande har förutom undertecknade deltagit fem av utredningens experter, nämligen regementsofficeren i försvarsdepartementet överstelöjtnanten B Sjöberg, majoren vid arméns stabs- och sambandsskola B O Nyström, majoren vid marininstaben B Hammar, majoren vid flygvapnet S Norrmo och kaptenen vid arméstaben R Ericson. I utredningsarbetet har även föreståndaren för Birkagården H V Renberg deltagit.

Stockholm i juni 1971

Folke Nihlfors

Per Kourtzman

Innehåll

Kapitel 1 <i>Utredningens direktiv. Utredningsarbetets inriktning och bedrivande</i>	7	5.2 Utbildningens tidsmässiga inpassning	33
1.1 Utredningens direktiv	7	5.3 Genomförande av föreslaget utbildningssystem	35
1.2 Utredningsarbetets inriktning och bedrivande	8	Kapitel 6 <i>Tjänsteställning och utbildningspremier</i>	37
Kapitel 2 <i>Nuvarande organisation och utbildning</i>	10	6.1 Allmänna synpunkter	37
2.1 Arméns stabs- och sambandsskola	10	6.2 Överväganden och förslag	38
2.2 Nuvarande utbildning	11	Kapitel 7 <i>Kostnadsjämförelser och investeringsbehov</i>	40
2.2.1 Utbildningsmål	11	7.1 Allmänt	40
2.2.2 Utbildningstidens längd	12	7.2 Minskade värnpliktskostnader m m	40
Kapitel 3 <i>Årligt utbildningsbehov</i>	16	7.3 Kostnader för befäl	41
3.1 Indelning i utbildningsgrupper	16	7.4 Investeringsbehov	43
3.2 Beräkning av årligt utbildningsbehov	17	Kapitel 8 <i>Sammanfattning</i>	44
Kapitel 4 <i>Utbildningskrav och utbildningstid</i>	19	<i>Bilagor</i>	
4.1 Utbildningskrav	19	3: 1 Berörda befattningstyper med indelning i utbildningsgrupper	47
4.2 Utbildningens innehåll och utbildningstid	20	4: 1 Utbildningskrav	50
4.2.1 Inledning	20	Övningsförteckningar	
4.2.2 Allmänmilitärt utbildningsskede	21	4: 2 Exercis	61
4.2.3 Befattningsutbildningsskede	22	4: 3 Fysisk träning	62
4.2.4 Miljöutbildningsskede	24	4: 4 Orientering	63
4.2.5 Grundutbildningens totala längd	26	4: 5 Soldatundervisning	64
4.2.6 Repetitionsutbildning	28	4: 6 Inre tjänst	66
Kapitel 5 <i>Utbildningens organisation och tidsmässiga inpassning m m</i>	29	4: 7 Terrängtjänst	67
5.1 Utbildningens organisation	29	4: 8 Vapentjänst	68

4: 9 Strid	70
4: 10 Förläggning	72
4: 11 Skydd	73
4: 12 Taktik	75
4: 13 Stabstjänst med expeditionstjänst	77
4: 14 Underrättelsetjänst	80
4: 15 Sambandstjänst	83
4: 16 Fältarbetstjänst	86
4: 17 Underhållstjänst	88
4: 18 Transportledningstjänst	90
4: 19 Personaltjänst	92
4: 20 Mobiliseringstjänst	95
4: 21 Motortjänst	96
4: 22 Navigation	98
4: 23 Befälsutbildning	99
4: 24 Förbandsutbildning	101
4: 25 Avsnittsutbildning — applikato- risk exempel	102
4: 25: 1 A 1 Mobilisering	103
4: 25: 2 A 2 Marsch, förläggning, skydd	104
4: 25: 3 A 3 Försvar	108
4: 25: 4 A 4 Anfall	110
4: 25: 5 A 5 Marinstridskrafternas strid	113
4: 25: 6 A 6 Flygstridskrafternas strid .	118
4: 25: 7 A 7 Fördröjnings- och avvärj- ningsstrid	120
4: 25: 8 A 8 Koncentrerings- och upp- marschtransporter	123
4: 25: 9 A 9 Territoriell verksamhet . .	124

1 Utredningens direktiv. Utredningsarbetets inriktning och bedrivande

1.1 Utredningens direktiv

Enligt direktiv som lämnades den 27 maj 1966 (se Riksdagsberättelsen 1967: Fö 24) har utredningen om handräckningsvärnpliktiga (UH) att verkställa utredning rörande utbildningstiden för värnpliktiga med begränsad militär användbarhet, m m.

Direktiven berör inledningsvis det dittills tillämpade inskrivningsförfarandet, enligt vilket de värnpliktiga vid inskrivningen efter kroppsbeskaffenhet och allmänt hälsotillstånd hänfördes till olika besiktningsgrupper, vilka utformats efter de värnpliktigas användbarhet i freds- och krigsorganisationerna. Värnpliktiga med begränsad användbarhet placerades i någon av besiktningsgrupperna 3 och 4.

Direktiven övergår därefter till att ange omfattningen av UH uppdrag. Detta skall huvudsakligen avse värnpliktiga i besiktningsgrupperna 3 och 4 med undantag för dem som tas ut för utbildning i specialtjänst.

Huvuddelen av UH uppmärksamhet bör ägnas åt de värnpliktiga i nämnda besiktningsgrupper, vilka normalt inte ingår i krigsorganisationen, d v s främst de nuvarande handräckningsvärnpliktiga.

Vissa värnpliktiga som enligt det tidigare tillämpade inskrivningsförfarandet skulle ha hänförts till besiktningsgrupp 3 eller 4 utgörs av dem som tas ut för utbildning i stabstjänst. Vissa genomgår underofficersutbildning vid armén och kustartilleriet och

blir efter genomgången utbildning stabbsbiträden i krigsorganisationen. — Dessa utbildas för närvarande vid arméns stabbs- och sambandsskola (StabSbS) i Uppsala. — Återstoden av de värnpliktiga i stabstjänst, som är värnpliktiga i allmänhet, utbildas i expeditionstjänst eller i vissa yrkestjänster. Även dessa värnpliktiga ingår till övervägande del i krigsorganisationen.

Enligt direktiven bör UH först undersöka den nuvarande och den väntade framtida tillgången på värnpliktiga tillhörande nyssnämnda besiktningsgrupper 3 och 4 och de förändringar av tillgången som kan bli en följd av det nya inskrivnings- och personalredovisningssystemet. Den nuvarande indelningen i besiktningsgrupperna 1–4 har i det nya inskrivningsförfarandet ersatts med ett system, som innebär ett betydligt mer nyanserat uttagningsförfarande, grundat på analyser av de krav som måste ställas på de värnpliktiga under krigsförhållanden samt ett ökat hänsynstagande till de värnpliktigas kvalifikationer i olika hänseenden.

Vidare bör UH beräkna det behov av värnpliktiga tillhörande ifrågakvarande besiktningsgrupper som behövs för stabstjänst m m i krigsorganisationen. I huvudsak synes utbildningen av dessa värnpliktiga kunna utformas på grundval av de i prop 1966: 106 beslutade riktlinjerna. Denna utbildning bör granskas och härav föranleda förslag framläggas beträffande utbildningstidens längd och fördelning.

Här föreligger en viss oklarhet i fråga om innebörden av ordet »stabstjänst». Enligt UH tolkning måste emellertid här avses främst de värnpliktiga som utbildas vid arméns stabs- och sambandsskolas stabsskolavdelning. De ingår nämligen som stabsofficerare i krigsorganiserade staber och tillhör inte kategorien handräckningsvärnpliktiga. UH har ägnat särskild uppmärksamhet åt utbildningen av stabsofficerarna, eftersom de utgör den väsentliga delen av här ifrågasatt värnpliktiga.

Eftersom utbildningen av stabsofficerarna och även urvalet av värnpliktiga för sådan utbildning förete väsentliga olikheter i förhållande till utbildningen m m av övriga värnpliktiga har UH funnit det angeläget att behandla dessa spörsmål särskilt när ställning kan tas till dessa utan att resultatet av UH utredningsarbete i övrigt behöver avvaktas.

1.2 Utredningsarbetets inriktning och bedrivande

Utredningsuppdraget omfattar som nämnts värnpliktiga i de tidigare besiktningsgrupperna 3 och 4 uttagna till stabstjänst. För att konsekvenserna för stabsutbildningen skall kunna klarläggas har UH funnit det nödvändigt att samtidigt beräkna behovet av värnpliktiga i de tidigare besiktningsgrupperna 1 och 2, som kan tas ut till motsvarande tjänst och krigsplaceras i högre staber m m. UH har däremot inte behandlat de stabsofficerare, som krigsplaceras på lägre nivå, t ex i kompanier och bataljoner.

Som underlag för sina överväganden angående utbildningen av handräckningsvärnpliktiga inom kontorsfunktionen, som kommer att behandlas i slutbetänkandet, har UH även ansett det nödvändigt att undersöka krigsorganisationens behov och därmed det årliga utbildningsbehovet av värnpliktiga expeditionsofficerare.

Frivilligpersonal utnyttjas för krigsplacering i vissa expeditionstjänstbefattningar. På grund av föreliggande brister på sådan personal har ett antal av dessa befattningar

måst besättas med värnpliktiga. Härigenom uppstår ett ökat behov av värnpliktiga med expeditionsutbildning. Detta har beaktats av UH. Behovsberäkningarna behandlas i detta delbetänkande, utbildningens organisation och utformning i det kommande slutbetänkandet.

UH har därefter undersökt kraven på utbildning för de olika berörda befattningstyperna och behovet av utbildningstid vilket medfört ett behov av ändrad utbildningsorganisation. UH har slutligen utarbetat ett förslag till utbildningens tidsmässiga inpassning och fördelning på olika myndigheter. En anpassning till det av statsmakterna 1966 fastställda värnpliktsutbildningssystemet (VU 60) har eftersträfvats. Hänsyn har därvid tagits till berörda myndigheters nuvarande och bedömda framtida utbildningskapacitet.

Den nuvarande utbildningen av värnpliktiga stabsofficerare för brigad- och högre staber samt av värnpliktiga i transportledningstjänst bedrivs i huvudsak helt vid den i StabSbS ingående stabsskolavdelningen.

UH har gjort ett flertal besök vid StabSbS och även följt ifrågasatt värnpliktigas verksamhet under ett flertal övningar. Studieverksamheten har omfattat stabs-, stabstjänst-, fälttjänst- och särskilda transportledningsövningar under såväl grund- som repetitionsutbildning.

UH har därvid haft tillfälle att ingående studera arbetsuppgifter och arbetsmiljö samt att diskutera problematiken kring utbildningen med skolans lärare och elever samt med stabsmedlemmar i övande staber m m.

Det har visat sig vara ett komplex av problem, som inte bara berör krigsorganisationens kravsättning och beräknade behov i personellt hänseende samt därav betingade krav på de värnpliktiga och deras utbildning utan även frågor om tillgång på lärare, lämpliga lokaler och hjälpmedel för utbildningen. Dessa besök har även aktualiserat önskemål om att miljöutbildningen tidsmässigt placeras in så att en naturlig stegring uppnås av svårighetsgraden i utbildningen och tjänstgöringen i befattning-

ar under övningar.

Diskussionerna har även berört möjligheterna att täcka de nuvarande bristerna på värnpliktiga stabsunderofficerare i krigsorganisationen och värnpliktiga i transportledningsbiträdestjänst.

UH har funnit det vara nödvändigt att utgå från att stabsunderofficerarna framdeles rekryteras även bland fullt fäldugliga värnpliktiga och inte bara som nu bland värnpliktiga med begränsad militär användbarhet.

UH har på ett tidigt stadium av utredningsarbetet vid diskussionerna ifrågasatt om inte tiden för utbildningen av stabsunderofficerarna är längre än nödvändigt med tanke på kraven på berörda befattningar i krigsorganisationen och den studievana som de för stabstjänst uttagna värnpliktiga eleverna har. De flesta har nämligen genomgått gymnasium eller likvärdig form av utbildning. Ett stort antal bedriver även universitets- och högskolestudier eller andra former av postgymnasiala studier.

Från StabSbS sida har man ställt sig förstående till UH förmodanden att de nuvarande främst av krigsorganisationen betingade utbildningsmålen för de värnpliktiga borde kunna uppnås med ett ändrat, mer rationellt upplagt utbildningssystem. Även med en avkortad utbildningstid skulle utbildningen kunna ges ett innehåll som tillgodoser de krav som måste ställas på de värnpliktiga i de krigsorganiserade staberna.

En sådan rationaliserad utbildning måste dock baseras på en vid skolan mera fast placerad lärarkår och bedrivs med moderna och rationella utbildningshjälpmedel och i specialinredda lektionssalar (-hallar) för stabsutbildningen.

Som ett väsentligt led häri borde eleverna på ett tidigt stadium av befattningsutbildningen göras förtrogna med den miljö i vilken de under fältmässiga förhållanden måste tjänstgöra.

Skolledningen har samtidigt framhållit att utbildningstidens längd för närvarande även bestäms av det faktum att de värnpliktiga vid inskrivningen uttagits till underofficersutbildning. Tiden för sådan ut-

bildning är lika lång för samtliga värnpliktiga inom en försvarsgren som utbildas till underofficerare. Det har även erinrats om att kravet på underofficersutbildning i sin tur är betingat av att krigsorganisationen anses erfordra stabsunderofficerare på denna nivå.

De av UH gjorda iakttagelserna har även bestyrkts vid intervjuer med eleverna. Dessa ansåg, att utbildningstiden var avsevärt längre än den behövde vara och att de uppnådde erforderlig kunskapsnivå redan tre-fyra månader före utbildningstidens slut. Detta medförde enligt deras mening att utbildningen under de sista månaderna framstod för dem som mindre meningsfylld och därför negativt påverkade deras inställning till utbildningsverksamheten. De uttalade även önskemål om att undervisningen inom skolan utformades på ett sätt som var bättre anpassat till elevernas studievana och receptivitet än som f n var fallet med tillgängliga resurser.

UH fann därför att det fortsatta utredningsarbetet i första hand borde inriktas på att undersöka möjligheterna att förkorta utbildningstiden så, att den bara omfattade den tid som är nödvändig för att ge eleverna erforderliga kunskaper och färdigheter för det stabsarbete som de i krig skall utföra. Däremot borde utbildningstidens längd inte enbart till följd av uttagningen motsvara den som f n är fastställd för underofficersuttagna värnpliktiga.

Om utbildningstiden kunde förkortas och delar av utbildningen förläggas till andra förband eller staber så att bara den grundläggande befattningsutbildningen bibehölls vid skolan skulle det sannolikt bli möjligt att öka skolans kapacitet och därmed främst genom grundutbildning inhämta bristerna i förhållande till krigsorganisationens behov i stället för att tillgripa åtgärder i form av mindre givande kompletteringskurser för tidigare ej stabstjänstutbildade värnpliktiga.

Det fortsatta utredningsarbetet fick utvisa om dessa tankegångar kunde realiseras. Det förtjänar redan här framhållas det stora intresse att medverka i dessa undersökningar som skolledningen visat.

2 Nuvarande organisation och utbildning

2.1 Arméns stabs- och sambandsskola

Huvuddelen av den nuvarande utbildningen av berörda värnpliktiga i stabs- och transportledningstjänst bedrivs som tidigare nämnts vid StabSbS.

Genom Kungl Maj:ts beslut den 3 juni 1965 har förutvarande arméns signalskola och den till arméns underofficersskola tidigare anslutna stabbsbiträdesskolan från och med den 1 juli 1965 försöksvis sammanförts till en utbildningsanstalt för stabs- och sambandstjänst. Skolan är i administrativt hänseende ansluten till Upplands signalregementet i Uppsala.

StabSbS är sedan den 1 juli 1965 provisoriskt organiserad med chef, stabsavdelning, försöksavdelning, stabsskolavdelning, tolkskolavdelning, sambandsskolavdelning, mekanikerskolavdelning, signalskyddsnämndens skola samt två skolkompanier (1/6–1/9 tre skolkompanier). Fr o m den 1 juli 1968 har signalskyddsnämndens skola ombildats och ingår som totalförsvarets signalskyddsskola i organisationen.

Skolan har till uppgift att åt fast anställd personal och värnpliktiga ur försvarsgrenarna samt civil personal inom totalförsvaret meddela undervisning i sambandstjänst, stabstjänst, tolk- och fångförhörs-tjänst, underhåll och reparation av signalmateriel samt signalskyddstjänst. Vid skolan utförs försök rörande organisation, utrustning och arbetsmetoder inom stabs- och

sambandstjänstområdena.

Till *stabsavdelningen* är skolans administrativa verksamhet koncentrerad.

Vid *försöksavdelningen* bedrivs studier och försök i avsikt att skapa stabsarbetsmetoder och att utveckla lednings- och sambandsorgan för armétridskrafterna och i viss mån regionala staber samt att ge underlag för taktisk-teknisk-ekonomiska och taktisk-organisatorisk-ekonomiska målsättningsar avseende stabers samt stabs- och sambandsförbands organisation och utrustning. Därjämte bedrivs materieförsök.

Vid *stabsskolavdelningen* utbildas värnpliktiga i stabsunderofficerstjänst vid armén och kustartilleriet – huvudsakligen underofficersuttagna värnpliktiga – i operations-, underrättelse-, underhålls- och personal-tjänst samt underofficers- och underbefälsuttagna värnpliktiga i transportledningstjänst för högre fält- och regionala staber. Utbildningstiden utgör för huvuddelen omkring femton månader uppdelad i en period om tre månader och – efter nio månaders uppehåll – en period om tolv månader.

Reservofficerskurser för armén – omskolningskurser om 3–5 veckors längd – anordnas i operationstjänst (brigad och försvarsområde) samt i transportledningstjänst.

Vid *tolkskolavdelningen* meddelsas soldat-, befäls- och fackutbildning av specialtjänstuttagna tolkar och fångförhörsledare ur armén, marinen och flygvapnet. Utbildningstiden är tolv månader.

Vid *sambandsskolavdelningen* anordnas ett flertal sambandskurser för aktivt befäl och reservbefäl vid signaltrupperna och övriga truppslag, vissa specialtjänstuttagna värnpliktiga samt för personal inom totalförsvaret.

Vid *mekanikerskolavdelningen* anordnas huvudsakligen telereparations- och teleunderhållskurser för personal ur tygtekniska kåren och värnpliktiga.

Vid *signalskyddsskolan* utbildas all signalkontroll- och signalskyddspersonal inom totalförsvaret.

Till ett av *skolkompanierna* sammanförs de värnpliktiga elever som utbildas vid stabsskol- och tolkskolavdelningarna – stabsunderofficerare, transportledningstroppchefer och transportledningsgruppchefer samt tolkar och fångförhållare. Det andra skolkompaniet utgörs av värnpliktiga som utbildas vid sambands- och mekanikerskolavdelningarna samt vid signalskyddsskolan. Det tredje kompaniet – som är organiserat 1/6–1/9 – utgörs av de till stabsunderofficers- och transportledningstjänst uttagna värnpliktiga som genomgår allmänmilitär utbildning (AMU). Utbildningen vid sistnämnda kompani är begränsad till den allmänmilitära utbildningen samt grundläggande stabs- och sambandstjänst.

Centraliserad repetitionsutbildning anordnas även för värnpliktiga stabsunderofficerare, tolkar, mekaniker m fl som tillhör krigsförbandsövande staber och förband.

Den undersökning som utförts av UH berör huvudsakligen den del av StabSbS organisation och verksamhet som avser utbildningen av värnpliktiga i stabsunderofficers- och transportledningstjänst och som bedrivs vid stabsskolavdelningen.

2.2 Nuvarande utbildning

2.2.1 Utbildningsmål

För utbildningen av värnpliktiga i stabsunderofficers- och transportledningsbiträdestjänst samt expeditionsbiträden under grundutbildning tillämpas tills vidare särskilda av chefen för armén meddelade provisoriska

bestämmelser. Dessa gäller för grundutbildning av underofficersuttagna och underbefälsuttagna värnpliktiga samt värnpliktiga kategori F, alla i den tidigare besiktningsgruppen 3, vilka efter särskild prövning uttagits för utbildning i stabsunderofficers-tjänst vid central och regional stab eller vid högre fältstab eller i transportlednings-tjänst eller till expeditionsbiträden. Bestämmelserna avser allmänmilitär utbildning samt befattnings- och förbandsutbildning. – Motsvarande bestämmelser finns för värnpliktiga kategori F i stabstjänst vid marinen och flygvapnet.

I huvudsak innefattar bestämmelserna *utbildningsmål* för den enskilde värnpliktige och för förband samt *slutmål*.

Som *utbildningsmål* för den enskilde värnpliktige anges kunskaper och färdigheter för egen krigsbefattning allt efter de utbildningslinjer som anges i det följande.

För *stabsunderofficerstjänstlinjen* – underofficersuttagna värnpliktiga – skall befattningsutbildningen inriktas på att ge den värnpliktige sådana kunskaper i taktik och krigsorganisation att han förstår innebörden av olika orderuttryck och efter anvisning kan utforma orderförslag inom visst verksamhetsområde. Han skall därutöver självständigt kunna handlägga ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär. Det sistnämnda innebär bl a att utrusta olika stabsarbetsplatser med erforderliga handlingar, att föra lägeskartor, tablåer, översikter m m, att utföra sammanställnings- och reproduktionsarbeten samt att utnyttja stabens sambandsmedel på ett från trafik- och signalskyddssynpunkt riktigt sätt.

För *expeditionsbiträdestjänstlinjen* – F-värnpliktiga – gäller att vederbörande skall ges sådana kunskaper i expeditions- och sambandstjänst att han utan handledning kan göra utskrift och reproduktion samt utsända order vid en central och regional stab.

För *transportledningsbiträdestjänstlinjen* – underofficers- eller underbefälsuttagna värnpliktiga – gäller att den värnpliktige skall ges sådana kunskaper i taktik och krigsorganisation, att han förstår innebörden av olika orderuttryck och efter anvisning själv-

ständigt kan utforma orienteringar om förbands taktiska verksamhet samt orderföreläggningar beträffande förläggning och marsch. Han skall därutöver ges goda kunskaper och färdigheter så att han i transportledningskader kan biträda vid planläggning och ledning av landsvägs- och järnvägstransporter.

Samtliga här avsedda värnpliktiga skall därutöver under lägen med låg aktivitet självständigt kunna handlägga enklare ärenden av rutinkaraktär inom ramen för givna direktiv samt vid mobilisering biträda vid utrustning och utbildning inom stabskompani och även av viss stabspersonal.

Befattningsutbildningen genomförs på olika utbildningslinjer. På stabsunderofficers- och expeditiionsbiträdeslinjerna sker en uppdelning i en operations- och underrättelselinje (op/undlinjen) samt i en underhålls- och personaltjänstlinje (uh/perslinjen). Utbildningen av värnpliktiga i transportledningsbiträdestjänst (underofficers- eller underbefälsuttagna) sammanhålls i en utbildningslinje.

I fråga om utbildningsmål för förband framhålls i utbildningsbestämmelserna att, även om någon förbandsproduktion i egentlig mening inte sker vid StabSbS, det dock under utbildningen vid skolan skall sättas upp erforderliga staber – kaderstaber – för att skapa en så krigsmässig arbetsmiljö som möjligt. Inom ramen för dessa utbildningsförband skall samtliga stabsunderofficerare och värnpliktiga i transportledningsbiträdestjänst kunna vidta vissa åtgärder för eget och förbandets skydd, maskering, enklare fältarbeten, larmanordningar samt i övrigt utföra förflyttningar och grupperingar under såväl dager som mörker, ordna förläggning i tält, skärmskydd och kvarter samt ge första hjälpen vid stridsskador.

Härutöver bör de värnpliktiga ges sådan kunskap om totalförsvarets organisation, uppgifter och ledning att de kan biträda vid samordning av resurser inom ett visst område.

Följande *slutmål* har satts upp.

För *stabsunderofficer vid fältstab* är slutmålet att uppnå sådan färdighet i främst

brigad- och fördelningsstabs (vid marinen även spärrbataljonsstabs) och i andra hand artilleri- och etappregementsstabs stabs- och sambandstjänst, strid och övrig verksamhet att han kan biträda stabsmedlem med ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär.

För *stabsunderofficer vid central och regional stab* är slutmålet att uppnå sådan färdighet i stabstjänst, strid och övrig verksamhet att han kan biträda stabsmedlem med ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär.

För *underrättelsebiträde* vid flygvapnet är slutmålet att uppnå sådan färdighet i stabstjänst, strid och övrig verksamhet att han kan biträda chef eller stabsmedlem med ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär.

För *expeditiionsbiträde vid central och regional stab* har satts betydligt lägre fordringar än för övriga befattningstyper.

För *värnpliktig i transportledningsbiträdestjänst* är slutmålet att uppnå sådan färdighet i central och regional stabs stabs-tjänst, verksamhet vid transportledningskader, strid och övrig verksamhet att han kan biträda stabens och transportledningskaderns transportledare i ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär. Därutöver skall slutmålet vara att uppnå färdighet i landsvägs- och järnvägstransportledning m m vid transportledningskader.

De värnpliktiga skall vara så utbildade att de t o m fjärde året efter grundutbildningen är omedelbart krigsanvändbara vid mobilisering.

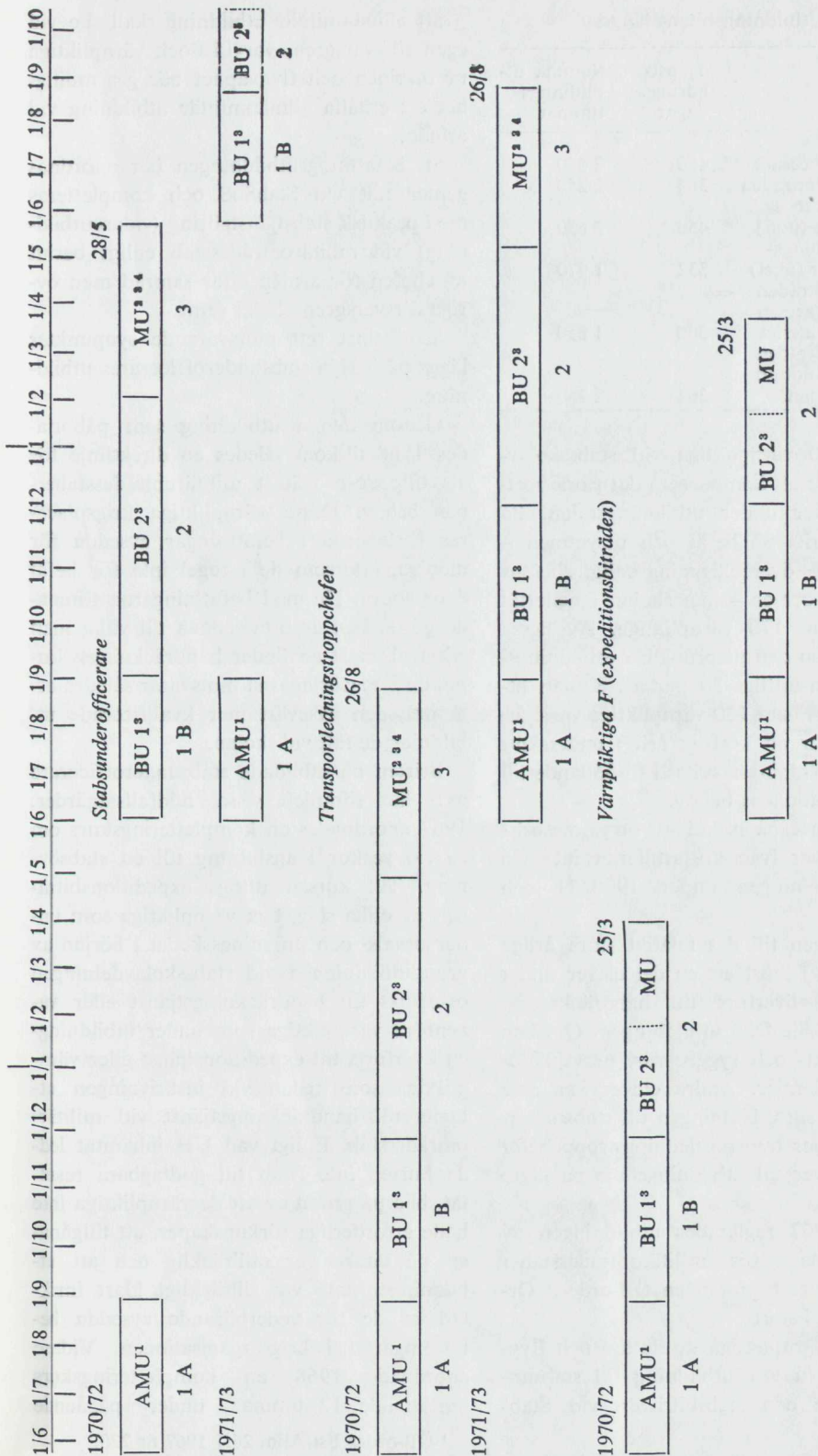
Grundutbildningstiden indelas i tre skeden. Den närmare skedesindelningen framgår av bild 2: 1.

2.2.2 Utbildningstidens längd

Utbildningstidens nuvarande längd för huvudlinjerna vid StabSbS framgår av tabell 2: 1.

Det råder i dagens läge brist på utbildade stabsunderofficerare m fl. För att tillgodose krigsorganisationens behov inom rimlig tid borde med hittillsvarande uttagningsprinciper utbildning årligen påbörjas

Bild 2: 1 Nuvarande skedesindelning vid StabSbS (Skedesindelningen anges under rutorna)

Förkortningar:

- AMU = Allmänmilitär utbildning
- BU 1 = Befattningsutbildning
- BU 2 = Fortsatt befattningsutbildning
- MU = Miljöutbildning

Anm:

- 1) Inräknat ca 3 veckors urvalsskede
- 2) Skede 3 är en blandning av befattningsutbildning, särskild vinterutbildning, förbandsutbildning och miljöutbildning
- 3) Miljöutbildning är insprängd under hela utbildningsåret och förekommer redan före den egentliga befattningsutbildningen
- 4) Utbildningen avslutas med befattningsutbildning vid StabSbS
- 5) Utbildningen fortgår till 28/5 året därpå

Tabell 2: 1 Utbildningstidens längd

Utbildning Huvudlinjer	Tjänst- görings- dagar	Summa ut- bildnings- timmar
Stabsunderofficerare	450	2 650
Underrättelsebiträden	364	2 250
Transportlednings- troppchefer (uoff)	450	2 650
Transportlednings- gruppchefer (ubef)	332	1 970
Expeditionsbiträden (vpl F) vid armén och kustartilleriet	300	1 850
Expeditionsbiträden (vpl F) vid flottan och flygvapnet	364	2 250

med ca 220 värnpliktiga vid stabsskolavdelningen för att kompensera det stora bortfall som sker under utbildningstiden. På grund av brist på befäl och utrymmen – mer än 30 % överbeläggning enligt chefens för armén normer – kan skolan emellertid bara ta emot 170 värnpliktiga. Av dessa bortfaller från den ursprungliga utbildningslinjen genomsnittligt 50 per år. Skolan utbildar således bara 120 värnpliktiga varje år, vilket innebär ett kraftigt årligt underskott i skolans utbildningsresultat i förhållande till krigsorganisationens behov.

Bland annat på grund av utrymmesbrist utbildas elever från kustartilleriet inte vid stabsskolavdelningen under 1970/71 och 1971/72.

Anledningen till det relativt stora årliga bortfallet är främst att en del elever under utbildningen överförs till handräckningstjänst och skiljs från utbildningen. Orsaken är oftast ben- och ryggbesvär, nervsjukdomar och allergier. Andra elever kan inte tillgodogöra sig utbildningen till stabsunderofficerare eller transportledningstroppchefer utan förs över till utbildningslinje på lägre nivå.

Under 1967 reglerades utbildningen av biträdespersonal för militärområdesstaberna och högkvarteret genom en ÖB-order.¹ Ordern innebär i stort

att även värnpliktiga ur flottan och flygvapnet kan få viss utbildning till stabsunderofficerare och stabsbiträden vid StabSbS,

att allmänmilitär utbildning skall ske vid egen försvarsgren, varvid dock värnpliktiga ur marinen och flygvapnet bör ges möjlighet att erhålla allmänmilitär utbildning vid armén,

att befattningsutbildningen bör anordnas gemensamt vid StabSbS och kompletteras med praktisk stabstjänstgöring (vidareutbildning) vid militärområdesstab enligt beslut av chefen för armén efter samråd med övriga försvarsgrenschefer samt

att i stort sett motsvarande synpunkter läggs på övriga stabsunderofficerares utbildning.

Genom denna utbildning som påbörjades 1968 tillkom således en direktlinje för att tillgodose främst militärområdesstabernas behov. Dessa värnpliktiga krigsplaceras i staberna i befattningar avsedda för meniga, eftersom de i regel inte för befäl över andra. De med befattningarna förenade göromålen är ofta sådana till vilka man eljest närmast använder handräckningsvärnpliktiga. Placeringarna motsvarar således ofta inte den avsevärt mer kvalificerade utbildning de fått vid skolan.

Bristen på utbildade stabsunderofficerare m fl har föranlett vissa nödfallsåtgärder. 1967 anordnades en kompletteringskurs om ca tre veckor i anslutning till en stabsövning. Till kursen uttogs expeditionsbiträden av olika slag, tex värnpliktiga som under urvals- och provningsskedet i början av grundutbildningen vid stabsskolavdelningen överförts till handräckningstjänst eller vapenföra värnpliktiga som under utbildningen överförts till expeditionstjänst eller värnpliktiga som redan vid inskrivningen uttagits till handräckningstjänst vid militärområdesstab. Enligt vad UH inhämtat ledde kursen inte fram till godtagbara resultat, bl a på grund av att de värnpliktiga inte hade erforderliga förkunskaper, att tillgången på lärare var otillräcklig och att utbildningen inte var tillräckligt klart inriktad på de för vederbörande avsedda befattningarna i krigsorganisationen. Vidare anordnades 1968 en kompletteringskurs omfattande 12 timmar under pågående

¹ ÖB-order Fst/Allm 26/1 1967 nr 220.

stabsövning. Kursen var avsedd att under stabsövningen tillgodose behovet av stabsunderofficerare och expeditjonsbiträden i staben. Ej heller här höjdes de värnpliktigas förmåga till önskad nivå.

Inom armén grundutbildas f n icke några expeditjonsbiträden för krigsplacering vid högre staber. Behovet tillgodoses i stället genom överföring, eventuellt kompletterad med omskolning av tidigare i stabs- eller expeditjonstjänst grundutbildade värnpliktiga.

Inom marinen får de värnpliktiga i expeditjonsbiträdestjänst allmänmilitär utbildning vid utbildningsförbanden. Befattningsutbildningen påbörjas med en kurs i expeditjonstjänst. Den egentliga befattningsutbildningen sker vid flottan för huvuddelen av dessa värnpliktiga ombord på stridsfartyg samt vid kustartilleriet vid expeditjoner inom landorganisationen.

Inom flygvapnet är utbildningen av expeditjonsbiträden delad i två utbildningslinjer, nämligen en för allmän expeditjonstjänst och en för operationsbiträdestjänst. Viss del av utbildningen anordnas centralt.

3.1 Indelning i utbildningsgrupper

Utredningsuppdraget omfattar värnpliktiga i de tidigare besiktningsgrupperna 3 och 4 som tas ut till stabstjänst. UH anser att de berörda befattningstyperna bör analyseras på samma sätt som övriga befattningar i krigsorganisationen och att de värnpliktiga som avses för ifrågavarande utbildning i stabstjänst bör tas ut enligt krigsorganisationens behov och krav och inte enbart – såsom tidigare varit fallet – bland värnpliktiga med begränsad militär användbarhet. UH förutsätter härvid att vederbörande myndigheter ändrar befattningstypsbeskrivningarna så att de svarar mot ställda krav.

Uttagningen av stabsunderofficerare m fl bör flyttas från urvals- och provningsskedet i början av grundutbildningen vid StabSbS till den militärområdesvis anordnade inmönstringen och ske enligt samma principer som gäller för övriga värnpliktiga. För att såväl det totala behovet av värnpliktiga för stabstjänst i krigsorganisationen som de kvalitativa krav vilka måste ställas på dem skall kunna tillgodoses räknar UH med att även värnpliktiga i de tidigare besiktningsgrupperna 1 och 2 kommer att tas ut till stabstjänst.

De handräckningsvärnpliktiga som utbildas för kontorsfunktionen i fredsorganisationen bör utnyttjas för att tillgodose en del av behovet av krigsplacerade expeditionsbiträden.

Även kvinnliga medlemmar i de frivilliga försvarsorganisationerna utnyttjas för krigsplacering i vissa stabsbefattningar. På grund av att det på flera håll sedan länge föreligger stora brister på sådan frivillig personal har befattningar av detta slag i många fall måst besättas med värnpliktiga. Härigenom har uppkommit ett ökat behov av värnpliktiga med stabsutbildning. Även om det kan förväntas att rekryteringen till frivilligorganisationerna efter statsmakternas beslut 1970 kommer att förbättras anser UH det dock vara nödvändigt att räkna med att expeditionsutbildade värnpliktiga behövs för att täcka vakanser på frivilligsidan upp till 25 % av totalbehovet.

De befattningstyper som UH studerat redovisas i bilaga 3: 1. Antalet befattningstyper är f n stort. De är i hög grad specialinriktade och utbildningen kräver därför stor tillgång på lärare och instruktörer. Bland befattningstyperna ingår sådana som avses för ovan nämnda frivilligpersonal. UH har sökt göra utbildningen mera ensartad och därför indelat befattningstyperna i ett mindre antal ehuru till omfattningen större utbildningsgrupper. De värnpliktiga, som ingår i grupperna, bör antingen redan under grundutbildningen utbildas för avsedda befattningar (grundrekrytering) eller efter annan grundutbildning, eventuellt efter omskolning, överföras till befattningsgruppen (överföringsrekrytering).

Följande indelning har gjorts.

A 1 Stabsunderofficerare m fl vid högre staber inom operations-, underrättelse-, underhålls- och personalfunktionerna. I dessa befattningar ställs jämförelsevis stora fysiska krav på de värnpliktiga. Grundrekrytering erfordras.

A 2 Underrättelsebiträden vid flygvapnet. Grundrekrytering erfordras.

A 3 Stabsunderofficerare m fl vid högre staber inom operations-, underrättelse-, underhålls- eller personalfunktionerna. Rekrytering kan ske genom överföring och omskolning av andra än i gruppen A 1 grundrekryterade.

B Transportledningstroppchefer m fl. Grundrekrytering erfordras.

Exp 1 Expeditionsbiträden m fl vid marin- och flygvapenförband. Grundrekrytering erfordras, för en del av gruppen dock ej för uppgifterna i krig utan med hänsyn till göromålen i fredsorganisationen.

Exp 2 Expeditionsbiträden vid förband inom armén och marinen. Rekrytering kan ske genom överföring och eventuellt omskolning av tidigare i stabs- eller expeditionstjänst grundrekryterade eller med handräckningsvärnpliktiga inom kontorsfunktionen under förutsättning att dessa fått erforderlig befattningsutbildning och uppfyller övriga krav.

Friv Värnpliktiga ersättare för kvinnliga expeditionsbiträden ur frivilligorganisationerna. Gruppen rekryteras på samma sätt som gruppen Exp 2.

3.2 Beräkning av årligt utbildningsbehov

Som underlag vid beräkandet av det årliga utbildningsbehovet för de olika utbildningsgrupperna har krigsorganisationen den 1 juli 1969 utnyttjats. Planerade förändringar i denna fram till omkring 1975 har beaktats. Hänsyn har dock härvid inte kunnat tas till eventuellt uppkommande ändringar beroende av pågående utredningar tex avseende den lägre regionala ledningsorganisationen.

Beräkningarna av krigsorganisationens behov av stabsunderofficerare m fl inklusive personalreserv har skett inom vederböran-

de försvarsgrensstab. Detsamma gäller krigsplaceringstiderna. Vissa korrigeringar föreslås emellertid av UH. Avgångar under utbildningens gång och under krigsplaceringstiden har beräknats av värnpliktsverket. Hänsyn har härvid tagits så långt det är möjligt till de förändringar som blivit en följd av det nya inskrivningsförfarandet.

Vid beräkandet av det antal stabsunderofficerare m fl som årligen behöver grundutbildas har hänsyn även tagits till nödvändigheten av att fylla nuvarande vakanser i krigsorganisationen. UH har som beräkningsunderlag förutsatt att detta skall ha blivit möjligt till mitten av 1980-talet. När vakanserna fyllts bör det årliga utbildningsbehovet tas upp till förnyad prövning. I tabellerna 3: 1 och 3: 2 på nästa sida redovisas därför såväl utbildningsbehovet för att på lång sikt omsätta krigsorganisationen som behovet av att fram till mitten av 1980-talet fylla vakanser samt det totala utbildningsbehovet. Det nya inskrivningssystemet har förutsatts skola utnyttjas vid uttagningen.

Det sammanlagda antal som redovisas i tabellerna understiger det årliga utbildningsbehov som man f n räknar med. Den främsta anledningen härtill är de ändrade uttagningsprinciperna vilka inte bör medföra lika stora avgångar som hittills.

Det bör här framhållas att endast grupperna A 1, A 2 och B enligt UH mening skall utbildas vid StabSbS.

Gruppen Exp 1 bör som hittills utbildas försvarsgrensvis. UH anser sig i detta sammanhang inte ytterligare böra behandla denna grupp.

Befattningarna i gruppen Exp 2 och vakanserna i gruppen Friv kan såsom tidigare nämnts täckas genom överföring av tidigare i stabs- eller expeditionstjänst grundutbildade eller med handräckningsvärnpliktiga i kontorsfunktionen. Det årliga utbildningsbehovet för dessa två grupper är 106 värnpliktiga.

Tabell 3: 1 Stabsunderofficerare m fl

Utbildningsgrupp	Armén			Marinen			Flygvapnet			Summa		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Årligt utbildningsbehov	Årligt utbildningsbehov för att täcka vakanser	Tillhoppa (Kol 1+2)	Årligt utbildningsbehov	Årligt utbildningsbehov för att täcka vakanser	Tillhoppa (Kol 4+5)	Årligt utbildningsbehov	Årligt utbildningsbehov för att täcka vakanser	Tillhoppa (Kol 7+8)	Årligt utbildningsbehov (Kol 1+4 +7)	Årligt utbildningsbehov för att täcka vakanser (Kol 2+5+8)	Tillhoppa (Kol 10+11)
A 1	81	29	110	10	10	20	4	2	6	95	41	136
A 2	—	—	—	—	—	—	10	2	12	10	2	12
A 3 ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B	24	12	36	—	—	—	—	—	—	24	12	36
Summa	105	41	146	10	10	20	14	4	18	129	55	184

¹ Överföringsbefattningar

Tabell 3: 2 Expeditionsbiträden

Utbildningsgrupp	Årligt utbildningsbehov			
	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa
Exp 1	—	48	113 ¹ +137 ²	298
Exp 2	47	21	—	68
Friv	38 ³	—	—	38
Summa	85	69	113+137	404

¹ Avses för krigsorganisationens behov; tillhör värnpliktskontingentens A-del.

² Avses endast för fredsorganisationens behov; tillhör värnpliktskontingentens B-del.

³ För att täcka vakanser till 25 % av behovet av kvinnliga expeditiionsbiträden tillhörande frivilligorganisationerna.

4.1 Utbildningskrav

Utbildningen av stabsunderofficerare m fl bör främst inriktas på att tillgodose behoven för de rörliga fältstaberna i nivån över bataljon vid armén, för brigad- och bataljonsstaber vid marinen samt för attackeskader- och sektorstaber vid flygvapnet. Innan överföring från dessa staber kan ske bör högkvarterets och de regionala stabernas behov tillgodoses genom att stabsunderofficerarna krigsplaceras vid staberna omedelbart efter grundutbildningens slut. Sedan vakanserna fyllts bör, för en kontinuerlig omsättning av krigsorganisationens behov, stabsunderofficerarna vid armén och marinen överföras till de regionala staberna efter ett visst antal krigsplaceringsår vid fältstaberna. I vissa fall kan en omskolning i samband med överföringen av redan i nuläget utbildade, äldre stabsbiträden bli aktuell. Med en sådan överföring försvinner behovet av en särskild militär-områdesstabslinje för F-värnpliktiga vid StatSbS.

Härtill kommer att det erfarenhetsmässigt visa sig nödvändigt att alla stabsunderofficerare på olika nivåer har god kännedom om stabernas arbetssätt för att stabsunderofficerarnas verksamhet över hela fältet skall kunna uppnå erforderlig effekt.

Överföringsutbildning för krigsplacering vid central och regional stab kan ske såväl under särskild övning för befäl som under

krigsförbandsövning.

För att skapa realistiska utgångsvärden för beräkning av utbildningstidens längd har UH arbetat fram en ny form av utbildningskrav (utbildningsmål) för berörda värnpliktiga. Kraven har utarbetats för de utbildningsgrupper som kräver grundutbildning och som redovisats i kapitel 3. Strävan har som tidigare nämnts varit att så långt möjligt likrikta målen för att få en enhetlig stabsutbildning.

Den allmänmilitära utbildningen har utformats på grundval av de av ÖB anbefallda gemensamma grundutbildningskraven. Därefter har varje befattningsgrupp analyserats med utgångspunkt i avsedd krigsbefattning. Befattningstyper med likartade krigsuppgifter har sammanförts till gemensamma utbildningsgrupper.

UH har också undersökt möjligheterna att nedbringa antalet utbildningsgrupper med hänsyn till den krigsmässiga användningen och uthålligheten men också för att underlätta och effektivisera utbildningen. Sålunda har antalet utbildningsgrupper reducerats till 5.

Huvudmål för de tre grupperna A1 samt gruppen A2 är sådana färdigheter och kunskaper i stabstjänst, strid och övrig verksamhet att den värnpliktige kan biträda stabsmedlem inom stabens alla sektioner och självständigt handlägga ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär samt inom en sektions områden biträda stabsmedlem med

grundläggande beräkningar och analyser.

Huvudmålet för utbildningsgrupp B är sådan färdighet i central och regional stabsstjänst, strid och övrig verksamhet att den värnpliktige kan biträda stabens transportledare och självständigt handlägga ärenden av rutin- och sekreterarkaraktär. Slutmålet skall vara färdighet i landsvägs- och järnvägstransportledningskaders uppgifter samt förmåga att vara chef eller ställföreträdande chef för sådan kader.

Huvudmålet för utbildningsgrupp Exp 2 är god färdighet att handha expeditionsmateriel och vid expedition förekommande kontorsutrustning, talregistreringsapparat och sambandsmedel samt god färdighet att biträda expeditionens chef att ordna, diarieföra, registrera och i övrigt handha stabsexpeditionshandlingar. Denna grupp utbildas ej vid StabSbS men redovisas här som ett av underlagen för UH förslag i slutbetänkandet avseende kontorsfunktionen.

De värnpliktiga skall vara så utbildade, att de t o m fjärde året efter grundutbildningen är omedelbart krigsanvändbara vid mobilisering.

I bilaga 4: 1 redovisas de föreslagna preciserade utbildningskraven.

4.2 Utbildningens innehåll och utbildningstid

4.2.1 Inledning

Som underlag för beräkning av behovet av utbildningstid har UH utarbetat övningsförteckningar för samtliga utbildningsgrupper. Dessa återfinns i bilagorna 4: 2–25. Av förteckningarna framgår beräkningar av erforderlig utbildningstid. Så långt det varit möjligt har tiden anslutits till de utbildningskrav och ämnen som återfinns i bilaga 4: 1.

Grundutbildningen bör liksom för huvuddelen av övriga värnpliktiga utformas kring tre huvudkomponenter, nämligen *allmänmilitär utbildning* (AMU), *befattningsutbildning* (BU) och *grundläggande krigsförbandsutbildning* (GKU). På grund av att den senare här får en avvikande utformning

i förhållande till den som tillämpas för huvuddelen av de värnpliktiga föredrar UH att kalla denna del *miljöutbildning* (MU). Härigenom bringas utbildningen till en nära överensstämmelse med principerna i det nya värnpliktsutbildningssystemet (VU 60).

Den allmänmilitära utbildningen bör i allt väsentligt vara förlagd till grundutbildningens början men i övrigt vara fördelad över hela grundutbildningstiden. På motsvarande sätt bör en mindre del av befattningsutbildningen meddelas även under miljöutbildningen. UH finner det därför vara mera överensstämmande med utbildningens förlopp om begreppen allmänmilitärt utbildningsskede, befattningsutbildningsskede och miljöutbildningsskede införs, vilket även framgår av bild 4: 1.

Möjligheterna att förkorta utbildningstiden beror inte bara på befattningsutbildningens uppläggning utan främst av det synsätt UH lagt på utformningen av den totala utbildningens uppläggning.

Som underlag – utöver utbildningskraven – har UH kritiskt granskat utbildningsomfång, gjort enkäter under utbildningen av eleverna under våren 1969 och även följt övningar i varierande miljö och på olika stabsnivåer. Befäl vid StabSbS har vid ett flertal tillfällen fått redogöra för sin uppfattning om utbildningens längd och utbildningsomfånget.

UH har – utöver de mera punktvisa insatserna i form av intervjuer med de värnpliktiga – genom tillmötesgående från cheferna för StabSbS sida kunnat aktivera en hel utbildningsomgång värnpliktiga under utbildningens avslutande månader till att under UH överinseende i studiegrupper diskutera och redovisa sina intryck och erfarenheter. De har härvid självfallet uppmanats att utan tvekan anmäla såväl negativa som positiva intryck och att även skriftligen i samband med slutdiskussionen överlämna sina synpunkter, kompletterade med förslag till utbildningens innehåll och förbättringar av densamma. UH har tagit hänsyn till de framförda synpunkterna, framför allt med avseende på önskemålen om en mera koncentrerad utbildning.

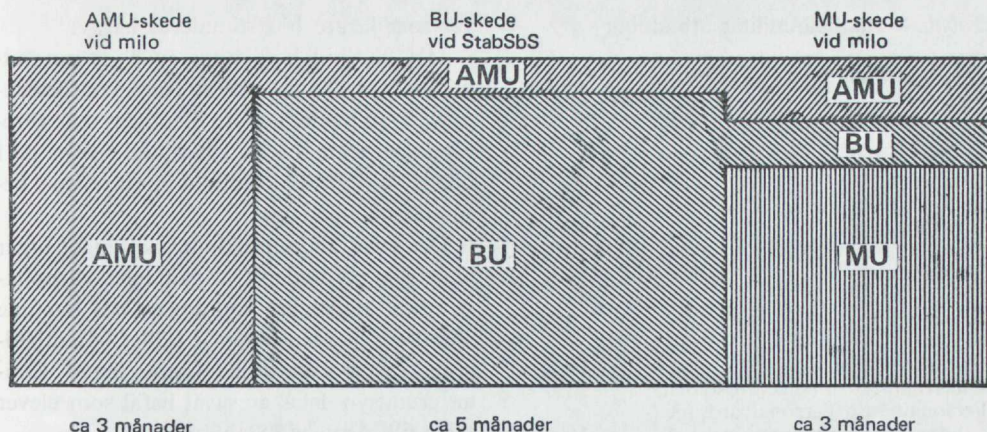

Bild 4: 1 Utbildningsskeden

UH har strävat efter att i utbildningen bara medtaga övningar (moment), som leder fram till sådana kunskaper och färdigheter som bedömts nödvändiga för krigsplacering.

Genom den uppdelning UH föreslår i renodlade skeden för allmänmilitär utbildning samt för befattningsutbildning och miljöutbildning kan utbildningen avsevärt effektiviseras, vilket naturligen medför bättre resultat på kortare tid. Den allmänmilitära utbildningen kan nämligen ledas av rutinerade instruktörer vid förband där goda utbildningsanordningar finns. Denna utbildning utföres enligt UH förslag dessutom inom samma utbildningsår till skillnad mot nuvarande system, enligt vilket delar av utbildningen upprepas under det andra utbildningsåret (en bl a av säkerhetsskäl såsom nödvändig ansedd repetition). Om befattningsutbildningen koncentreras till ett sammanhängande skede under ledning av lärare som kan ägna sig enbart åt denna utbildning bör denna kunna göras relativt kort men ändå fullödigare än enligt nu gällande system. Vad beträffar miljöutbildningen redovisas denna mer ingående under 4.2.4 men det bör i detta sammanhang observeras att även miljöutbildningen hittills infallit under alla skeden och ofta i en pedagogiskt sett ologisk ordning. En sammanhängande miljöutbildning synes därför kunna ge högre effekt och sannolikt också gö-

ras relativt kort. Det senare är dock i och för sig inget önskemål. En i praktiskt stabsarbete omsatt mera teoretisk utbildning måste kunna ge ett gott utbildningsresultat, förutsatt att miljöutbildningen blir väl upplagd och genomförd.

4.2.2 Allmänmilitärt utbildningsskede

UH förslag till allmänmilitär utbildning har i allt väsentligt utformats enligt ÖB grundkrav.¹ Utöver dessa innefattar förslaget krav på utbildning, huvudsakligen i strid inom grupper och plutons ram, skydd och fältarbeten. Å andra sidan har vissa utbildningsmoment uteslutits. Den allmänmilitära utbildningen bör icke anordnas vid StabSbS utan genomföras vid militärområden eller vid marinen enligt försvarsgrenschefernas bestämmande. En sådan lokalisering av den allmänmilitära utbildningen är en förutsättning för att UH förslag till befattningsutbildning i två omgångar årligen vid StabSbS skall kunna genomföras.² För att de värnpliktiga, fastän de tillhör olika försvarsgrenar, skall få en likartad allmänmilitär utbildning före sin inryckning till StabSbS, oavsett om de utbildats vid olika förband, har timtider m m för denna utbildning ingå-

¹ AMU för gruppen Exp2 behandlas i UH slutbetänkande.

² Se vidare kapitel 5.

Tabell 4: 1 Allmänmilitär utbildning

Övningsgren	Timmar
Exercis	25
Fysisk träning	35
Orientering	30
Soldatundervisning	35
Inre tjänst	35
Terrängtjänst	19
Vapentjänst	83
Strid	49
Förläggning	8
Skydd	51
Fältarbetstjänst	19
Underhållstjänst (sjukvårdstjänst)	22
Personaltjänst (personalvård, medborgarundervisning m m)	16
Mobiliseringstjänst	2
Förbandsutbildning	24
Befälsutbildning	1
Summa	453
Kunskapsprov 2 %	9
Summa	462
Reservtid 5 %	23
Totalsumma	485

¹ Tid inräknad i resp utbildningsgren.

ende angivits i UH förslag i bilagorna 4: 2-25. En sammanställning av timtiderna har gjorts i tabell 4: 1.

4.2.3 Befattningsutbildningsskede

Befattningsutbildningen (BU), som föreslås förläggas till StabSbS och för flertalet utbildningsgrupper omfattar en tid av ca 5 månader, bör göras strängt målinriktad.² Eleverna bör på ett tidigt stadium av befattningsutbildningen i möjligaste mån göras förtrogna med den fältmässiga miljö, i vilken de senare avses tjänstgöra under stor del av miljöutbildningen. Under befattningsutbildningen skall därför eleverna med moderna utbildningsmetoder och hjälpmedel beredas möjlighet att på kort tid inhämta de grundläggande kunskaper och färdigheter som erfordras för att de tidigt skall kunna placeras för utbildning i stabsmiljö. Huvuddelen av befattningsutbildningen skall ägnas åt utbildningsmoment i stabsmässig miljö samt under förutsättningar och i lägen som skapar en naturlig ram och bakgrund till förelagda uppgifter. Intresset hos såväl ele-

ver som lärare bör stimuleras härav.

UH har vid beräkning av befattningsutbildningens längd arbetat fram en förteckning över de lektioner, övningar och föreläsningar som med utgångspunkt från de i bilaga 4: 1 ställda utbildningskraven befunnits nödvändiga.

Det nuvarande utbildningsomfånget utgår bl a från att underofficersuttagna värnpliktiga skall tjänstgöra 450 dagar. UH har inte ansett sig bunden härav. I stället bör utbildningskraven styra utbildningens längd. Denna grundsyn delas av såväl befäl som elever vilka tillfrågats vid StabSbS.

Den intellektuella standarden och inlärningsförmågan hos de för stabsunderofficersutbildningen uttagna värnpliktiga kan även enligt det nya inskrivningssystemet förutsättas bli så hög att en brantare stegring i utbildningen än vad som f n tillämpas är möjlig. Denna uppfattning delas av lärarna, vilket inhämtats i samband med intervjuer. Den alltför långsamma utbildningstakten har visat sig resultera i otrivsel och leda. Takten bör sålunda kunna ökas och utbildningstiden minskas. Härigenom kan intresset stimuleras hos eleverna.

Utbildningsmiljön kan förbättras avsevärt främst genom att lärare i tillräckligt stort antal ställs till förfogande. Lärartillgången är f n knapp.

Tillgången på tekniska utbildningshjälpmedel vid StabSbS är f n otillräcklig. Genom skolledningens försorg vidtas åtgärder efter hand för att förbättra läget. Central myndighet bör se över utbildningshjälpmedlen och lektionssalarna så att dessa blir ändamålsenliga. UH räknar bl a med att tillgången på programmerat undervisningsmaterial ökas främst genom försvarets brevscolas försorg samt att fast uppbyggda stabsövningshallar med för utbildningen avpassad inredning (motsvarande tält samt fordon- och bergrumsanläggningar) ställs till förfogande. Anläggningar för orderträning och intern television m m bör även anskaffas. Behovet av investeringar berörs närmare i kapitel 7.

² Befattningsutbildningen för gruppen Exp 2 behandlas i UH slutbetänkande.

Tabell 4: 2 Befälsutbildning (antal timmar) enligt nuvarande system och enligt UH förslag

Utbildnings- grupper	Antal utbildningstimmar				
	Enligt nuvarande system	Enligt UH förslag		Totalt	Skillnad
		Tid under övningsgrenen befälsutbild- ning	Tid för befäls- utbildning redo- visad under andra övningsgrenar ¹		
Armén A 1	103	21	129	150	+47
B	143	21	129	150	+ 7
Marinen A 1	103	21	118	139	+36
Flygvapnet A 1	—	21	119	140	—
A 2	—	21	82	103	—

¹ Utbildningen genomförs främst som grupparbeten under överinseende av lärare men med elever som gruppchefer. Tiden bör tas från tid inräknad i de i bilagorna 4:2—22 och 4:24—25 redovisade övningarna.

Tabell 4: 3 Befälsutbildningens fördelning på ämnen och antal timmar

Övningsgren	Utbildningsgrupp				
	Armén		Marinen	Flygvapnet	
	A1	B	A1	A1	A2
Fysisk träning	30	30	30	30	30 ¹
Soldatundervisning	10	10	10	10	10
Mobiliseringstjänst	6	6	6	6	6
Taktik	39	39	39	39	41
Stabstjänst med expeditionstjänst	74	39	124	74	68
Underrättelsetjänst	59	3	56	59	116
Sambandstjänst	63	35	111	54	53
Fältarbeten	21	4	21	21	2
Underhållstjänst	39	13	33	39	9
Transportledningstjänst	12	161	6	12	—
Personaltjänst	39	5	39	39	6
Motortjänst	—	76	—	—	—
Navigation	—	—	37	—	—
Befälsutbildning ²	21	21	21	21	21
Förbandsutbildning	32	16	16	32	16
Avsnittsutbildning —					
— applikatoriska exempel					
A 1 Mobilisering	13	13	13	13	10
A 2 Marsch, förläggning och skydd	75	69	— ³	34	25
A 3 Försvar	27	6	13	13	8
A 4 Anfall	94	4	7	9	7
A 5 Marinstridskrafternas strid	23	28	235	29	19
A 6 Flygstridskrafternas strid	15	15	15	164	90
A 7 Fördröjnings- och avvärjningsstrid	162	50	20	20	15
A 8 Koncentrerings- och uppmarschtransporter	—	216	—	—	—
A 9 Territoriell verksamhet	102	101	101	102	97
Timmar	956	960	953	820	649
Kunskapsprov 2 %	19	19	19	16	13
Summa timmar	975	979	972	836	662
Reservtid 5 %	49	49	49	42	33
Totalsumma	1 024	1 028	1 021	878	695

¹ Av dessa timmar kan vid behov ett antal omfördelas till andra ämnen.

² Övriga timmar redovisade i tabell 4:2,

³ Avsnittet inlärs under A5.

Den föreslagna befattningsutbildningen har getts en utformning som först ger eleverna fackmässiga kunskaper och färdigheter främst i ämnena stabstjänst, underrättelsetjänst, underhållstjänst, personaltjänst och sambandstjänst. Härigenom kan en tillräcklig grund skapas för att på ett tidigt skede låta eleverna övergå till applikatoriska exempel. Varje sådant exempel avslutas med en stabstjänstövning för att tidigt vänja eleverna vid miljön och att endast ha tillgång till de mera begränsade hjälpmedel som de har i staberna.

Genom närvaron av lärare och elever ur andra försvarsgrenar skapas tidigt kontakt och förståelse för uppgifter och problem inom dessa. Samvaron bedöms stimulera elevernas förmåga till samverkan och vidareutbildning.

I befattningsutbildningen liksom i den allmänmilitära utbildningen har inlagts ett antal övningar i befälsutbildning. En del av dessa övningsstimmar har i övningsförteckningarna redovisats som ledning av gruppstudier. Det ställer stora krav på elever att planera, samordna, övervaka och styra grupperna (stabsavdelningarnas) verksamhet. Befälsförmåga och befälsansvar avses härvid kunna tränas i former som är lämpade för utbildningen och kommande uppgifter i krig.

Trots att den totala utbildningstiden jämfört med nuvarande system minskas enligt UH förslag kan därför den sammanlagda tiden för befälsutbildning genomgående ökas, vilket framgår av tabell 4: 2.

Befattningsutbildningen för de olika utbildningsgrupperna bör enligt UH förslag fördelas på ämnen och antal timmar enligt tabell 4: 3.

4.2.4 Miljöutbildningsskede

UH har som tidigare nämnts genom ett flertal fältstudier funnit att tjänstgöring i befattning i verklighetstrogen och fältmässigt miljö avseende både typ av stab och avsedd tjänstenivå bör kunna ge eleverna den fördjupade kunskap, säkerhet och uthållighet, som är nödvändig för att de skall kunna inrikta sig på det mångskiftande och krävande

arbete som präglar stabstjänsten i fält. Detta bör förberedas redan under befattningsutbildningen. I stabsarbetsmiljö, som endast kan skapas vid förband som organiseras under grundutbildning eller vid krigsförbandsövningar, frigörs nämligen eleven helt från stödet av egna lärare och tillgången till en utbildningsmyndighets resurser. Han tvingas att självständigt eller på uppdrag av stabsmedlemmarna lösa sina uppgifter. Han måste tidigt göra sig förtrogen med den geografiska miljö, där han skall verka tillsammans med de förband och enheter som han skall samarbeta med i sin kommande krigsbefattning.

Mot denna bakgrund finner UH det angeläget att grundutbildningen avslutas med ett förhållandevis långt och sammanhängande miljöutbildningsskede av det slag som ovan angivits. Effekten av denna miljöutbildning är till avgörande del beroende av hur eleverna som blivande stabsunderofficerare (stabsunderbefäl) introduceras och placeras i sina befattningar.

Miljöutbildningens innehåll är ytterst beroende av de regionala stabernas och utbildningsförbandens verksamhet i fråga om anordnande av krigsförbandsövningar (KFÖ), särskilda övningar för befäl (SÖB), stabsutbildning, grundutbildning, stabsövningar med befäl, m m.

Det nya inskrivningssystemet ger förutsättningar för att militärområdenas antalsmässiga behov av stabsunderofficerare och deras krigsplaceringsnivå enligt personalomsättningsplaner kan komma att tillgodoses bättre än hittills. Miljöutbildningen bör därför, om den förläggs till »eget» militärområde, kunna ge ett gott underlag för urval och senare fördelning av värnpliktiga stabsunderofficerare till lämplig krigsbefattning. Huvuddelen av ifrågavarande värnpliktiga avses enligt detta system bli grundrekryterad till fältförbandsstaberna. Därför bör de miljöutbildas främst vid dessa staber. Under ett övergångsskede bör dock en mindre del av dem få sin miljöutbildning vid regionala staber.

Miljöutbildningen vid de regionala staberna får dock ej uppfattas så att staberna där-

igenom tillförs förstärkning av sin för fredsmässiga arbetsuppgifter avsedda arbetskraft.

Eleverna kommer således under miljöutbildningen att bli placerade vid staber och förband i befattningar som överensstämmer med eller motsvarar deras blivande krigsbefattningar. UH lämnar i det följande några allmänna anvisningar för hur detta utbildningsskede lämpligen bör utformas.

Miljöutbildningen bör omfatta 10–12 veckor för elever ur armén och marinen samt ca 13–14 veckor för elever ur flygvapnet. Huvuddelen av tiden bör utnyttjas för tjänstgöring i ovannämnda befattningar främst i anslutning till krigsförbandsövningar och slutövningar med grundutbildningsstaber.

Under någon tid i nära anslutning till genomförd krigsförbandsövning bör utbild-

ningen förläggas till de staber och förband som genomfört övningen. Eleverna kan härvid tillsammans med ordinarie befäl under avvecklingsskedet delta i efterbearbetning av övningsresultatet och därigenom vinna erfarenheter samt iordningställa handlingar m m för kommande behov vid övningar eller för krigsbruk.

En del av miljöutbildningstiden bör även anslås till tjänstgöring i lämpliga stabsbefattningar under de årligen återkommande stabstjänstövningarna vid militärhögskolan, MHS. Dessa övningar leds i regel av militärbefälhavare. UH förutsätter att erforderligt antal elever ställs till vederbörande övningsanordnares förfogande genom respektive försvarsgrenschefs försorg. MHS-kurserna är nämligen beroende av dessa elevers medverkan för att ge de egna eleverna och

Tabell 4: 4 Miljöutbildningsskedet

Utbildning	Tjänstgöring vid staber och förband							Utbildningstid							
	Utbildningen genomförs vid														
	Milo-stab	Fo-stab	Reg	Kaf-stab	Spärr-bat	Esk-stab	Sekt-flj-stab	Armén		Marinen		Flygvapnet			
								A1	B	A1		A1	A2		
								Dag	Tim	Dag	Tim	Dag	Tim	Dag	Tim
Tjänstgöring i befattning eller övningsledning vid grundutbildningsförband	1 ¹⁾		1		1	1	1	12	96			7	56	24	192
Tjänstgöring i befattning eller övningsledning vid MHS stabsövning			1 ²⁾		1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	12	96	6 ^{3),3)}	48	12	96	12	96
Tjänstgöring i krigsbefattning eller övningsledning vid KFÖ-förband, eventuellt vissa dagar vid SÖB	1	1	1	1	1	1	1	30	240	15	120	25	200	25	200
Bearbetning av material efter KFÖ (SÖB) m m	1	1	1	1	1	1	1	5	40	15	120	10	80	5	40
Mobiliserings- och krigsplanläggningsarbete samt militärgeografisk utbildning	1	1	1	1	1	1	1	5	40	27	216	10	80	10	80
Kompletterande AMU, reservtid m m			1				1	6	48	6	48	6	48	6	48
Summa dagar/tim								70	560	69	552	70	560	82	656

¹⁾ Övergångsvis ett mindre antal vid militärområdesstaber.

²⁾ Erforderligt antal (huvuddelen) sammandras till de militärområden inom vilket MHS övar.

³⁾ Endast under MHS stabsövning och i övningsledning.

samövande skolors elever rätt stabsarbetsmiljö. Övningarna är också av den kvalitén att de värnpliktigas utbildning befrämjas. UH har funnit att detta avsteg från huvudprincipen med miljöutbildning vid grundutbildnings- eller repetitionsutbildningsförband är till fördel för utbildningen.

De värnpliktigas skjutförmåga måste underhållas. Fortsatt konditionsträning är nödvändig för att eleverna skall orka med det hårda tempot i stabsarbetet. En mindre del av tiden för miljöutbildningen bör därför anslås till fortsatt utbildning i vapentjänst, orientering samt till fysisk träning.

UH förslag till fördelning av miljöutbildningen på staber och förband m m framgår av tabell 4: 4.

Motsvarande principer bör i stort sett gälla för handräckningsvärnpliktiga inom kontorsfunktionen, för vilken en redogörelse lämnas i UH slutbetänkande. En del av dessa värnpliktiga bör krigsplaceras i fast grupperade staber – högkvarteret, militär-områdes-, försvarsområdes-, sektor- och depåstaber m fl. Dessa värnpliktiga är meniga. Detta innebär att de som regel inte kan inkallas till befälsutbildningsskedena vid krigsförbandsövningar. Grundutbildningen måste bli därför utformas så att de kan fungera i sina krigsbefattningar redan i början av förbandsskedet. Deras befattningsutbildning i kontorsfunktionen måste utformas med hänsyn härtill. UH har funnit att den befattningsutbildning dessa värnpliktiga föreslås få före kontorsarbetsskedet tillsammans med den rutin de bör erhålla under detta skede är tillräcklig. Erforderlig miljö-

utbildning under sammanlagt ca en vecka bör dessa värnpliktiga kunna få genom tjänstgöring i övningsledningarnas stabsexpeditioner i samband med krigsförbandsövningar och tillämpningsövningar under det grundläggande krigsförbandsutbildningsskedet för huvuddelen av de värnpliktiga. Så sker redan i dag vid ett stort antal fredsförband.

4.2.5 Grundutbildningens totala längd

I det föregående har anförts att detaljerade tidsberäkningar för grundutbildningen framgår av bilaga 4: 3. I tabell 4: 5 görs en sammanfattning av antalet utbildningstimmar.

Vid omräkningen till tjänstgöringsdagar har UH förutsatt att 48-timmarsvecka skall gälla på samma sätt som för övriga värnpliktskategorier.

Hänsyn måste härvid även tas till de helgdagar och tjänstefria dagar som infaller under tjänstgöringstiden (midsommarafton, midsommardagen, allhelgonadagen, långfredag, påskafton, annandag påsk, första maj, Kristi Himmelsfärdsdag, annandag pingst), juluppehåll, övningsuppehåll och söndagar.

Ett förslag till grundutbildningens inpassning i tiden lämnas i kapitel 5. Det totala antalet tjänstgöringsdagar under grundutbildningen framgår av tabell 4: 6.

Av tabell 4: 7 framgår att den av UH föreslagna grundutbildningstiden för flertalet utbildningsgrupper med närmare fyra månader understiger nuvarande tidsram.

Nuvarande utbildningstid för de till underofficersutbildning uttagna värnpliktiga är

Tabell 4: 5 Sammanlagt antal utbildningstimmar

Slag av utbildning	Utbildningsgrupp				
	Armén		Marinen	Flygvapnet	
	A1	B	A1	A1	A2
AMU	485	485	485	485	485
BU	1 024	1 028	1 021	878	695
MU	560	552	560	656	656
Summa	2 069	2 065	2 066	2 019	1 836

Tabell 4: 6 Sammanlagt antal tjänstgöringsdagar

Tjänstgöringsdagar	Utbildningsgrupp				
	Armén		Marinen	Flygvapnet	
	A1	B	A1	A1	A2
Utbildningstimmar	2 069	2 065	2 066	2 019	1 836
Utbildningsdagar	259	258	258	252	230
Helgdagar och tjänstefria dagar	9	9	9	9	6
Juluppehåll	17	17	17	17	17
Övningsuppehåll	6	6	6	6	6
Söndagar (utöver ovan avräknade)	45	45	45	45	42
Summa	336	335	335	329	301
Avrundning	- 4	- 3	- 3	+ 3	- 1
Förslag till antal tjänstgöringsdagar	332	332	332	332	300

i regel ca 2 650 timmar, dvs ca 450 tjänstgöringsdagar.

Med det strängt målinriktade utbildningssystem UH föreslår kan tidsvinster erhållas. Några av de väsentligaste redovisas här.

a) Utbildning på understödsvapen, som ej är andrahandsvapen, har uteslutits, då kravet härpå bedömts ej nödvändigt (vinst 70 timmar).

b) Den skyddsutbildning som är att hänföra till skyddsingenjörsutbildning har uteslutits (vinst 60 timmar).

c) Särskild vinterutbildning i fjällterräng utgår (vinst ca 80 timmar).

d) Nuvarande provisoriska utbildningsbestämmelser redovisar i ämnet inre tjänst 130 timmar, medan ÖB grundkrav bara omfattar 24 timmar. I ÖB grundkrav förutsätts att, sedan grundkraven inlärts, krop-

pens och den personliga utrustningens vård sker på icke schemabunden tid och att, om mera omfattande vård av gemensam materiel skall utföras, tid härför inräknas i övningspasset. Materielvård av denna senare art förekommer sällan i utbildning till stabsunderofficer. Då en tid av 35 timmar anslagits till inre tjänst minskas nuvarande utbildningstid med 95 timmar, trots att ÖB grundkrav överskrids med 11 timmar. Dessa 11 timmar har bedömts nödvändiga för att genom kontroller och befälsutbildning skärpa elevernas känsla för noggrannhet (vinst 95 timmar).

e) Minskad utbildning i strid i förband (kompani och bataljon) föreslås. Stridsutbildningen har begränsats till stridsutbildning inom stabsförbands verksamhetsområde, dvs den miljö där de värnpliktiga skall

Tabell 4: 7 Jämförelse mellan nu gällande antal tjänstgöringsdagar och det antal UH föreslår

Försvargren	Utbildningsgrupp	Nu gällande tid	Av UH föreslagen tid	Skilnad
		Dagar	Dagar	Dagar
Armén	A1	450	332	- 118
	B ¹	450	332	- 118
	B ²	332	—	—
Marinen	A1	450	332	- 118
Flygvapnet	A1 ³	—	332	—
	A2 ⁴	364	300	- 64

¹ Underofficersuttagna.

² Underbefälsuttagna. Uttagning till underbefäl bortfaller enligt UH förslag.

³ Värnpliktiga stabsunderofficerare vid flygvapnet tillkommer som ny utbildningsgrupp vid Stab-SbS enligt UH förslag.

⁴ Underbefälsuttagna.

verka (vinst ca 40 timmar).

f) Fredsstabstjänst, omfattande verksamhet vid regementes, kårs, bataljons och kompanis stab (expedition) vid utbildningsförband, ingår med 18 timmar i de nuvarande provisoriska utbildningsbestämmelserna. Denna utbildning har UH bedömt sakna betydelse för krigsutbildningen (vinst 18 timmar).

g) Koncentrering av befattningsutbildningen till utbildningsavsnitt (applikatoriska exempel) med sammanhängande gemensam ram kräver mindre förberedelser för iordningsställande av kartmateriel, handlingar och stabsutrustningar m m. De applikatoriska exemplen bör därför kunna genomföras utan särskilda dukningsdagar, som eljest regelmässigt uppgår till 1-2 dagar för varje övning. UH bedömer därför att ca 90 timmar kan vinnas.

h) Utöver ovan angivna exempel har inom de 24 övningsgrenarna enstaka timmar i tidigare utbildningsomfång kunnat bortrationaliseras. Detta har blivit möjligt främst genom den strängt skedesindelade utbildningen och genom den klart målinriktade befattningsutbildningen (vinst ca 100 timmar).

i) Andra exempel på tidsbesparingar utgörs av minskat antal resor till och från olika stabs-(tjänst-)övningar inom olika delar av landet. (Bedömd vinst uppgår till ca 100 timmar.)

Tillsammans leder dessa åtgärder till en total vinst av ca 80 utbildningsdagar. Med sön- och helgdagar inräknade innebär enbart detta ca $(80 + 14 \text{ dagar}) = 94$ dagars kortare tjänstgöringstid, huvudsakligen avseende allmänmilitär utbildning och befattningsutbildning.

4.2.6 Repetitionsutbildning

Repetitionsutbildningen för de vid StabSbS utbildade stabsunderofficerarna m fl bör utformas på samma sätt som för huvuddelen av de värnpliktiga. UH anser sig icke närmare behöva beröra denna.

Repetitionsutbildningen för handräckningsvärnpliktiga i kontorsfunktionen bör

också utformas på i princip samma sätt som för huvuddelen av de värnpliktiga. Det antal krigsförbandsövningar som dessa handräckningsvärnpliktiga bör fullgöra som expeditionsbiträden vid staber m m beror på hur många av de värnpliktiga som behövs för krigsorganisationens årliga omsättningsbehov. UH behandlar denna fråga i sitt kommande slutbetänkande beträffande handräckningsvärnpliktiga. UH bedömer att en sådan för krigsplacering målinriktad utformning av utbildningen för de värnpliktiga inom kontorsfunktionen bör vara stimulerande för dem i utbildningsarbetet och positivt inverka på deras inställning till värnpliktsutbildningen i allmänhet.

5 Utbildningens organisation och tidsmässiga inpassning m m

5.1 Utbildningens organisation

Som tidigare nämnts bör utbildningen inte i sin helhet vara förlagd till StabSbS. Den allmänmilitära utbildningen bör i stället anordnas för samtliga elever huvudsakligen vid de militärområden och truppförband som försvarsgrenscheferna för varje år prövar lämpligt.

Befattningsutbildningen bör däremot koncentreras till StabSbS. En rationell organisation av denna del av utbildningen utgör en av de viktigaste förutsättningarna för UH förslag. Erforderlig speciell befattningsutbildning för elever ur kustartilleriet och flygvapnet bör dock anordnas enligt chefers för marinen respektive flygvapnet bestämmande.

Miljöutbildningen förläggs av naturliga skäl till staber vid grundutbildnings- och repetitionsutbildningsförband samt till regionala staber (motsvarande) inom de militärområden, där eleverna med sannolikhet kan bli krigsplacerade.

Under förutsättning att den allmänmilitära utbildningen och miljöutbildningen kan förläggas till annan plats än StabSbS och med en befattningsutbildning om ca fem månaders längd kan årligen två omgångar värnpliktiga utbildas, vilket kan medföra en nära nog fördubbling av stabsskolavdelningens nuvarande kapacitet. Det minskade antalet utbildningslinjer medför att utbildningen kan bedrivas betydligt mera rationellt

än som f n är fallet. Tillgången på tekniska hjälpmedel för utbildningen vid stabsskolavdelningen är emellertid f n otillräcklig (jfr 4.2.3). Om den allmänmilitära utbildningen förläggs till militärområdena och så långt möjligt samordnas med övriga värnpliktigas motsvarande utbildning bedömer UH detta innebära en så liten ökning av utbildningsomfånget vid förbanden att det inte bör utgöra något hinder för ett genomförande av förslaget. UH utgår härvid från att endast ett fåtal värnpliktiga per förband tillkommer för den allmänmilitära utbildningen. Skulle behov av särskilt befäl för denna utbildning uppkomma bör frivilligt tjänstgörande reservbefäl och värnpliktigt befäl kunna anlitas. UH återkommer till detta spörsmål i kapitel 7.

Det föreslagna omgångssystemet vid stabsskolavdelningen medför en lättnad i förläggningshänseende i förhållande till nuläget, eftersom det nuvarande antalet elever, som under juni–augusti fördubblas, då gör det nödvändigt att förlägga en del av dem i tillfälliga förläggningar utanför kasernområdet. Under övrig del av året framtvingar f n de begränsade förläggningstrymmena en ca 30 %-ig överbeläggning i förhållande till de av chefen för armén fastställda normerna för förläggning av underofficersuttagna värnpliktiga.

UH anser sig emellertid inte böra framlägga något detaljerat förslag till organisation, förläggning m m av den allmänmili-

tära utbildningen och miljöutbildningen. Denna fråga bör regleras av försvarsgrenscheferna.

Med utgångspunkt i ett beräknat årligt utbildningsbehov av 184 värnpliktiga i stabstjänst föreslår UH – såsom närmare framgår av det följande – att befattningsutbildningen fördelas på två omgångar under året. För att utbildningen skall kunna bedrivas effektivt bör inom varje omgång storleken av en avdelning eller klass uppgå till omkring 25 elever. Detta motsvarar förhållandet vid StabSbS övriga kurser. Skolans utbildningssalar är också dimensionerade härför. En jämn fördelning över året förutsätter således att resurser skapas för tre – fyra övningsavdelningar per omgång. Omgångarna bör avlösa varandra utan »överlappning». Erforderliga resurser i fråga om lokaler, materiel och befäl behöver då bara dimensioneras för en omgång men kan utnyttjas under hela året.

Genomförandet av den föreslagna befattningsutbildningen är beroende av att stabstjänstutbildningen sker inom en taktiskt realistisk ram. De applikatoriska stabstjänstavsnitten skall genomföras inom denna ram. Härför krävs en grupp huvudlärare och biträdande lärare med goda kunskaper i taktik och stabstjänst samt med förmåga att fungera som stab medlemmar i nivåerna brigadstab – militärområdesstab.

Lärarna bör ha specialkunskaper som inhämtats från de olika försvarsgrenarna och bör därför väljas ur arméns olika truppslag men även ur marinen och flygvapnet. Lärargruppen bör vara sammansatt så att företrädare finns för de viktiga avsnitten sambands-, underhålls-, underrättelse-, personal- och transportledningstjänst. Särskilt de tre sista avsnitten kräver specialutbildade lärare.

De fasta rutinerna i stabstjänst med expeditionstjänst och sambandstjänst motiverar att särskilda tjänster för lärare i dessa ämnen inrättas.

UH har fått den bestämda uppfattningen att det nuvarande systemet med kommentering av befäl inte ger stabsskolavdelningen den stadga, kontinuitet och attraktivitet som

erfordras för att göra verksamheten rationell. Alltför ofta blir antalet till skolan kommanderat befäl lägre än vad som ansetts vara erforderligt för att genomföra utbildningen på ett godtagbart sätt. Den av UH föreslagna minskningen av utbildningstidens längd ställer också högre krav på lärarnas förmåga och erfarenhet. Det synes därför nödvändigt att StabSbS, om de uppsatta målen skall nås, tillförs det antal för stabsskolavdelningen avsedda tjänster för befäl och lärare som framgår av UH förslag i tabell 5:1. Detta innebär inte en ökad kostnad för försvaret utan endast en omfördelning inom armén av redan befintliga tjänster. För marinens och flygvapnets del innebär det dock en överflyttning till skolan av en tjänst från vardera försvarsgrenen. Det bör här framhållas att det uppkommer en motsvarande lättnad i sistnämnda försvarsgrenars övriga utbildningsverksamhet.

Vissa av lärartjänsterna bör omvandlas till sk alternativa tjänster. Därigenom blir det möjligt för lärare m fl att sedermera vinna befordran utan att behöva lämna tjänsten vid skolan. Samtidigt förbättras underlaget vid urvalet av lärare och befäl, eftersom då bara de som genomgått obligatoriska truppslagsskolor och militärhögskolans allmänna kurser kan komma i fråga som lärare m m vid stabsskolavdelningen. Detta innebär i och för sig en begränsning men medför i stället att skolan får lärare och befäl med större erfarenhet och mögnad, vilket är en av förutsättningarna för att utbildningen skall få den effekt som UH eftersträvar.

Den mängd av övningsförberedande åtgärder i form av »dukning» före lektion, övningar och spel, som hittills har kännetecknat utbildningen i stabstjänst, belastar nu lärarna hårt. En förutsättning för att de av UH föreslagna rationaliseringseffekterna skall kunna uppnås är därför att stabsskolavdelningen tillförs en organisationsenhet, avsedd för dukning, drift och underhåll m m av vissa mera komplicerade inre och yttre utbildningsanordningar. UH kommer att i sitt slutbetänkande föreslå att sådana dukningsenheter inrättas vid försvarsgrenar-

nas olika förband och skolor. För S 1, SignKAS och StabSbS del räknar UH med en gemensam dukningsenhet. Även om handhavandet av de för nämnda förband och skolor avsedda gemensamma utbildningsanordningarna, främst de yttre, bör samordnas i största möjliga utsträckning bör dock stabsskolavdelningen för sin verksamhet tilldelas en tjänst för äldre underbefäl. Det antal handräckningsvärnpliktiga, som behövs vid avdelningen, bör dock allt efter behov bestämmas av chefen för S 1. Frågan om storleken av denna dukningsenhet kommer att behandlas i UH slutbetänkande.

Eleverna bör som hittills sammanhållas och redovisas inom ett skolkompani. Här för erfordras kompanichef med kompanistab. Utbildningens vikt och elevmaterialet (huvudsakligen underofficersuttagna värnpliktiga) motiverar också att kompanichefen har en ställföreträdare vilket motsvarar systemet inom armén i övrigt. Huvudläraren och biträdande läraren i personaltjänst bör fungera som kompanichef respektive kompaniadjutant. Huvudläraren i expeditionstjänst bör vara ställföreträdande kompanichef. Kompanichefen och hans ställföreträdare bör även leda den fortsatta allmänmilitära utbildningen. Som instruktör i denna utbildning bör bli biträdande läraren i expeditionstjänst fungera.

Ett stort antal stabsövningar skall genomföras under befattningsutbildningen. Därvid kommer ett eller flera kaderstabskompanier att organiseras som ram för övningarna. Det befäl som erfordras härför måste ha erfarenhet i stabers organisation, uppträdande och gruppering och kunna tjänstgöra i chefsbefattningar under de stabsövningar som genomförs i kaderorganisation. Det är därför lämpligt att huvudläraren i personaltjänst – skolkompanichefen – under övningarna tjänstgör som stabskompanichef och kommandant, medan huvudläraren i expeditionstjänst – ställföreträdande chefen för skolkompaniet – tjänstgör som ställföreträdande chef för stabskompani. Materielredogöraren och dukningsunderbefälet bör under övningarna fungera som plutonchefer

i stabskompani.

Tjänsterna bör med avseende på befodran till andra och högre tjänster inom försvaret bedömas ha samma meritvärde som trupptjänst i övrigt.

Lärararvoden enligt nuvarande system bör bibehållas för att stimulera dugligt befäl att söka tjänster vid skolan.

UH förslag till organisation och tilldelning av befäl m m för stabsskolavdelningen framgår av tabell 5: 1.

Det förslag till lärar- och befälsorganisation för stabsskolavdelningen som UH framlägger understiger det nuvarande vid StabSbS framräknade behovet med sex lärare (jfr tabell 5: 2).

För befattningarna bör tjänster inrättas vid StabSbS. En av de på personalförteckning för skolan upptagna tjänsterna för rustmästare eller överfurir bör avses för den föreslagna befattningen som dukningsunderbefäl för inre och yttre utbildningsanordningar.

Förslaget till lärar- och befälsorganisation är ett principförslag, vars utformning i detalj bör överses i samband med den försöksverksamhet under ett år, som UH föreslår i det följande (se 5.3).

Det av UH bedömda behovet av lärare och befäl överensstämmer emellertid – om man bortser från befälet vid den av UH föreslagna dukningsenheten – i stort sett med det antal lärare och befäl, som under budgetåret 1970/71 disponerats för utbildningsverksamheten vid stabsskolavdelningen samt motsvarande utbildning vid kustartilleriet och flygvapnet. Detta innebär dock inte att det befäl som hittills kunnat disponeras inom det nuvarande utbildningssystemet skulle ha varit tillräckligt för att uppnå den för krigsorganisationen erforderliga utbildningseffekten. Först med en förändring av själva utbildningssystemet kan denna effekt bli möjlig att uppnå.

Utbildningen i signalskydd kräver ej särskilda lärarkrafter utan kan liksom hittills genomföras vid totalförsvarets signalskyddsskola.

Tabell 5: 1 Förslag till utbildningsorganisation för stabsskolavdelningen med skolkompaniet.

Befattningsnummer	Befattning	Tjänstegrad	Utbildning	Tillikauppgift
1.	<i>Stabsskolavdelningen</i> Skolavdelningschef	Mj/Kn	MHS SK	1. lärare i stabstjänst och taktik vid StabSbS. Lärare i territoriell verksamhet
2.	<i>Stabstjänst</i> Huvudlärare	Kn	MHS SK	2. lärare i taktik. Stf avdelningschef
3.	Biträdande lärare	Kn/Lt	MHS AK	Chef för stabstjänstutbildning med expeditionstjänst vid StabSbS
4.	Biträdande lärare	Fv/Fj		
5.	<i>Underrättelsetjänst</i> Huvudlärare	Kn	MHS AK Undutb Undutb	Stf kompanichef och stf chef för allmänmilitär utbildning Instruktör i allmänmilitär utbildning
6.	Biträdande lärare	Fj		
7.	<i>Sambandstjänst</i> Huvudlärare	Fv/Fj		Biträdande lärare i taktik
8.	<i>Expeditionstjänst</i> Huvudlärare	Kn/Lt	MHS AK	
9.	Biträdande lärare	Fj		Kompanichef. Chef för allmänmilitär utbildning Kompaniadjutant
10.	<i>Transportledningstjänst</i> Huvudlärare	Kn	MHS SK ur armén ur armén	
11.	Biträdande lärare	Fv/Fj		Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
12.	<i>Underhållstjänst</i> Huvudlärare	Kn/Lt	MHS AK ur trängen ur trängen	
13.	Biträdande lärare	Fv/Fj		Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
14.	<i>Personaltjänst</i> Huvudlärare	Kn	MHS AK	
15.	Biträdande lärare	Fj		Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
16.	<i>Sjö- och kustartilleritaktik</i> Huvudlärare	Kn/Lt	MHS AK ur kustartilleriet	
17.	<i>Flygtaktik</i> Huvudlärare	Kn/Lt	MHS AK ur flygvapnet	Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
18.	<i>Övrigt</i> Materielredogörare	Rustm/ Öfu	Motorutbildning	
19.	Dukningsunderbefäl för inom- och utomhusanordningar	Rustm/ Öfu		Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
	<i>Skolkompaniet</i> (14 Kompanichef: Huvudläraren i personaltjänst)	—	—	
	(8 Kompanichefs ställföreträdare: Huvudläraren i expeditionstjänst)	—	—	Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
	(15 Kompaniadjutant: Biträdande läraren i personaltjänst)	—	—	
	(9 Instruktör i allmänmilitär utbildning: Biträdande läraren i expeditionstjänst)	—	—	Instruktör i motortjänst. Plutonchef i stabskomp Plutonchef i stabskomp
		—	—	

Anm. Kontorspersonal och dukningsmanskap kommer att närmare behandlas i slutbetänkandet.

Tabell 5: 2 Behov av befäl enligt nuvarande organisation av stabsskolavdelningen jämfört med UH förslag till befälsorganisation

Befattning i nuvarande system	Befattning i UH förslag (med befatt- ningsnr i tab 5: 1)	Skillnad	Ant
<i>Chef m fl</i>			
Chef för stabsskolavdelning	1		
Ställföreträdande chef för stabsskolavdelning	2		
Expuoff	—	- 1	
Lärare i sambandstjänst	7		
<i>Operations- och underrättelsetjänst</i>			
Chef och lärare	5		
Stf » »	6		
Bitr lärare (underbefäl)	—	- 1	
<i>Underhålls- och personaltjänst</i>			
Chef och lärare	12		
Stf » »	13		
Bitr lärare (underbefäl)	19		
<i>Milostabs-/högkvarterstjänst</i>			
Underofficersuttagna			
Chef och lärare	3		
Stf » »	4		
Bitr lärare (underbefäl)	—	- 1	
Vpl F			
Chef och lärare	8		
Stf » »	9		
Bitr lärare (underbefäl)	—	- 1	
<i>Transportledningstjänst</i>			
Chef och lärare	10		
Stf » »	11		
Bitr lärare	—	- 1	
<i>Kustartilleriavdelning</i>			
Chef och lärare	16		
(Stf » »)	(9) ¹		Behov om kust- artilleriets elever utbildas vid StabSbS
<i>Flygvapenavdelning</i>			
Chef och lärare	17		
(Stf » »)	(3) ¹		Behov om flyg- vapnets elever utbildas vid StabSbS
<i>Skolkompani</i>			
Chef	14		
Kompaniadjutant	15		
Materielredogörare	18		
Lärare i motortjänst	—	- 1	
Summa 25	19		
Skillnad		- 6	

¹ Lärare jämväl i omgång 2.

5.2 Utbildningens tidsmässiga inpassning

Den nuvarande uppdelningen av utbildning-
en vid stabsskolavdelningen i en första pe-
riod om tre månader och en andra period
om ett år med nio månaders mellanrum mel-

lan perioderna är närmast betingad av att
ifrågavarande värnpliktiga uttagits till under-
officersutbildning omfattande 450 dagar.
Detta medför som förut nämnts en dubbel-
beläggning vid StabSbS under den första
perioden som infaller under juni-augusti

Bild 5: I Utbildningens inpassning under året

1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12	1/1	1/2	1/3	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8
Utbildningsgång för stabsoff och stabsubef enligt UH förslag															
Omgång 1															
Utbildningsgrupp A 1															
ur armén															
Vårutryckande															
1/6 1/8															
AMU (2) BU (5) AMU (1) MU (3)															
28/4															
Omgång 2 a															
Utbildningsgrupp B															
ur armén															
Höstutryckande															
6/10 7/1															
AMU (3) BU (5) MU (3)															
10/6 3/9															
Omgång 2 b															
Utbildningsgrupp A 2															
ur flygvapnet															
Höstutryckande															
6/10 7/1 25/3 1/8															
AMU (3) BU (3) MU (4)															
Terminsindelning vid stabsskolavdelningen															
1/8 Höstermin 7/1 Vårtermin 10/6 1/8 Höstermin 7/1 Vårtermin 10/6															
Jämförelse med armén i övrigt															
Underbefälsuttaga															
Höstutryckande (345 dagar)															
22/9															
AMU (3) BU (5) AMU (3) BU (5) AMU (3) GKU (3)															
3/9															
Huvudalternativ (332 dagar)															
1/6															
AMU (3) BU (5) AMU (1) GKU (3)															
29/4															

Anm. Siffror inom parentes anger antal månader

och utgör en extra belastning på skolan under en tid som eljest i regel avses för att bereda så stor del av personalen som möjligt semester.

UH föreslår att utbildningen av eleverna vid stabsskolavdelningen sker i två utbildningsomgångar per år.

Den tidsinpassning av omgångarna som föreslås framgår av bild 5: 1. På bilden redovisas som jämförelse inpassningen av utbildningstiden för underbefälsuttagna värnpliktiga inom armén enligt 1966 års riksdagsbeslut.

Inpassningen i tiden av de två utbildningsomgångarna har skett med särskild hänsyn till studiesociala skäl, eftersom en förhållandevis stor del av eleverna även framdeles beräknas studera vid universitet och högskola eller bedriva andra postgymnasiala studier. Tidsinpassningen överensstämmer i allt väsentligt med den som för armén i övrigt gäller för underbefälsuttagna värnpliktiga, vilket UH bedömer vara lämpligt bl a med hänsyn till möjligheterna att omplacera de värnpliktiga mellan olika utbildningslinjer m m.

I detta sammanhang finner UH det vara angeläget framhålla att ökade möjligheter bör kunna beredas sådana värnpliktiga som flera år fått anstånd med sin värnplikts-tjänstgöring på grund av högre studier att – om de befinnas särskilt lämpliga härför – därefter inkallas för att utbildas till stabsunderofficerare enligt det av UH förordade utbildningssystemet.

I omgång 1 bör eleverna i utbildningsgruppen A 1 ur armén ingå och bilda en kontingent om sammanlagt ca 110 elever.

I omgång 2 bör ingå utbildningsgruppen B ur armén, A 1 ur marinen samt A 1 och A 2 ur flygvapnet. Denna kontingent omfattar ca 75 elever.

Utbildningstiden för omgång 1 överensstämmer helt med den som gäller för vårutryckande underbefälsuttagna vid armén och för omgång 2 i stort med den som gäller för höstutryckande underbefälsuttagna vid armén. Den allmänmilitära utbildningen för omgång 1 föreslås bli uppdelad i två perioder nämligen en första om ca två må-

nader före inryckningen till höstterminens befattningsutbildning vid stabsskolavdelningen och en andra om ca en månad omedelbart efter denna utbildning. Under den senare perioden bör vinterutbildningen genomföras. Miljöutbildningen bör för denna omgång äga rum i anslutning till GKU-skedet för huvuddelen av de värnpliktiga och under krigsförbandsövningar under vintern. Utbildningen under sistnämnda skede bör som tidigare framhållits ske vid militärområdena som tjänstgöring i egen krigsbefattning eller i vakant befattning vid repetitions- eller grundutbildningsförbandens staber och vid regionala staber.

Utbildningstiden för omgång 2 utom för gruppen A 2 ur flygvapnet överensstämmer i stort med tiden för de s k höstutryckande vid armén. Omgången genomför den allmänmilitära utbildningen i ett sammanhang före inryckningen vid stabsskolavdelningen. Befattningsutbildningen äger rum under en vårtermin. Miljöutbildningen genomförs under sommaren vid militärområdena eller vid kustartilleriförsvaren. Gruppen A 2 har något kortare utbildningstid.

Det bör få ankomma på försvarsgrenschef att besluta om de jämkningar av utbildningstidens längd och fördelning som kan komma att betingas av kalendariska eller utbildningstekniska skäl.

Ovannämnda inpassning i tiden gör det möjligt att bedriva utbildningsverksamheten vid stabsskolavdelningen under en höst- och en vårtermin med ett uppehåll omkring 10/6–1/8 mellan terminerna.

Utbildningen av de handräkningsvärnpliktiga i kontorsfunktionen vilka i regel avses bli krigsplacerade som expeditiionsbiträden i grupperna Exp 2 och Friv bör organiseras enligt förslag som UH lämnar i sitt slutbetänkande.

5.3 Genomförande av föreslaget utbildningssystem

UH har ansett det vara angeläget att tillämpningen av det föreslagna utbildningssystemet under det första verksamhetsåret ges karaktär av en försöksverksamhet. På

förfrågan har StabSbS uttryckt intresse för att så snart som möjligt få övergå till det nya systemet om UH förslag vinner bifall. På grundval av erfarenheterna från ett försöksvis tillämpat system kan erforderliga jämkningar göras vid beräklandet av stabsskolavdelningens framtida behov av befäl, elevomgångarnas storlek m m. UH föreslår därför att det av UH här framlagda förslaget efter principbeslut får försöksvis tillämpas fr o m den 1 juli 1972.

Utbildningen kan i så fall börja den 1 augusti 1972 med befattningsutbildning vid stabsskolavdelningen för de värnpliktiga som enligt nuvarande utbildningssystem får allmänmilitär utbildning vid stabsskolavdelningen under tiden 1/6-1/9 1971. Dessa värnpliktiga bör i god tid före inryckningen den 1/8 1972 underrättas om att deras tjänstgöringstid p g a en övergång till det nya utbildningssystemet kommer att avkortas genom utryckning från miljöutbildningen omkring den 28/4 1973. De värnpliktiga åter som enligt nuvarande utbildningssystem den 1 juni 1971 ryckt in till fortsatt utbildning under 12 månader vid stabsskolavdelningen bör avsluta sin utbildning omkring den 1 juni 1972. Någon utbildning av värnpliktiga kommer därefter inte att pågå fram till 1/8 1972, vilket medger att skolans lärare och befäl får tid att vidta erforderliga förberedelser för en övergång till det föreslagna utbildningssystemet och till att uttaga semester e d.

Genom att på förslaget sätt en försöksverksamhet kan bedrivas under ett år erhålls de erfarenheter som är nödvändiga för ett slutligt fastställande av organisationen m m vid StabSbS.

De bestämmelser i övrigt som f n reglerar utbildning m m av här ifrågasvarande värnpliktiga bör vid bifall till UH förslag bli föremål för erforderliga ändringar.

6.1 Allmänna synpunkter

Av det tidigare anförda framgår att UH funnit att den nuvarande utbildningstiden för vissa stabsunderofficerare bör kunna avkortas så att all väsentlig befattnings- och miljöutbildning för flertalet grupper kan inrymmas inom ca fem resp tre månader. Den sammanlagda grundutbildningstiden, inberäknat även allmänmilitär utbildning, kan därmed begränsas till elva månader eller samma utbildningstid som nu gäller för underbefälsuttagna.

UH har tidigare framhållit att en bidragande orsak till den nuvarande förhållandevis långa utbildningstiden – 15 månader – torde vara en följd av kravet på uttagning till underofficersutbildning och att alla underofficersuttagna inom samma försvarsgren f n har lika lång utbildningstid. UH vill dock erinra om att olika utbildningstider för samma värnpliktskategori f n tillämpas de olika försvarsgrenarna emellan.

De krigsbefattningar som de värnpliktiga stabsunderofficerarna avses skola få har av försvarsgrenscheferna betecknats som underofficersbefattningar med hänsyn främst till kravet på befälsföring. Av samma anledning föreslår UH för flertalet av befattningarna en ökning av tiden för befälsutbildning, för gruppen A 1 en ökning med ca 45 %. Behovet av att dessa värnpliktiga deltar i särskild övning för befäl (SÖB) är ett annat skäl härtill. Förmåga att med fasthet

utöva befäl gäller i särskilt hög grad transportledningstroppchefer – grupp B – som i fält vid lastning och urlastning ofta måste föra befäl över de trupperheter som skall transporteras. Det är bl a vid dessa tillfällen fråga om uppgifter, som ställer krav på en kraftig befälsföring från deras sida. Samtliga elever med undantag av underrättelsebiträden vid flygvapnet bör därför få underofficersutbildning. De sistnämnda behöver bara utbildas till underbefäl.

Utbildningstidens längd bör för den skull inte – vilket dock i regel åberopas – nödvändigtvis överensstämma med den tid som tillämpas för övriga till underofficersutbildning uttagna värnpliktiga. Enligt UH bestämda uppfattning kan det f n vedertagna tänkesättet inte anföras som skäl för att göra utbildningen längre än nödvändigt. Om utbildningen för uppnåendet av föreskriven kompetens kan intensifieras på det sätt som UH i det föregående föreslagit och utbildningstiden till följd därav kan förkortas bör vederbörande värnpliktige enligt UH mening erhålla den tjänstegrad som motsvarar den vunna kompetensen utan hinder av att utbildningstiden kunnat förkortas i förhållande till den för andra grupper föreskrivna. Endast sakliga skäl såsom utbildningens innehåll, utformning och kvalitet bör härvid vara avgörande. Att bedöma värdet av en utbildning efter dess omfattning i tiden finner UH inte vara godtagbart.

6.2 Överväganden och förslag

I det föregående har anförts att de underofficersuttagna elever som utbildas enligt nuvarande system vid stabsskolavdelningen anser sig ha uppnått erforderlig kompetens redan omkring fyra månader före den fastställda uttryckningstiden. Dessa månader ter sig för dem som en mer eller mindre onödig väntetid för att enligt nuvarande regler få underofficers tjänstegrad och utbildningspremie. Inbesparing av värnpliktskostnaden per elev under enbart två av dessa månader motsvarar kostnaden för den utbildningspremie som f n tillkommer honom först efter ytterligare ca två månaders tjänstgöring.

Utbildningen till värnpliktiga underofficerare är, som tidigare nämnts, enbart betingad av krigsorganisationens behov av värnpliktiga med sådan kompetens. Om krigsorganisationens behov av värnpliktiga underofficerare m fl kan tillgodoses genom mera intensifierad utbildning under en avsevärt kortare utbildningstid än den nuvarande bör detta inte ha till följd att eleverna fräntas möjligheter att – trots likvärdig kompetens – få den tjänstegrad och utbildningspremie som med nuvarande utbildningssystem först efter ca 450 dagar skulle ha tillkommit dem. UH anser det därför vara rimligt att elever som utbildas enligt det av UH föreslagna utbildningssystemet bör få underofficers tjänstegrad samt även den utbildningspremie som tillkommer värnpliktig underofficer, oavsett att utbildningstiden enligt förslaget avsevärt förkortats. Utbildningspremien får därmed karaktär av prestationspremie, eftersom den intensifierade utbildningen kräver ökade insatser från elevernas sida för att med godkännande betyg genomgå utbildningen. Om det av UH här framlagda betraktelsesättet vinner bifall bör detta leda till en ökad stimulans för värnpliktiga att bli uttagna till denna för de krigsorganiserade staberna så viktiga värnpliktsutbildning. De konsekvenser på andra utbildningsområden som kan föränlidas av UH förslag i denna del förutsetts bli föremål för behandling bl a av den

nyligen påbörjade utredningen rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m fl.

Gällande bestämmelser om förordnande under grundutbildning av värnpliktiga har fastställts av Kungl Maj:t genom generalorder nr 14/1968. Bestämmelserna som är provisoriska har utformats med den principiella uppfattningen att kompetensgivande utbildning skall utgöra grunden för förordnande, varvid dock fullgörandet av ett visst mera generellt bestämt antal tjänstgöringsdagar alltiämt ansetts grundlägga kompetensen.

Med hänsyn till vad som i det föregående anförts föreslår UH att sådana värnpliktiga som i överensstämmelse med UH här framlagda förslag genomgått en stabstjänstutbildning vilken ger kompetens som värnpliktiga underofficerare bör få underofficers grad oavsett att den föreslagna utbildningstidens längd blir kortare än den för underofficersuttagna värnpliktiga eljest fastställda. Värnpliktslagens föreskrift att tiden för grundutbildning av underofficersuttagna skall vara högst 450 dagar (VL 27 §) utgör inte heller något hinder för förslagets genomförande.

Likaså bör de underbefälsuttagna eleverna i omgång 2 kunna befordras till värnpliktiga furirer vid utbildningens slut, d v s efter ca 300 dagar.

Eleverna vid stabsskolavdelningen förvärvar även under utbildningens gång kompetens för viss befordran. Sålunda bör de underofficersuttagna befordras till korpraler efter 180 dagars tjänstgöring, d v s enligt bestämmelserna i förenämnda generalorder. Vid befattningsutbildningens slut, d v s efter 240 dagar, har de förvärvat kompetens som furirer. Behov av att ha fått sådan befordran föreligger också för elever ur omgång 1 under miljöutbildningen, då de främst under tjänstgöring i krigsbefattning eller i motsvarande befattning i övningsledning vid grundutbildnings- eller krigsförband skall föra befäl över värnpliktiga med underbefäls grad. För elever i omgång 2 gäller i stort sett motsvarande.

Även de underbefälsuttagna eleverna bör befordras till korpraler vid befattningsut-

bildningens slut, d v s efter 180 dagars tjänstgöring.

UH föreslår därför att eleverna under utbildningstiden förordnas på sätt ovan angivits.

Vidare föreslår UH i anslutning till det ovan anförda att vid tillämpning av det av UH förordade utbildningssystemet för stabsskolavdelningen utbildningspremier utbetalas med nuvarande belopp till underofficers- och underbefälsuttagna elever, oavsett att utbildningstiden förkortats.

UH bedömer dessutom att den intensifierade utbildningsverksamheten och den i förhållande till nuvarande system avsevärt längre tid under vilken eleverna får befälsutbildning bör ge deras värnpliktstjänstgöring ett ökat civilt meritvärde.

7.1 Allmänt

De av UH i det föregående framlagda förslagen syftar i första hand till att utforma ett mera rationellt utbyggt system för utbildning vid stabsskolavdelningen av värnpliktiga stabsunderofficerare m fl för att tillgodose krigsorganisationens behov. En direkt följd av den intensifierade undervisningen blir emellertid även en betydande minskning av antalet tjänstgöringsdagar för de värnpliktiga och av värnpliktskostnaderna. Även andra kostnadsminskningar blir möjliga vid en tillämpning av det föreslagna utbildningssystemet vilket framgår av följande avsnitt.

7.2 Minskade värnpliktskostnader m m

Vid en jämförelse av kostnaderna för utbildningen vid stabsskolavdelningen enligt det hittills gällande och det föreslagna utbildningssystemet har UH i båda fallen räknat med samma antal värnpliktiga som årligen bör utbildas för att tillgodose krigsorganisationens behov av stabsunderofficerare m fl.

Såsom framgår av tabell 7:1 beräknar UH att det föreslagna utbildningssystemet leder till en årlig minskning med ca 26 000 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga.

Kostnadsjämförelserna har vidare grundats på beräkningen att de direkta särkostnaderna för utbildningen av en genomsnitts-

soldat vid signaltrupperna uppgår till något mer än 38 kronor/dag enligt kostnadsläget i februari 1971.¹ Utbildningen av eleverna vid stabsskolavdelningen genomförs i en miljö motsvarande den för övriga värnpliktiga vid signaltrupperna, vilket i och för sig motiverar att dagskostnaden beräknas till motsvarande värde. Då emellertid utbildningen av eleverna vid stabsskolavdelningen belastas med lägre körkostnader anser UH sig böra utgå från en något lägre beräknad dagskostnad per elev, nämligen 35 kronor.

De årliga värnpliktskostnaderna kan således minskas med $(26\,000 \times 35 =)$ 910 000 kronor.

Som tidigare nämnts möjliggör det föreslagna utbildningssystemet även andra minskningar av utbildningskostnaderna för ifrågavarande värnpliktiga. Till skillnad mot genomsnittssoldaten vid signaltrupperna får eleverna vid stabsskolavdelningen årligen göra ett stort antal resor till och från ett flertal miljöutbildningsövningar. Resorna varierar i hög grad med avseende på antal och längd. Vid tillämpning av den av UH föreslagna koncentrerade miljöutbildningen minskas antalet resor och även deras längd. Överslagsvis kan kostnaderna för resorna bedömas nedgå med ca 75 000 kronor per år.

¹ CA/O 1970.01.21 nr 3023. Direkta särkostnader februari 1969 = 33:93 kronor, vartill kommer kostnadsstegring med 6 % vartdera budgetåret 1969/70 och 1970/71 = 38:13 kronor.

Tabell 7: 1 Beräknad minskning av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga

Kategori	Antal		Summa tjänstgöringsdagar
	värnpliktiga	tjänstgöringsdagar	
<i>Enligt nuvarande system</i>			
Armén			
Stabsuoff	100	450	
Stabsubef	20	332	
Vpl F	26	300	
Kustartilleriet			
Stabsuoff	20	450	
Flygvapnet			
Underrättelsebiträden	18	364	
Handräckningsvärnpliktiga ¹	30	394	
Summa			86 812
<i>Enligt av UH föreslaget system</i>			
Stabsuoff (vid armén, kustartilleriet och flygvapnet)	172	332	
Underrättelsebiträden vid flygvapnet	12	300	
Summa			60 704
Skillnad			26 108

¹ Av de ca 50 underofficersuttagna värnpliktiga vilka påbörjat utbildningen vid stabsskolavdelningen men som av olika skäl avbrutit denna beräknas ca 30 värnpliktiga årligen ha omgrupperats till handräckningstjänst.

7.3 Kostnader för befäl

Enligt det tidigare anförda »varvas» f n befattnings- och miljöutbildningen under hela utbildningsåret vilket medför en omfattande reseverksamhet till och från olika övningar även för stabsskolavdelningens lärare och befäl. Dessa deltar i övningarna utanför skolan för att fortlöpande ge eleverna befattningsutbildning men även för att introducera dem på övningsplatserna och klarlägga elevernas användbarhet m m för de mottagande förbanden (staber, övningsledningar m m). Befälet fungerar därvid som kontingentschefer och handledare. Dessa övningar bedrivs inom alla militärområden och medför dryga kostnader p g a de långa resorna och övningarnas längd.

De övningar som här avses är höst- och vinterkrigsförbandsövningarna (KFÖ), militärområdes- och försvarsområdesstabsövningar, militärhögskolans stabstjänstövningar m fl.

Vissa av övningarna kräver medverkan av befälet upp till 20–25 dygn. Kostnaderna i samband med resorna utgörs av traktementen, förbandsövningstillägg och resekostnader. Medelkostnaden per befäl och dygn (traktamente alternativt förbandsövningstillägg) uppgår till 100 kronor per övningsdygn. I dessa övningar deltar regelmässigt omkring 15 befäl för var och en sammanlagt 60 dygn. I andra stabsövningar deltar i regel 5–7 befäl för var och en ca 24 dygn. Kostnaderna härför uppgår till ca 100 000 kronor. Härtill kommer kostnader för resor och transporter, inkvartering och fri förplägnad under förbandsövningsdygn m m, som beräknas till ca 50 000 kronor. Totalt uppgår således dessa kostnader till ca 150 000 kronor.

Ifrågavarande kostnader kan inbesparas eftersom stabsskolavdelningens befäl enligt UH förslag till utbildningssystem ej behöver följa med eleverna till miljöutbildningen. Skolbefälets uppgifter övertas i stället på

ett naturligt sätt vid de miljöutbildande staverna av det där tjänstgörande ordinarie befälet. De värnpliktiga kommer nämligen att fördelas på förband eller staber så att de inte utgör någon nämnvärd belastning på vederbörande befäl vid varje tjänsteställe om de värnpliktigas dittills förvärvade kunskaper och färdigheter fullt klarlagts.

För den allmänmilitära utbildningen som enligt nuvarande system genomförs vid ett för detta ändamål vid StabSbS särskilt organiserat utbildningskompani behövs under tiden 1/6–28/8 befäl för ett kompani med fyra plutoner. Eftersom befäl för denna utbildning inte disponeras vid StabSbS måste befäl kommenderas dit från andra truppförband. Även frivilligt tjänstgörande reservbefäl och värnpliktigt befäl har måst tillfälligt anställas. Detta drar med sig ökade löne- samt rese- och traktamentskostnader för skolverksamheten med ca 120 000 kronor per år enligt kostnadslista förd vid StabSbS. Dessa merkostnader bör kunna minskas om den allmänmilitära utbildningen genomförs vid militärområdena eller vid marinen enligt försvarsgrenschefernas bestämmande.

UH har emellertid vid sina jämförelser av kostnaderna för verksamheten enligt det nuvarande och det av UH föreslagna utbildningssystemet funnit det lämpligt att f n bortse från de besparingar som kan göras med avseende på de tidigare omnämnda resorna för elever och befäl. En säkrare grundval för bedömande av besparingarnas storlek bör kunna vinnas sedan erfarenheter inhämtats från den tidigare föreslagna försöksverksamheten.

UH har ej heller f n velat räkna med den kostnadsminskning som kan uppkomma om den allmänmilitära utbildningen inte längre äger rum vid StabSbS. Det kan nämligen bli nödvändigt att på motsvarande sätt som nu sker vid StabSbS tillfälligt förstärka befälet vid de förband inom de olika militärområdena eller vid marinen där den allmänmilitära utbildningen i stället bör anordnas. Även i detta hänseende bör erfarenheterna från försöksverksamheten avvaktas.

Med hänvisning till vad sålunda anförts

Tabell 7: 2 Förslag till investeringar

1. Inredning av stabsövningshallar och lektionssalar	
Stabsövningshallar	
Inredning av 4–5 utrymmen med stabs- och sambandsutrustningar för uppbyggande av autentisk miljö motsvarande centrala och regionala staber samt fordonsstaber: fördelnings-, artilleriregiments-, infanteri- och pansarbrigadsstab samt underhålls- och etappbataljonsstab.	
Inredningen görs byggbar och transportabel	200 000
D:o för tältstabsmiljö	50 000
Lektionssalar	
Stolar, bord, tavlor, kartställ, skriftprojektorer (motsv) för 110 elevplatser	100 000
Specialsal	
Stabs- och plottingutrustning för kustartilleriutbildning, transportabel	80 000
ITV-anläggning med videobandsspelare	
Avsedd främst för användning i stabsövningshallarna	180 000
Filmuppspelningsanläggning med tillbehör	
Orderträningsanläggning (bandspelarutrustningar med högtalaranläggning)	50 000
	25 000
2. Gruppstudieutrustningar	
Säkerhetsskåp 25 st à 1 000 kronor	25 000
Stabsarbets- och expeditionssats/studiegrupp 25 st à 2 000 kronor	50 000
D:o för enskild elev 120 st à 200 kronor	24 000
3. Reproduktionsutrustningar	
Stencilutrustningar	10 000
Snabbkopieringsutrustningar	12 000
Skaknings- och sorteringsutrustning	5 000
Mikrofilmutrustning för oleatframställning	15 000
	826 000
4. Beräknade arbetskostnader	
m m	74 000
Summa kronor	900 000

finner UH att som besparing tills vidare endast bör redovisas den kostnadsminskning som blir en följd av det minskade antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, dvs ca 910 000 kronor per år.

Det förtjänar emellertid här framhållas att besparingarna torde bli ännu större under försöksperioden till följd av att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga då blir ännu mindre (jfr 5.3).

7.4 *Investeringsbehov*

Delar av de inbesparade medlen bör omgående utnyttjas för att förse stabsskolavdelningen med tidsenliga utbildningsanordningar. Dessa bör och kan utformas så att de blir oberoende av en eventuell omlokalisering av StabSbS. Huvuddelen av erforderlig materiel kan inköpas direkt i marknaden eller genom postverket. Ett förslag till anskaffning av sådan utrustning har tagits upp i tabell 7: 2.

Den upprustning som på förslaget sätt bör tillföras stabsskolavdelningen är en av förutsättningarna för att på kortare utbildningstid uppnå önskad utbildningseffekt. De förbättrade utbildningsanordningarna bör även kunna utnyttjas av andra skolavdelningar vid StabSbS samt av militärhögskolans stabskurser och de vid S 1 repetitionsutbildande krigsförbandsövningsstaberna. Lokaler för lektionssalar och stabsovningshallar disponeras och behöver inte byggas.

Förslaget upptar endast sådan materiel som utan omfattande arbetskostnader kan installeras i nu befintliga lokaler.

UH bör enligt givna direktiv beräkna det behov av värnpliktiga tillhörande de förutvarande besiktningsgrupperna 3 och 4 som behövs för stabstjänst m m i krigsorganisationen. Utbildningen av dessa värnpliktiga bör granskas och härav föranledda förslag framläggas beträffande utbildningstidens längd och fördelning.

För att konsekvenserna för stabsutbildningen skall kunna klarläggas har UH funnit det nödvändigt att samtidigt beräkna behovet av värnpliktiga i de tidigare besiktningsgrupperna 1 och 2 som kan tas ut till motsvarande tjänst och krigsplaceras i högre staber m m. UH har däremot inte behandlat utbildningen av de stabsunderofficerare, som krigsplaceras på lägre nivå, t ex i kompanier och bataljoner.

Den nuvarande utbildningen av värnpliktiga stabsunderofficerare för brigads- och högre staber samt av värnpliktiga i transportledningstjänst bedrivs i huvudsak helt vid den i arméns stabs- och sambandsskola (StabSbS) i Uppsala ingående stabsskolavdelningen.

UH har konstaterat att tiden för utbildningen av stabsunderofficerarna är längre än nödvändigt främst med tanke på den studievana som de för stabstjänst uttagna värnpliktiga eleverna har. De flesta har nämligen genomgått gymnasium eller likvärdig form av utbildning. Ett stort antal bedriver även universitets- och högskolestudier eller andra former av postgymnasiala

studier.

UH har funnit att om utbildningstiden förkortas och delar av utbildningen förläggas till andra förband eller staber så att bara den grundläggande befattningsutbildningen bibehålls vid skolan blir det möjligt att nära nog fördubbla skolans kapacitet och därmed främst genom grundutbildning inhämta föreliggande brister i förhållande till krigsorganisationens behov.

UH anser det vara nödvändigt att uttagningen av stabsunderofficerare m fl flyttas från urvals- och prövningsskedet i början av grundutbildningen vid StabSbS till den inom militärområdena anordnade inmonstringen och att den sker enligt samma principer som gäller för övriga värnpliktiga.

Nuvarande utbildning kräver stor tillgång på lärare och instruktörer. UH har därför sökt göra utbildningen mera ensartad och sammanfört de hittillsvarande många befattningstyperna med skilda utbildningslinjer till fem större utbildningsgrupper.

Det årliga utbildningsbehovet av stabsunderofficerare m fl som bör utbildas vid stabsskolavdelningen beräknar UH uppgå till 146 för armén, 20 för marinen och 18 för flygvapnet, sammanlagt 184.

Utbildningen av stabsunderofficerare m fl bör främst inriktas på att tillgodose behoven för de rörliga fältstaberna i nivån över bataljon vid armén och vissa staber på ungefär motsvarande nivå inom marinen och flygvapnet. Innan överföring från dessa sta-

ber kan ske bör högkvarterets och de regionala stabernas behov tillgodoses genom att stabssunderofficerarna krigsplaceras där omedelbart efter grundutbildningens slut.

För att oberoende av skolans begränsade förläggningskapacitet m m kunna uppnå det av krigsorganisationens behov betingade årliga utbildningsresultatet föreslår UH att grundutbildningen liksom för huvuddelen av övriga värnpliktiga utformas kring tre huvudkomponenter, nämligen allmänmilitär utbildning, befattningsutbildning och grundläggande krigsförbandsutbildning. På grund av att den senare här får en avvikande utformning i förhållande till den som gäller för huvuddelen av de värnpliktiga har UH kallat denna del miljöutbildning.

UH förslag till *allmänmilitär utbildning* har i allt väsentligt utformats enligt de av ÖB fastställda grundkraven för samtliga värnpliktiga. Den allmänmilitära utbildningen omfattar ca 3 månader. Den bör inte anordnas vid StabSbS utan genomföras vid militärområdena eller vid behov inom marinen enligt försvarsgrenshefernas bestämmande. En sådan lokalisering av den allmänmilitära utbildningen är en förutsättning för att UH förslag till befattningsutbildning i två omgångar årligen vid StabSbS skall kunna genomföras.

Befattningsutbildningen bör alltså vara förlagd till StabSbS. Den bör göras strängt målinriktad. Eleverna bör på ett tidigt stadium av befattningsutbildningen i möjligaste mån göras förtrogna med den fältmässiga miljö i vilken de senare avses tjänstgöra under miljöutbildningen. Utbildningstiden bör för flertalet utbildningsgrupper omfatta ca 5 månader.

I befattningsutbildningen liksom i den allmänmilitära utbildningen har inlagts ett antal övningar i befälsutbildning. Trots att den totala utbildningstiden minskas enligt UH förslag kan den sammanlagda tiden för befälsutbildning genomgående ökas.

Tillgången på tekniska utbildningshjälpmedel vid StabSbS är f n otillräcklig. Central myndighet bör se över utbildningshjälpmedlen och lektionssalarna så att dessa blir ändamålsenliga.

Miljöutbildningen bör utformas som tjänstgöring i befattningar i verklighetstrogen och fältmässig miljö avseende både avsedd typ av stab och avsedd tjänstenivå.

Eftersom eleverna således under miljöutbildningen blir placerade vid staber och förband i befattningar som överensstämmer med eller motsvarar deras blivande krigsbefattningar har UH funnit det vara lämpligast att bara ge mera allmänna anvisningar för hur detta utbildningsskede lämpligen bör utformas. Miljöutbildningen bör omfatta ca 3 månader, för elever ur flygvapnet dock något längre tid.

Under förutsättning att den allmänmilitära utbildningen och miljöutbildningen kan förläggas till annan plats än StabSbS och med en befattningsutbildning om ca 5 månaders längd kan årligen två omgångar värnpliktiga utbildas vid stabsskolavdelningen, vilket kan medföra en nära nog fördubbling av nuvarande kapacitet. Det minskade antalet utbildningslinjer medför att utbildningen kan bedrivas betydligt mera rationellt än som f n är fallet. Det föreslagna omgångssystemet vid stabsskolavdelningen medför också en lättnad i förläggningshänseende i förhållande till nuläget. Omgångarna bör avlösa varandra utan »överlappning».

Inpassningen i tiden av de två utbildningsomgångarna har gjorts med särskild hänsyn till studiesociala skäl. Tidsinpassningen överensstämmer i allt väsentligt med den som i övrigt gäller för underbefälsuttagna värnpliktiga vid armén.

Grundutbildningens totala längd föreslås bli 332 dagar för samtliga utbildningslinjer utom för underrättelsebiträden vid flygvapnet, för vilka tiden föreslås uppgå till 300 dagar. Utbildningstiden blir således densamma som för underbefälsuttagna värnpliktiga vid armén respektive för värnpliktiga F vid flygvapnet.

UH har genom tillmötesgående från chefs för StabSbS sida kunnat aktivera en hel utbildningsomgång värnpliktiga under utbildningens avslutande månader till att under UH överinseende i studiegrupper diskutera och redovisa sina intryck och erfarenheter. UH har tagit hänsyn till de framförda

synpunkterna, framför allt med avseende på önskemålen om en mera koncentrerad utbildning.

Repetitionsutbildningen för de vid StabSbS utbildade stabsunderofficerarna m fl bör utformas på samma sätt som för huvuddelen av de värnpliktiga.

De krigsbefattningar som de värnpliktiga stabsunderofficerarna avses skola få har av försvarsgrenscheferna betecknats som underofficersbefattningar med hänsyn främst till kravet på befälsföring. Även UH anser att flertalet av befattningarna av denna anledning även i fortsättningen bör vara underofficersbefattningar.

UH hävdar bestämt att de värnpliktiga som genomgått en stabstjänstutbildning i överensstämmelse med UH här framlagda förslag, vilket ger kompetens som värnpliktiga underofficerare, bör få underofficersgrad oavsett att den föreslagna utbildningstidens längd blir kortare än den för underofficersuttagna värnpliktiga eljest fastställda. Värnpliktslagens föreskrift att tiden för grundutbildning av underofficersuttagna skall vara högst 450 dagar (VL 27 §) utgör inget hinder för förslaget genomförande. Likaså bör underbefälsuttagna elever befordras till värnpliktiga furirer vid den avkortade grundutbildningens slut, dvs redan efter 300 dagar.

Vidare föreslår UH att vid tillämpning av det föreslagna systemet utbildningspremier utgår med nuvarande belopp till de elever som med godkännande betyg genomgått underofficers- eller underbefälsutbildning, oavsett att utbildningstiden förkortas.

Den av UH föreslagna sammanpressningen av utbildningstidens längd ställer högre krav på lärarnas förmåga och erfarenhet. Det synes därför angeläget att skolan tillförs ett antal till skolan knutna tjänster för befäl och lärare. Detta innebär icke en ökad kostnad för försvaret utan endast en omfördelning av tillgängliga tjänster. Vissa av dessa tjänster bör vara s k alternativa befattningar. Därigenom blir det möjligt för lärare m fl att sedermera vinna befordran utan att behöva lämna tjänsten vid skolan.

UH beräknar att förslaget bör kunna med-

föra en årlig minskning med 26 000 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, vilket medför att de årliga värnpliktskostnaderna kan minskas med ca 900 000 kronor.

UH föreslår att det framlagda förslaget efter principbeslut får försöksvis tillämpas fr o m den 1 juli 1972.

Bilaga 3:1 Berörda befattningstyper med indelning i utbildningsgrupper

Utbildningsgrupp	Utbildningsform ¹	Huvudutbildningslinje	Befattningssläkt	Kod	Befattningstyp Grundbenämning	Kompletteringsbenämning	Nivå	Förbandsklass	Truppslags- eller försvarsgrenstillhörighet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A 1	Gr	Op/Uh	LA Stabsuofftjänst (Stri, Op, Und, Uh, Pers)	LA 700	Stabsuoff	Stri, Op, Und	Troppch	3	Stab, Inf, Ptrp, Sign, FV
				703	»	»	»	1,2	Inf, Ptrp, Art, Träng
				707	»	»	»	1	KA
				800	Stabsgrpch	»	Grpch	1,2	Inf, Ptrp, Aflyg, Sign, Träng
				850	»	Stri, Op	»	3,4	Inf, Ptrp, Träng
				700	Stabsuoff	Uh/Pers	Troppch	3	Stab, Inf, Ptrp, Sign
				703	»	»	»	1, 2	Inf, Ptrp, Art, Träng
				708	»	»	»	1	KA
				800	Stabsgrpch	»	Grpch	1, 2	Inf, Ptrp, Aflyg, Sign, Träng
				850	»	»	»	3, 4	Inf, Ptrp, Träng
	Exp		LC Stabsuofftjänst (Exp)	LC 700	Stabsuoff	»	Troppch	2, 3, 4	FV
				700	»	Exp	»	3	Inf, Ptrp
				703	»	»	»	1	Inf, Ptrp, Art
			LF Exptjänst	LF 700	Expuoff	»	Troppch	1	Art
A 2	Gr	Und	LÖ Övrig stabs- och exptjänst	LÖ 800	Undbiträde	»	Grpch	3	FV
A 3	Ö	Op/Uh	LA Stabsuofftjänst (Stri, Op, Und, Uh, Pers)	LA 753 754	Stabsuoff »	Uh/Pers Op/Und	Troppch »	3 3	KA KA

¹ Gr = grundutbildningsbefattning Ö = överföringsbefattning (omskolning under KFÖ)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			LÖ Övrig stabs- och expjtjänst	755 LÖ 754 850 951	» » Ubef till förfogande Stabsbiträde	Uh/Pers Op Op/Uh, Pers/Exp (milostab)	» » Grpch Menig	3, 4 3 3 3	KA Inf, Ptrp Stab Inf, Ptrp
B	Gr	Tpledn	LB Transportled- ningsbiträdesjänst	LB 700 701 800	Transportlednings- troppch » Transportlednings- grpch		Troppch » Grpch	3 2, 3 3	Stab Inf, Ptrp, Trång, Stab Inf, Ptrp
Exp 1	Gr	Exp	LF Expjtjänst	LF 806 900 962 910	Expbiträde Skrivbiträde Expbiträde Stabsbiträde	Exp	E G F	3 1, 3 2, 3 1	FV FV Flottan KA
Exp 2	Ö	Exp	LÖ Övrig stabs- och expjtjänst LC Stabsuoftjänst (exp) LF Expjtjänst	LC 700 703 750 950 LF 750 751 755 758 762 850 853 854 856 862 950 951 955 956	Stabsuoft » » Stabsbiträde Expuoft » » » » » Ubef till förfogande Expubef » » » » » Arkivbiträde Expbiträde » »	Exp » » Mtrredog Bilfö » » » Menig	Troppch » » Menig Troppch » » » Grpch » » » » » » » »	2, 3, 4 1 3 3 3 3 4 2 2, 3 2 2, 3 2 3, 4 2 2 2, 3 2, 3 3 3 2 3, 4	Stab, Inf, Ptrp, Inf, Ptrp, Art, Trång Stab Stab Stab, Inf, Ptrp Stab Inf, Ptrp, Art, Sign Art Flottan Stab Ptrp » Art Flottan Stab » Ptrp, Art Inf, Ptrp, Art, Sign, Trång

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			LÖ Övrig stabs- och exptjänst	LÖ 750 751 760 765 950 960	Uoff till förfogande » » » Stabsuoff » Ritare Stabsbiträde	Detaljch Exp » Und Exp	Troppch » » » Menig »	3 3 1 2, 3, 4 3 2, 3, 4	Stab » KA » Stab KA
Friv	Frivillig personal Ö	Exp	XF Stabs- och exp- tjänst	XF 801 802 901 902 950 960	Expubef » Expbiträde Skrivbiträde Expbiträde »	SLK A SLK A FRA SLK A SRK A SLK B SLK B HV	Grpch » Menig » » »	2, 3, 4 3 2, 3, 4 4 4 3	Stab, Inf, Ptrp, Art, Lv, Ing, Sign, Träng Stab Stab, Inf, Ptrp, Art, Lv, Ing, Sign, Träng Inf Armén Armén

Anm. Justeringar har gjorts av befattningstyper enligt ändringar av Befattningstypkatalog för krigsbefattningar (BTK) fram till 1.7.1970. Sådana ändringar som är kända fram till 1.1.1971 har beaktats.

Bilaga 4:1 Utbildningskrav

1. Krigsplacering (nivåkrav)

Staber	Utbildningsgrupp				
	Armén		Marinen	Flygvapnet	
	A1	B	A1	A1	A2
Högkvarteret	1	1	1	1	
Militärområdesstab	1	1	1	1	
Försvarsområdesstab	1	1	1		
Fördelningsstab	1				
Brigadstab	1				
Försvarsområdesgruppstab	1				
Artilleriregimentsstab	1				
Etappregementsstab	1	1			
Etappbataljonsstab	1				
Underhållsbataljonsstab	1				
Järnvägstransportledningskader		1			
Landsvägstransportledningskader		1			
Kustartilleriförsvarsstab			1		
Kustartilleribrigadstab			1		
Kustartillerigruppstab			1		
Kustartilleribataljonsstab			1		
Spärrbataljonsstab			1		
Attackeskaderstab					1
Sektorstab					1

2. Miljökrav

Arbetsplatsen förlagd till	Utbildningsgrupp					
	Armén				Marinen	Flygvapnet
	A1		B		A1	A1 A2
	Huvud-del	Mindre-del	Huvud-del	Mindre-del		
Berg/betonganläggning	1	1		1	1	1
Permanent överjordsanläggning (hus)	1	1	1	1		1
Stabsfordon	1				1	
Stabstält	1				1	
Utomhus	1		1		1	

3. Huvuduppgift

Utbildningsgruppen A 1 (armén, marinen och flygvapnet) avlastar och biträder stabsmedlem i rutinarbetet och löser sina uppgifter självständigt inom stabs- och sambandstjänsten samt vid arbetslokalernas, stabsarbetshandlingarnas och stabsarbetsmaterielens upprättande samt dess skötsel och vård.

Utbildningsgruppen B (armén) har samma huvuduppgift som A 1 men den värnpliktige skall dessutom som chef kunna föra transportledningsgrupp och stationsofficersgrupp samt leda transportrörelser enligt fastställda planer.

Utbildningsgruppen A 2 (flygvapnet) biträder stabsmedlem med rutinarbetet inom stabs- och sambandstjänsten samt utför självständigt arbete inom underrättelsetjänstens område.

Kraven specificeras i de följande tabellerna.

4. Preciserade utbildningskrav

Utbildningsgruppen Exp 2, nedan förkortat till E, har redovisats för att klargöra utbildningskrav för utbildande myndigheter. Gruppen utbildas ej vid arméns stabs- och sambandsskola.

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)						
	A			M				A			M				A			M			
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
<i>Allmänmilitär utbildning (AMU)</i>																					
ÖB grundkrav				1		1		1	1		1		1	1							
Krav utöver ÖB grundkrav																					
Vapentjänst:																					
2. handsvapen								1	1		1		1	1							
Strid:																					
Försvara stabsplats (arbetsplats)								1	1		1		1	1							
inom plutons och gruppens ram																					
Försvara stab eller transportledningsgrupp under förflyttning mot överfall								1	1		1		1	1							
Delta i bevakning och försvar av transportledningsplats, järnvägsstation o dyl								1													
Uppträda på sambands- och uppsamlingsplats		1			1		1	1								1					
Skydd:																					
Skydd mot flyg och pansar																1	1		1		1
Personligt skydd mot atom-, brand- och biologiska stridsmedel		1	1		1									1	1						
Skyddstjänstens organisation och ledning inom befästning och vid rörliga kustartilleriförband						1															
Oljebrandsläckning och handhavande av VVS-anläggningar i befästning						1															
Fältarbeten:																					
Anordna enkel arbetsmaskering								1	1		1										
Gräva öppet stridsvärn								1	1		1										
Bygga ståvärn med splitterskydd															1	1					
Anordna larmanordning								1	1		1										
Uppträda i minerat område								1	1		1										
Förstörrings- och minarbeten															1	1					
Principerna för att bygga stormhinder								1													
Motortjänst:																					
Föra person- och lastterrängbil (militärt förarbevis)										1											
<i>Befattningsutbildning (BU)</i>																					
Taktik																					
Taktikens grunddrag		1	1		1		1	1													
Egen försvarsgrens förband:																					
Organisation och utrustning, uppgifter och taktisk verksamhet			1		1			1							1				1	1	
Övriga försvarsgrenars förband:																					
Organisation, utrustning, uppgifter och verksamhet (huvudvikten)																					

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)						
	A			M				F			A				M			F			
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
lagd vid förband med vilka sam- verkan kan ske)	1			1		1	1														
Egen försvarsgrens högre förbandsstab (motsvarande):																					
Organisation, uppgifter och verksamhet			1												1		1		1	1	
Övriga försvarsgrenars högre förbandsstab (motsvarande):																					
Organisation, uppgifter och verksamhet	1	1		1		1	1														
Regionala (högre och lägre) led- ningsorgan:																					
Organisation, uppgifter och verksamhet			1		1			1											1	1	
Civilt försvaret	1	1		1		1	1														
Civila ledningsorgans organisa- tion	1	1		1		1	1														
Följa och uppfatta chefs (stabs- medlems) bedömanden, övervägan- den och fattande av beslut								1			1		1	1							
På egen hand göra enkla bedö- manden om motståndarens och egna förbands handlingsmöjlig- heter	1			1		1	1														
D:o vad gäller inverkan på transportledningen		1																			
Stabs tjänst																					
Stabs tjänstens allmänna gång och mål		1											1	1	1		1				
D:o beträffande transportled- ningsplats																1					
Lägesangivningssystem															1	1		1		1	1
Kartor för stabs- och fältbruk								1	1		1		1	1							
Föra lägeskartor-, tablåer och tabeller									1				1	1	1		1				
Rita och mångfaldiga oleat (mot- svarande)									1		1		1		1		1			1	
Rita skisser	1												1	1		1					
På muntlig diktamen eller via bandspelare, radio och telefon skriva order, orienteringar, rap- porter och meddelanden enligt fastställda mallar									1		1				1		1		1	1	
Efter anvisning omsätta oleat (bild) till text (order) eller om- vänt text till oleat (bild)									1		1				1		1		1	1	
Efter anvisning självständigt göra detalj- och överslagsberäk- ningar med hjälp av handböcker									1		1				1	1		1			
Med enklare hjälpmedel än vad som finns på stabsplats uppfylla ovanstående krav på plats utan- för staben (transportledningska- dern)									1						1		1				

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)						
	A			M				F			A				M			F			
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Biträda stabsmedlem (vakthavande officer (VO), stridsledningsofficer (SO) vid t e stridsledning (transportledning m m))								1	1		1		1	1							
Tjänstgöra som orderuttagare och orderhämtare								1	1		1		1	1							
Självständigt på order delge underlydande, sido- och överordnade m fl meddelande av rutinkaraktär															1	1	1		1		1
Självständigt upprätta taktisk radiakprognos för tjänsten på transportledningsplats									1												
Upprätta och iordningsställa samt bryta stabsarbetsplats i tält, stabsfordon och inomhus (berganläggning) och på annan tillfällig plats																					
D:o beträffande transportledningsplats								1			1				1		1	1	1	1	1
Expeditionstjänst:																					
Fördelning av ärenden på sektioner och avdelningar			1	1		1	1	1							1	1		1			
Säkerhetstjänst:																					
Säkerhetstjänstens grunder	1	1		1		1	1	1													
Säkerhetsman vid egen avdelning (motsvarande)								1	1		1		1	1							
Föra sektions (avdelnings-, transportledningskaders) register och övriga handlingar																	1	1		1	1
Handha kontorsmaskiner av typ ormig-, stencil- och torrkopieringsapparat samt bandspelare och skriftprojektor			1					1			1		1	1			1		1		
Maskinskrivning				1							1		1								
Hemliga handlingars handhavande, förvaring, paketering, försändning och expediering								1	1	1	1	1	1	1	1	1					
Underrättelsetjänst																					
Underrättelsetjänstens organisation, medel och metoder			1					1			1		1								
Stormaktens förband:																					
Organisation och utrustning samt taktik																					
(huvudvikten lagd vid egen försvarsgrens motståndare)			1					1			1		1								
Underrättelseorgan och -källor (jfr parentes ovan)			1					1			1		1								
Registrera, bearbeta och delge underrättelser om motståndaren (jfr parentes ovan)			1					1			1		1								
Föra underrättelsehandlingar och register								1			1		1	1	1	1					
Handha målpärmar															1						
Biträda vid inriktning (briefing)																					

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)								Kunskap (Förmåga) (Färdighet)								God kunskap (Förmåga) (Färdighet)																	
	A				M				F	A				M				F	A				M				F							
	A1		B		E		A1		E		A1	A2		A1		B		E		A1	A2		A1		B		E		A1	E		A1	A2	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	

och utfrågning av flygplansbe-
sättning samt vid rapportav-
fattning

Tjänsten vid luftförsvarscentral
(lfc) och storradarstation

Fototolkning:

Registrera och orientera flygfilm

Terrängbildläsning

Armé-, marin- och flygtolkning

Orientering och tolkning av

PPI-bilder

Orientering och preparering av

avståndsfoto

Fototeknik

Luftförsvaret

Luftförsvarets organisation, mål,
medel och metoder

Attack- och spaningsförbandens
samt stridsledningsförbandens
uppgifter, organisation, ledning
och taktik

Utländska flygstrids- och robot-
stridskrafter samt stridslednings-
förbands organisation, utrustning,
prestanda och taktik

Flygbasförbandens uppgifter,
organisation och ledning samt
tjänsten vid krigsbas

Gruppering och verksamhet på
flygbas

Motta luftförsvorsorientering
(lufor)

Sambandstjänst

Upprätta och handha fälttelefon
och bärbar radio (ultrakortvåg)

Handha upprättade sambands-
medel på stabsarbetsplats: Radio
(ej kortvågstelegrafi), linjeväljar-
system, stabshögtalare

Handha fjärrskriftsstation

Utnyttja fjärrskriftsstation och
radiokortvågsstation, telegrafi

Biträda vid kryptering:

Handkryptosystem

Maskinkryptosystem

Använda täcktabeller för eget
verksamhetsområde

Ansluta bandspelare till radio
och telefon

Utföra stridssignalering

Utföra ropasignalering

Utföra personsamtal

SJ telenät

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)						
	A			M		F		A			M		F		A			M		F	
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
B-behörighet på televerkets nät									1 ¹												
Handha signal- och meddelande- blankett										1		1			1	1		1		1	1
Företrädesrätt och sekretess- grader								1	1	1	1	1	1	1							
Vanligen förekommande sam- bandsnät inom eget verksamhets- område								1	1		1		1	1							
Fältarbetstjänst																					
Fältarbetstjänstens mål, medel och metoder	1	1		1		1	1														
Fältarbetsförband:																					
Organisation, utrustning och prestanda								1			1		1								
Verksamhet	1			1								1		1							
Handha grundhandlingar (t e vägkartor, broregister, fältarbets- handböcker m m)								1			1		1								
Biträda vid fältarbetsberäkningar (handboksuppgifter)								1			1		1								
Föra verksamhetstablå								1			1		1								
Statens järnvägars, vägverkets samt byggnads- och reparations- beredskapens organ och åtgärder för förbindelsereparation	1	1		1		1															
Underhållstjänst																					
Underhållstjänstens mål, medel och metoder	1	1		1		1	1														
Underhålls- och etappförband:																					
Organisation, utrustning och prestanda			1	1				1													
Verksamhet	1	1		1																	
Transportförband:																					
Organisation, utrustning och prestanda								1			1				1						
Verksamhet	1	1		1																	
Samverkan inom totalförsvaret	1	1		1			1	1													
Underhålls- och transportberäk- ningar (handboksuppgifter)								1			1										
Föra underhållstablåer (sammanställa, registrera och delge)								1			1		1								
Föra verksamhetstablå								1			1		1								
Underhållstjänsten inom försvars- område			1					1			1										
Underhållstjänsten vid fasta och rörliga spärrbataljoner och högre kustartilleriförband												1									
Biträda kvartermästare (motsva- rande) vid underhållstjänstens planläggning	1			1		1															
Självständigt på order delge under-, sido- och överordnade under-																					

¹ Enligt av televerket fastställda prov

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)								Kunskap (Förmåga) (Färdighet)						God kunskap (Förmåga) (Färdighet)								
	A				M		F		A			M			F			A		M		F	
	A1	B	E		A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
derhållsmeddelanden av rutin- karaktär																1			1				
Transportledningstjänst																							
Transportledningstjänstens mål, medel och metoder	1									1													
Transportledningsorganisation och ledningsorgan	1									1													
Planläggning av och förberedelser för koncentrerings-, uppmarsch-, omgrupperings-, underhålls- och kringgångstransporter	1									1													
Biträda vid planläggning av transporter																	1						
Självständigt rekognoscera sam- bands-, uppsamlings- och förlägg- ningsplatser, i- och urlastnings- stationer samt härvid upprätta aktuella handlingar																	1						
Biträda vid planläggning av kringgångstransporter										1													
Biträda vid omgruppering till annat militärområde av t e förd																	1						
Transportchefs åligganden vid järnvägs- och landsvägstransport										1													
Använda broregister																	1						
Militära trafikbestämmelser																	1						
Militär- och försvarsområdes- transportledares uppgifter										1													
Upprätta diagram, tablåer m m som arbetsunderlag på transport- ledningsplats																	1						
SJ rullande materiel										1													
Handha hjälpmedel vid lastning i och ur järnvägsvagn vid kaj och på öppen linje										1													
Leda i- och urlastning av trupp, fordon och materiel																	1						
SJ säkerhetsbestämmelser vid militärtransport																	1						
Förbands uppträdande i samband med järnvägstransport	1					1											1						
Sjö- och flygtransporter			1			1																	
Föra transportbåt eller slup i lotsled under dager												1											
Säkerhetsbestämmelser ombord						1																	
Personaltjänst																							
Personaltjänstens mål, medel och metoder	1	1				1		1	1														
Ersättningsförband:																							
Organisation										1			1		1								
Användning	1																						
Personalredovisning							1	1	1	1		1											
Personalersättning								1	1			1			1	1							
Krigsfångtjänst	1					1		1															
Krigsgravtjänst	1					1		1															

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)																	
	A			M				F			A			M				F				A			M				F			
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	B	E	A1	E	A1	A2						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22											
Personalvård	1			1		1	1																									
Rättsvård	1			1		1	1																									
Föra personaltabläer (samman- ställa, registrera och delge)															1		1		1													
Stridsvärdesrapportering								1		1		1	1																			
Mobiliseringstjänst																																
Beredskapsgrader								1	1		1		1	1																		
Mobiliserings allmänna gång, förberedelser och genomförande								1	1		1		1	1																		
Biträda vid mobiliseringsarbetet på mobiliseringsplats	1			1		1	1																									
Genomföra mobiliseringsarbetet på mobiliseringsplats av egen transportledningskader															1																	
Motortjänst																																
Vägrafikförordningar och mili- tära trafikbestämmelser									1																							
Materielkunskap och materielvård på tilldelade fordon									1																							
Körning i terräng, kolonnkörning och körning i mörker och under vinterförhållanden									1																							
Bärgning av fordon (personbil, terrängbil)									1																							
Ledning av motoriserat förband vid inkörning på uppsamlings- plats och vändplats									1																							
Navigation																																
Navigation					1																											
Manövrering av slup och mindre transportbåtar				1																												
Befälsutbildning																																
Chefs allmänna åligganden, skyl- digheter och ansvar								1		1		1	1		1																	
Gruppens psykologi	1	1		1		1	1																									
Truppföring:																																
Försvara stabsplats (motsv) som chef för styrka om en-två grupper								1	1		1		1	1																		
D:o förläggingsplats som chef för styrka om ett-två tätlag								1	1		1		1	1																		
D:o uppehållsplats som chef för avdelning sammansatt av signa- lister, bilförare, ordonnanser, vaktmanskap m fl upp till styrka av halv pluton								1	1		1		1	1																		
Leda arbetsgrupp av flera stabs- underofficerare (transportled- ningstropp- och gruppchefer) och expeditionsbiträden vid större sammansättningar, redovisningar och beräkningsarbeten														1	1	1	1		1													
Ersätta stabsmedlem (chef för trans-																																

Omfattning	Någon kunskap (Förmåga) (Färdighet)							Kunskap (Förmåga) (Färdighet)							God kunskap (Förmåga) (Färdighet)						
	A			M		F		A			M		F		A			M		F	
	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2	A1	B	E	A1	E	A1	A2
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1																					
portledningskader) i befattning under detaljchef och härvid under begränsad tid inom given verksamhetsram självständigt leda stabsarbetet								1	1		1		1	1							
Tjänstgöra som orderuttagare (även vid omfattande ordergivning i nivå upp till fördelning)								1	1		1		1	1							
Tjänstgöra som ordonnansofficer och härvid under förflyttning föra befäl över bilförare, signalister och ordonnanser ävensom vid samverkan med stabsmedlem på nivå avdelningschef och högre föra egen stabs talan inom givet uppdrag								1	1		1		1	1							
Självständigt föra landsvägs-transportledningsgrupp och stationsofficersgrupp									1												
I transporthänsende leda (ta befäl över) styrka upp till bataljon vid t e marsch-(transport-)enhets inryckning på uppsamlingsplats, bakre och främre väntplats vid i- och urlastning på järnväg samt i samband med i- och urlastning inom ramen för högre chefs beslut									1												
Trupp utbildning:																					
Trupp utbildningens grunder	1	1		1		1	1														
Tjänstgöra som instruktör inom stab (transportledningskader) vid enklare uppgifter i rutinmässig stabstjänst, stabsmedlems hantlande av egna sambandsmedel och i expeditionstjänst								1	1		1		1	1							
D:o vid utbildning i handhavande av hjälpmedel vid i- och urlastning på järnväg									1												
Förbandsutbildning																					
Brigad- och fördelningsförbands strid och övrig verksamhet																					
Stabers och stabsförbands organisation, materiel och arbetsmetoder															1			1		1	
Kustartilleribrigads och -bataljons strid och övrig verksamhet																			1		

Övningsförteckningar

1. Allmänmilitära utbildningsskedet

Exercis	4: 2
Fysisk träning	4: 3
Orientering	4: 4
Soldatundervisning	4: 5
Inre tjänst	4: 6
Terrängtjänst	4: 7
Vapentjänst	4: 8
Strid	4: 9
Förläggning	4: 10
Skydd	4: 11
Fältarbetstjänst	4: 16
Underhållstjänst	4: 17
Personaltjänst	4: 19
Mobiliseringstjänst	4: 20
Befälsutbildning	4: 23
Förbandsutbildning	4: 24

2. Befattningsutbildningsskedet

Fysisk träning	4: 3
Soldatundervisning	4: 5
Taktik	4: 12
Stabstjänst med expeditionstjänst	4: 13
Underrättelsetjänst	4: 14
Sambandstjänst	4: 15
Fältarbetstjänst	4: 16
Underhållstjänst	4: 17
Transportledningstjänst	4: 18
Personaltjänst	4: 19
Mobiliseringstjänst	4: 20
Motortjänst	4: 21
Navigation	4: 22
Befälsutbildning	4: 23
Förbandsutbildning	4: 24
Avsnittsutbildning — applikatoriska exempel	4: 25
Mobilisering	4: 25: 1 A 1
Marsch, förläggning, skydd	4: 25: 2 A 2
Försvar	4: 25: 3 A 3
Anfall	4: 25: 4 A 4
Marinstridskrafternas strid	4: 25: 5 A 5
Flygstridskrafternas strid	4: 25: 6 A 6
Fördröjnings- och avvärjningsstrid	4: 25: 7 A 7
Koncentrerings- och uppmarschtransporter	4: 25: 8 A 8
Territoriell verksamhet	4: 25: 9 A 9

Bilaga 4:2 Exercis

Utbildningsmål

Färdighet i och kunskap om enskild soldats uppträdande i och utom tjänsten. Färdighet i uppträdande i sluten ordning i förband (pluton /motsvarande/ och dess underavdelningar).

Förmåga att föra pluton i sluten ordning.

Utbildningens uppläggning

Exercisen skall bedrivas så att fullgod lystring, sinne för noggrannhet även i detaljer för tjänsten i fält och förståelse för kravet på absolut lydnad grundläggs och vidmakthålls.

Laganda skall stärkas och reaktionsförmågan uppövas.

Utbildningen skall även i andra härför lämpade övningsgrenar bedrivas exercismässigt, t ex inre tjänst samt delar av vapentjänst och skydd. Exercis bör dessutom läggas in i samband med förflyttningar till och från övningar.

Den programenliga exercisen bedrivs i regel till en början i pass om $\frac{1}{2}$ –1 timme, senare i pass om $\frac{1}{4}$ timme. Exercisen genomförs såväl med som utan vapen och utrustning.

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	18
	<i>Exercis utan vapen och utrustning</i>	13
1	Uppställning (samling) i linje och kolonn samt uppdelning (åtskiljande) av förband. Begreppsförklaringar	1
2	Enskild ställning och lystringsgraderna	1
3	Hälsning på stället och under förflyttning samt under olika förhållanden inom- och utomhus	2
4	Rättning och samling på stället	2
5	Visitation, avlämning och hälsning med trupp på stället	2
6	Marschs anträdande, utförande och upphörande. Rättning under marsch, »Vänster», »Höger», »Öppna», ökning och minskning av marschbredd och -djup samt riktningssändringar under marsch	2
7	Vändningar på stället och i samband med marschs anträdande	2
8	Anmälan, upprop, anhållan och överbringande av meddelande	1
	<i>Exercis med vapen och utrustning</i>	5
9	Vapenställningar och vapenföringar på stället och under marsch	
10	Övn 1—8 i tillämpliga delar med vapen	
11	Utrustningens handhavande. »Packning av» och »Packning på»	
12	Larmsignaler	
	Befälsutbildning (Truppföring)	7
13	Tagande av befäl, visitation och avlämning	3
14	Uppställning och samling av förband	2
15	Marsch	2
Summa timmar		25

Bilaga 4:3 Fysisk träning

Utbildningsmål

Utbildningen skall grundlägga en god fysisk kondition samt skapa vilja och lust att vidmakthålla denna även efter avslutad militärtjänst.

Utbildningens uppläggning

Prov för fältidrottsmärke skall avläggas. För övriga märken må prov anordnas. För icke simkunniga bör simskola ordnas på fritid.

Under befattningsutbildningsskedet inläggs tid för konditionsträning så att stimulerande avbrott i den fackmässiga utbildningen åstadkommes.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
Allmänmilitär utbildning		35
1	Allmän träningslära	1
2	Grundläggande konditions- träning	
	a) konditionsträning övn 1—32	16
	b) skidträning vid snötillgång	12
	c) gymnastik (cirkelträning) vid otjänligt väder	—
3	Räddning av drunknande	2
4	Simkunnighetsprov 200 m	2
5	Konditions-, styrke- och snabbhetstest	2
Konditionsträning under befatt- ningsutbildningsskedet		30
6	Samordnas med fortsatt utbild- ning i orientering (övn 10)	
Summa timmar		65

Bilaga 4:4 Orientering

Utbildningsmål

Färdighet att i medelsvår terräng under dagar samt i lätt terräng under mörker med eller utan karta eller efter skiss förflytta sig i okänd terräng och främst efter oskyltade vägar föra fordon.

Utbildningens uppläggning

Eleverna skall tidigt på egen hand kunna lösa orienteringsuppgifter.

Särskilda uppgifter att leda avdelning eller att enskilt förflytta sig till sannolika eller verkliga stabs- och sambandsplatser skall ofta återkomma under all utbildning utomhus särskilt under marsch och transport.

Varje förflyttning till fots och cykel eller med fordon skall ledas av elev.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
Allmänmilitär utbildning		30
1	Kartan samt grunderna för kartläsning	4
2	Kompassen. Kompassmarsch och stegning	2
3	Bilorientering	4
4	Fri orientering, enskilt utan tidtagning	2
5	Fri orientering, enskilt 6—8 km med tidtagning	4
6	Fri orientering. Prov för fältidrottsmärket	4
7	Mörkerorientering, 7 km, 3—4 kontroller	4
8	Terrängkännedom. Orientering utan karta och kompass. Naturvett och markskydd	2
9	Punkt- och kartminnesorientering	4
Orientering under befattningsutbildningsskedet		—
10	Förmågan uppövas varvid övningarna kombineras med tid för fysisk träning	
Summa timmar		30

Bilaga 4:5 Soldatundervisning

Utbildningsmål

Kunskaper om den allmänna bakgrunden till den svenska utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiken och om det svenska totalförsvarets betydelse och möjligheter samt om Skandinavien (Sveriges) strategiska betydelse.

Eleverna skall dessutom bibringas kunskap om och förståelse för militära organisations- och ordningsbestämmelser.

Utbildningens uppläggning

Kompanichef leder i huvudsak personligen utbildningen, som härigenom blir ett av medlen för honom att sätta sin prägel på förbandet.

Undervisning, speciellt i avsnitten »Soldatorientering» och »Försvarsupplysning», bedrivs åskådligt och på sådant sätt, att den enskilde aktivt engagerar sig däri. Renodlad föreläsningsform undviks. Film, korta diskussioner, grupparbete, exemplifieringar från hemort och/eller förläggningsort eller liknande ingår regelmässigt som del av lektion.

De avsnitt, där detaljkunskap krävs, t ex militära ordningsbestämmelser och vissa säkerhetsföreskrifter, genomgås av övningsledaren och inlärs därefter av eleven, varefter kunskaperna kontrolleras genom prov om möjligt i tillämpad form.

Avsnittet »Försvarsupplysning» genomföres med elever som inledare och diskus-

sionsledare. I möjligaste mån genomförs utbildningen med skolans egna resurser och lärarkrafter.

Strävan skall vara att efter hand stimulera elevernas intresse att aktivt delta i debatterna med sakriktigt källmaterial.

För vissa övningar finns underlag i form av bildband m m utarbetat vid försvarsstaben.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr Omfattning		Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna	Övn nr Omfattning		Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3	1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	35		Säkerhetstjänst	6
	<i>Militära organisations- och ordningsbestämmelser</i>	<i>10</i>	10	Säkerhetstjänstens uppgift och syfte, ledning, ansvar och personal för säkerhetstjänst	1
1	Gällande bestämmelser för förläggning, ordning, dagbefäl, dagordning, klädsel, hälsning, ledighet, inre tjänst, förplägnad, hälso- och sjukvård, materieltjänst och allmänna säkerhetsföreskrifter	2	11	Allmän orientering om säkerhetshotande verksamhet	1
2	Krigsmaktens fredsorganisation	2	12	Uppträdande i krigsfångenskap	4
3	Eget förband (skolas) organisation	1		<i>Försvarsupplysning</i>	<i>15</i>
4	Personal, grader och gradbeteckningar, chefs- och stabskyltar, kommandotecken	2	13	Det utrikespolitiska läget	1
5	Chefers ansvar och skyldigheter. Lydnads- och tystnadsplikt	1	14	Det militärtekniska läget	1
6	Allmänna värnplikten, den enskildes skyldigheter, ansvar och rättigheter	2	15	Det militärpolitiska läget	1
	<i>Soldatorientering</i>	<i>4</i>	16	Sveriges militärpolitiska läge samt ett framtida krigs karaktär, angreppsformer och betvingelsemetoder ¹	2
7	Grund- och repetitionsutbildningens ändamål och uppläggning		17	Grunderna för vår säkerhetspolitik samt målsättning för totalförsvaret och för krigsmakten ¹	2
8	Orientering om utbildningsmål — resultat samt disciplinära och personella frågor		18	Totalförsvaret ¹	1
9	Verksamheten på stridsfältet. Filmer belysande anda, disciplin och psykiska reaktioner		19	Krigsmakten ¹	1
			20	Försvarskostnaderna och långsiktplanering	1
			21	Om kriget kommer ¹	1
			22	Det utrikes- och militärpolitiska läget ¹	1
			23	Psykologisk krigföring, psykologiskt försvar	1
			24	Konflikter och dess orsaker. Att minska krigsriskerna ¹	1
			25	Principer för försvarets förande ¹	1

Övn nr Omfattning		Gemensamt för utbildningsgrupperna
1	2	3
	Befattningsutbildning	10
	<i>Befälsutbildning</i>	
26	Skandinaviens (Sveriges) strategiska betydelse ²	1
27	Pacifism, nedrustning och guerillaförsvar, olika alternativ till vårt nuvarande försvar ³ . U-landshjälp	2
28	Allmän värnplikt, yrkesarmé eller elitarmé ³	1
29	Kan småstaten försvara sig? (slutdiskussion) ³	2
30	Orienteringar (diskussion) om aktuella utrikes- och militärpolitiska frågor samt försvarsfrågor ²	3
31	Det frivilliga försvaret	1
	Summa timmar (under grundutbildning)	45

¹ Tid för diskussion avdelas.

² Kan delvis ledas av elev (inledare och en ordförande).

³ Diskussion. Bör ledas av elever (inledare och en ordförande).

Bilaga 4:6 Inre tjänst

Utbildningsmål

Färdighet i förläggningens och kroppens vård samt i handhavande och vård av all för personligt bruk utlämnad materiel. Befäst förståelse för kravet på disciplin (fält-disciplin), ordning och sparsamhet.

Utbildningens uppläggning

Viss tid avses för undervisning samt för vård under kontroll och handledning från befällets sida. Övrig tid är främst avsedd för av befäl ledd materielkontroll, persedelinspektion och för särskild tillsyn på eldhandvapen. Härvid förutsätts att daglig tillsyn på eldhandvapen, daglig vård av persedlar och förläggning äger rum på fritid och utan övervakning av befäl.

Daglig och särskild tillsyn av förband gemensam materiel, daglig tillsyn efter körning samt särskild tillsyn (motsvarande) av cyklar och fordon utföres under den för vederbörliga övningsgrenar anslagna tiden.

Elev skall som chef (dagelev, tältlagschef, studiegruppchef osv) tidigt övas att leda vård och kontroll samt att vidta åtgärder som ankommer på denne i samband härmed.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
Allmänmilitär utbildning		29
<i>Förläggningens och utrustningens vård</i>		<i>11</i>
1	Bestämmelser för städning av förläggnings- och övriga lokaler. Tillåtna hjälpmedel	1
2	Sängbäddning och vädring. Förläggningshygien	2
3	Ordning i logementet och övriga lokaler. Skåpordning. Logementschefens åligganden	1
4	Vård av personlig intendenturmateriel. Bestämmelser för tvätt- och persedelbyte	2
5	Vård av personlig tygmateriel. Daglig och särskild tillsyn	1
6	Packning av strids- och trosspackning. Fältutrustningens medförande under olika lägen	2
7	Åtgärd vid förlust eller skada på materiel. Rapport, efterforskning, förlustanmälan. Ansvar	1
8	Utrustningens handhavande och vård vintertid	1
<i>Kroppens vård</i>		<i>2</i>
9	Personlig hygien under fält- och kasernförhållanden	
10	Vinterhygien. Kläder. Tvättning, rakning m m.	
<i>Kontroller</i>		<i>16</i>
11	Materielvårds- och befintlighetskontroll av personlig utrustning	
Befälsutbildning		6
12	Tjänst som logementschef. Ansvar, uppgifter	1
13	Kontroll av personlig utrustning	5
Summa timmar		35

Bilaga 4:7 Terrängtjänst

Utbildningsmål

Kunskap om terrängens möjligheter till skydd mot olika slag av eld.

Färdighet i

att utnyttja terrängens möjligheter till skydd och skyl samt att ordna personlig maskering,

att välja, inreda och riktigt utnyttja eldställning samt

att förflytta sig snabbt, dolt och tyst i olika slags terräng under varierande siktförhållanden.

Utbildningens uppläggning

För övningsgrenen anslagen tid är avsedd för grundläggande övningar. Fortsatt träning och övning bedrivs i samband med utbildning i stridsgruppering och strid samt i form av korta övningspass och tävlingsmoment parallellt med utbildning i andra övningsgrenar och ämnen vid förflyttning till och från sådan utbildning.

Huvudvikten läggs vid uppö vandet av för mågan att tillämpat utnyttja terrängens möjligheter och inte vid det formella utförandet.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	17
	<i>Förevisningsövningar</i>	4
1	Verkan från flack- och kastbanevapen samt minor (mot-sv)	
2	Terrängens möjligheter till skydd och skyl. Personlig maskering	
3	Uppträdande i mörker. Ljus- och ljuddisciplin	
	<i>Skydds- och eldställning</i>	8
4	Personlig maskering. Skyddsställnings inredning och maskering	2
5	Skyddsställnings intagande mot eld från eldhandvapen, artilleri, stridsvagnar, flyg och robotar. Flygspaning	2
6	Eldställnings inredande och maskering	2
7	Uppträdande i eldställning. Växling mellan skydds- och eldställning. Eldställnings intagande på kommando. Intagande av växeleldställning	2
	<i>Stridsförflyttning</i>	3
8	Åtgärder på kommandot »Förflyttning». Förflyttnings-sätten samt enskild soldats val av förflyttningsväg och förflyttningsätt	
9	Stridsförflyttning i mörker	
	<i>Vinterutbildning</i>	2
10	Övningarna 4—9 i tillämpliga delar under snöförhållanden med skidutrustning	
	Befälsutbildning	2
11	Förande av patrull till och från strids- (skydds-)ställning	
Summa timmar		19

Bilaga 4:8 Vapentjänst

Utbildningsmål

Färdighet i skjutning med huvudvapnet samt grunderna för grupps eldstrid.

Någon färdighet i skjutning med andrahandsvapen.

Utbildningens uppläggning

Skolskjutning på skjutbana med huvudvapen avslutas med prisskjutning. För att bibehålla den enskildes skjutförmåga och stimulera dennes intresse inläggs därefter om möjligt tävlingar i fältskjutning.

Den tid som i övningsförteckningarna angivits för utbildning på andrahandsvapnet medger endast grundläggande utbildning. Fortsatt utbildning på detta vapen sker under förbandsövningar i samband med förvar av grupperingsplats m m.

Moment inläggs som tränar eleverna att föra befäl i samband med förberedelse för och vid eldgivning.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	78
	<i>Utbildning med förstahands- vapnet</i>	
	<i>Förberedande skjututbildning</i>	16
1	Materielkunskap vapen och ammunition. Isärtagning, hopsättning, funktionering och prestanda. Materielansvar samt vapnets förvaring	4
2	Materielvård och -kontroll. Åtgärder före, under och efter skjutning samt vid inträffad skada på vapnet	2
3	Hanteringsexercis i olika skjutställningar. Ladda, patronur, säkring, osäkring, mekanismspänning, siktets inställande, färdigställning, anläggning, riktning och avfyring. Eldavbrottsexercis. Påfyllning av magasin	4
4	Vapnets inriktande i sida och höjd. Kulbanan. Skjutregler. Förflyttning av träffpunkt genom ändringar på vapnet eller genom ändrad riktning. Vädrets inverkan	2
5	Säkerhetsföreskrifter. Skjutning med lös ammunition, kammar- och skarp ammunition. Förevisning av vådaskott	2
6	Mål- och avståndsbestämning	2
	<i>Skolskjutning</i>	30
7	Tjänsten på skjutbana. Målmaterial, markering och ordningsföreskrifter	2
8	Skolskjutningsövningar enligt för vapnet gällande tabell	20
9	Förövning för prisskjutning	4
10	Prisskjutning	
11	Skjutning i mörker dels med mörkerriktmedel och dels i konstgjord belysning	4
	<i>Fältskjutning</i>	12
12	Markering. Målmaterial och säkerhetsbestämmelser	1
13	Skjutning mot tydliga mål på korta avstånd utan tidsbegränsning. Val av mål, sikte och riktning	3
14	Skjutning på längre avstånd med och utan tidsbegränsning	4

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
15	Skjutning mot fältmässiga mål på okända avstånd med och utan tidsbegränsning	4
	<i>Eldgivning och eldexercis</i>	10
16	Formulering av elduppgift	2
17	Förberedelser för eldgivning. Terrängbenämning, målangivning och måluppfattning	2
18	Åtgärder på kommando »Eldställning», »Eld», »Eldupphör», »Skydd» och »Förflyttning»	2
19	Observatörs uppträdande och rapportering	2
20	Val av mål och tidpunkt för eldöppnande. Eldfördelning, eldgivningssätt samt eldens öppnande och inställande. Exercis i stridsvärn, samverkan mellan skyttar	2
	<i>Utbildning med andrahands- vapnet</i>	
	(granatgevär, raketgevär, kul- spruta eller motsv)	
	<i>Förberedande skjututbildning</i>	4
21	Materielkunskap vapen och ammunition. Isärtagning och hopsättning, funktionering och prestanda. Särskilda materielvårds- och säkerhetsföreskrifter för vapnet	
22	Hanteringsexercis i olika skjutställningar. Jfr övn 3 ovan	
	<i>Skolskjutning</i>	4
23	Skolskjutningsövningar enligt för andrahandsvapen gällande skjuttabell	
24	<i>Fältskjutning</i>	2
	Befälsutbildning (Truppföring)	5
25	Tillämpningsmoment avseende eldexercis inom grupps ram. Patrull- och gruppchefs ledning av elden	
26	Tjänst som markörchef	
27	Tjänst som skjutlagschef	
Summa timmar		83

Bilaga 4:9 Strid

Utbildningsmål

Färdighet

- i enskild soldats eldstrid på korta håll
- i stridsgruppering inom grupp (motsvarande) under olika grupperingsformer, terräng- och siktförhållanden
- i ögonsamband och samverkan samt
- i grups försvar och motstöt.

Utbildningens uppläggning

Utbildningen bedrivs exercismässigt med från början höga krav på fasthet, noggrannhet och snabbhet. Utöver de grundläggande övningarna genomförs övningar i stridsgruppering vid förflyttningar till och från andra övningar varvid elevernas befälsföringsförmåga uppövas främst i lägen som kräver rutinmässiga och snabba order och åtgärder. Utbildningen fullföljes i övrigt genom tillämpningsövningar (i bl a skydd) under förbandsutbildningen.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	43
	<i>Enskild soldats strid</i>	8
1	Angrepp, parader och motan- grepp med vapen eller tillhyg- ge under närstrid	2
2	Jakt- och höftskott	2
3	Enskild soldats strid på korta håll med eldhandvapen, verk- tyg och handgranat (krigsstig)	2
4	Samverkan mellan skyttar i strid på korta håll med eld- handvapen (krigsstig)	2
	<i>Grupps stridsgruppering</i>	5
5	Grupps former på stället och under förflyttning. Tecken- exercis och repetering	
6	Växling mellan grupperings- former. Åtgärder på komman- do eller tecken. »Färdiga till strid»	
7	Grupps olika former med hän- syn till terrängen, sikten och fendens inverkan	
	<i>Grupps strid</i>	25
8	Stridens grundelement. Eld- systemets uppbyggnad i mot- ståndsnäste och motståndss- område. Mineringar	2
9	Gruppering i motståndsnäste. Eld-, skydds- och underhålls- förberedelser	2
10	Försvar av stabsplats (mot- ståndsnäste) under dager och i nörker. Observation och eld från ordinarie och alternativ eldställning. Skydd samt be- sättande av växelställning	4
11	Motstöt inom stabsplats (mot- ståndsnäste)	1
12	Tillämpad övning i försvar av stabsplats (motståndsnäste)	4
13	Ordnanande av försvar då kort tid står till förfogande	2
14	Stridsskjutning avseende grupps försvar	4
15	Grupps eldunderstöd av mot- stöt inom stabsplats	2
16	Stridsskjutning, försvar av stabsplats, arbetsplats och förlägningsplats	4
	<i>Närstrid</i>	5
17	Materielkännedom om aktuella typer av spräng-, rök- och öv- ningshandgranater. Konstruk- tion, verkan och märkning.	

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
	Aptering, osäkring och övriga åtgärder före kast. Säkerhets- bestämmelser	
18	Kast med övningshandgranat	
19	Kast med spränghandgranat	
	Befälsutbildning	6
20	Gruppchefs order och åtgär- der i anslutning till övn 8—10 och 13—16 ovan	6
	Summa timmar	49

Bilaga 4:10 Förläggning

Utbildningsmål

Färdighet i att ordna förläggning under fältmässiga förhållanden med och utan tillgång till ordinarie förläggningsmöjligheter.

Utbildningens uppläggning

Under utbildningen upptaget antal timmar avser endast att inlära grunderna. Eleverna ges fältvana genom att vid upprepade tillfällen förläggas i bivack bl a med hjälp av tillfällig materiel.

Under tillämpnings- och förbandsövningar uppövas förmågan att tjänstgöra som tältlagschef. Härvid skall tillfällen skapas så att tältlagschefen (eleven), sedan rutin vunnits, tvingas vidta order och åtgärder med anledning av förändringar i läget (höjd och sänkt beredskap, snabb brytning av bivack osv).

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	6
	<i>Utbildning enskilt och i grupp</i>	6
1	Materielkännedom förläggningstält. Resning och brytning	2
2 ¹	Vård och tillsyn av förläggningstältet med tillbehör. Åtgärder vid längre tids förläggning	—
3	Anordningar i tält. Vedupplag, avfallsgropar m m. Utrustning vid olika beredskapsgrader. Brandsläckningsanordningar	1
4	Tältlagschefs, eldposts och tältposts uppgifter och ansvar	1
5 ¹	Skydd av förläggningsplats. Beredskapsgrader. Ljus- och ljuddisciplin. Maskering	—
6	Ordnande av förläggning med tillfällig materiel. Hopsättning av tältdelar till tälthydda eller skärmskydd. Uppvärmningsanordningar i skärmskydd	2
	Befälsutbildning	2
7	Tältlagschefs uppgifter och ansvar	
8	Tjänst som tältlagschef	
	Summa timmar	8

¹ Övas bl a i samband med gruppering och försvar av stabsplats.

Bilaga 4:11 Skydd

Utbildningsmål

Färdighet som varnare och post under dager och mörker (nedsatt sikt). Kunskaper om åtgärder vid olika slag av tecken och signaler.

Färdighet i personligt skydd mot atom-, gas- och brandstridsmedel samt orientering om skydd mot biologiska stridsmedel.

God färdighet i skydd mot direkt och indirekt riktad eld och mot bekämpning från flyg och pansar.

Utbildningens uppläggning

Utbildningen i skydd mot särskilda stridsmedel ges en så praktisk inriktning som möjligt. Delar av utbildningen inövas exercismässigt, främst skydd vid överraskande angrepp med särskilda stridsmedel.

Utbildningen fördjupas genom att flera övningsmoment avseende tex skydd mot atomstridsmedel läggs in i övrig utbildning såsom vid förflyttning (transport) till och från olika övningsmoment (-platser).

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	46
	<i>Skydd mot flyg</i>	2
1	Flygvarnares uppgifter, utrustning och uppträdande	
2	Åtgärd vid flyganfall och vid signal, tecken eller kommando för »Flyglarm» och vid »Faran över»	
	<i>Skydd mot marktrupp</i>	9
3	Åtgärd vid signal, tecken eller kommando för »Larm», »Skydd» och »Faran över»	1
4	Åtgärder vid överfall av fientlig fottrupp eller pansartrupp under förläggning, gruppering eller marsch. Stopp-posts uppgifter och uppträdande	1
5	Posts ansvar, uppgifter och rättsliga skydd	1
6	Posts utrustning och uppträdande. Postställets inredning, bevaknings utförande, postinstruktion, anrop och lösen. Posts strid	4
7	Dubbelposts uppträdande	2
	<i>Skydd mot ABC-stridsmedel</i>	30
8	Kärnladdningsexplosions förlöpp och verkningar. Möjligheter till skydd	2
9	Biologiska stridsmedel och deras egenskaper, utspridning och verkningar. Möjligheter till skydd	1

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
10	Stridsgasers egenskaper, ut- spridning och verkningar. Möjligheter till skydd	2
11	Brandstridsmedlens egenska- per, utspridning och verkan. Möjligheter till skydd	1
12	Skyddsåtgärder vid eget för- band (egen arbetsplats) (orga- nisation, utrustning, utbild- ning)	1
<i>Personliga förebyggande skyddsåtgärder</i>		
13	Skyddsmaskens konstruktion, tillpassning, vård och hand- havande	1
14	Skyddsmaskexercis och gas- kammарprov	1
15	Övrig personlig skyddsutrust- ning, möjligheter till övertäck- ning m m	1
16	Personlig hygien och omgiv- ningshygien. Vatten- och livs- medelshygien	1
17	Beredskapsgrader. »Atombe- redskap» »Högsta atombe- redskap» och »Gasberedskap». Åtgärder vid dessa samt vid »Gaslarm»	2
<i>Personliga skyddsåtgärder vid och efter anfall</i>		
18	Vid och efter kärnladdnings- explosion	2
19	Före, vid och efter radioaktivt nedfall	1
20	Vid gaslarm	2
21	Vid direkt gasanfall. Gas- skyddsregeln	2
22	Före, vid och efter anfall med brandstridsmedel	1
23	Skyddsåtgärder i värn mot brandstridsmedel	1
<i>Indikering</i>		
24	ABC-varnarens utrustning, uppgifter och uppträdande	2
<i>Sanering</i>		
25	Uppträdande på plats för slut- lig radiaksanering	1
26	Radiaksanering av personlig materiel	1
27	Uppträdande på plats för slut- lig gassanering	1
28	Gassanering av personlig ma- teriel	1

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
1	2	3
29	Uppträdande före, under och efter passage genom eller vid uppehåll i radiakbelagt om- råde	1
30	Uppträdande före, under och efter passage genom eller vid uppehåll i gasbelagt område	1
<i>Skydd mot brand</i>		3
31	Brandskyddsmaterielens kon- struktion, handhavande och vård. Pulver och kolsyresläck- kare	
32	Bekämpning av husbrand	
33	Reglementen, instruktioner, anvisningar och bestämmelser för skydd mot ABC-strids- medel	
<i>Vakttjänst</i>		2
34	Vaktpost skyldigheter och an- svar	
35	Vaktprov	
<i>Befälsutbildning</i>		5
36	Posteringschefs order och åt- gärder	
37	Ledning av personlig avsane- ring	
38	Tjänst som vaktchefs ställföre- trädare vid kasernvakt (mot- sv)	
Summa timmar		51

Bilaga 4:12 Taktik

Utbildningsmål

Kunskaper om krigsmaktens organisation samt om arme-, marin- och flygvapenförbandens verksamhet och uppträdande i stort.

Kunskap om motståndarens angreppsmetoder, organisation, utrustning och taktik i stort.

Utbildningens uppläggning

Utbildningen skall ge eleverna en allmän och grundläggande uppfattning om egen och motståndarens taktik på sådant sätt att verksamhetslusten för egna studier stimuleras.

Taktikutbildningen skall ge den allmänna bakgrunden till stabstjänsten och till tjänstegrensutbildningen samt den uppföljande och fördjupande avsnittsutbildningen.

Huvuddelen av taktikutbildningen kraftsamlas till avsnittsutbildningen (bil 4: 25).

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	39	39	39	39	41
	<i>Stormaktens taktik</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>20</i>
	(Detaljstudier genomförs under avsnittsutbildningen)					
1	Angreppsmetoder	2	2	2	2	2
2	Arméförband	4	4	4	4	4
	Organisation, utrustning och taktik					
3	Marinförband	4	4	4	4	4
	Organisation, utrustning och taktik					
4	Flygförband	4	4	4	4	10
	Organisation, utrustning och taktik					
	<i>Territoriell verksamhet</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
	(Tillämpning under avsnittsutbildningen)					
5	Territoriell indelning					
6	Lednings- och befälsförhållanden					
7	Mark-, sjö- och luftoperativ verksamhet					
8	Samordnande verksamhet					
	(Grunder, militär samverkan, samverkan med civila myndigheter)					
	<i>Taktikens grundelement</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>9</i>
	(Tillämpning under avsnittsutbildningen)					
9	Stridens karaktär	1	1	1	1	1
10	Grunder för arméförbandens strid	3	3	1	1	1
11	Grunder för marinstridskrafternas strid	1	1	3	1	1
12	Grunder för flygstridskrafternas strid	1	1	1	3	3
13	Stridsuppgift och stridens genomförande	3	3	2	2	2
14	Områdesansvar, reserv och avlösning	1	1	1	1	1
	<i>Ledarskap och stridens planläggning</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>6</i>
15	Chefen — ledaren	1	1	1	1	1
16	Grunder	1	1	1	1	1
17	Bedömande och beslut i stort	3	3	3	3	
18	Detaljövervägande och detaljbeslut	2	2	2	2	} 2
19	Order	1	1	1	1	
20	Terräng, årstid, väderlek och sikt	} 1	} 1	1	1	} 2
21	Hydrologiska förhållanden			1	2	
22	<i>Armé-, marin- och flygförband</i>					
	Organisation, utrustning och användning					
	(Inläres under avsnittsutbildningen)					
23	<i>Staber och ledningsorgan</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	Centrala samt regionala högre och lägre staber					
	(Detaljstuderas under avsnittsutbildningen)					
	Summa timmar	39	39	39	39	41

Bilaga 4:13 Stabstjänst med expeditionstjänst

Utbildningsmål

God färdighet att handha stabsarbetsmateriel, föra lägeskartor, upprätta oleat, formulera rapporter och order samt att utrusta stabsarbetsplats med grundhandlingar.

Utbildningens bedrivande

Utbildningen inriktas på att lära eleverna stabsarbetsmetodiken och ge dem en allsidig färdighet i att handha stabsarbetsmaterielen.

Höga krav ställs redan från början på ordning, överskådlighet och snygghet när det gäller handlingars förande.

Utbildningen bedrivs från början i stabsarbetsorganisation (studiegrupper) och ständigt med den materiel som ingår i stabernas utrustning.

Den formella utbildningen i stabstjänst skall på ett smidigt sätt kunna övergå i den uppföljande och fördjupande avsnittsutbildningen (stabstjänstövningar).

Tjänstegrensbronade övningsmoment skall tillvaratas under den formella utbildningen för att ge den allmänna stabstjänsten en meningsfylld och intresseväckande bakgrund.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	68	39	118	68	68
	<i>Stabsarbetsmetodik</i>	56	33	60	56	56
1	Stabstjänstens ändamål, omfattning och allmänna gång (Fördjupas under avsnittsutbildningen)	1	1	1	1	1
2	Kartor, sjökort och deras användning	3	3	3	3	3
3	Metoder för lägesangivning på karta, på bild och i terräng	3	3	4	4	4
	a) UTM-koordinater	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	b) Georef	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	c) RAK-koordinater	}	(1)	(1)	(2)	(2)
	d) direkt i kartbilden, foto (m m)					
	e) rätvinkliga koordinater					
	f) polära koordinater					
	g) sjökort			(1)		
4	Lägeskartas iordningställande (sammansättning, plastning, förvaring m m)	2	2	2	2	2
5	Plottingkarta (motsv)			2		
6	Lägeskartunderläggs hantering och utnyttjande	1	1	1		
7	Beteckningar på lägeskartor och skisser	2	2	2	2	2
8	Förkortningar	1	1	1	1	1
9	Lägeskartors förande	2	1	2	2	2
10	Plottingkartas förande			2		
11	Uppföljning på lägeskarta av händelseutveckling	2	1	1	3	3
12	Allmänna gången av inhämtning, bearbetning, regist- rering och delgivning	2	1	2	2	2
13	Upprättande av oleat, fotobild	2	1	2	2	2
14	Överföring av oleat till karta	1	1	1	1	1
15	Upprättande av översiktsskisser	2	2	2	2	2
16	Talregistreringsapparatur (motsv) utnyttjande (Jfr sambandstjänst övn 27)	3	1	3	3	3
17	M-blankettens förande (Jfr sambandstjänst övn 4)	1	1	1	1	1
18	Order	2	1	2	2	2
19	Orderskrivning	3	1	3	3	3
20	Formulering av taktiska rapporter	3	1	3	2	2
21	Aktualitetspärmars (t ex stabspärm, vopärm, uplpärm och motsv) innehåll, handhavande och förande	3	1	3	3	3
22	Krigsdagboks förande	1	1	1	1	1
23	Handböcker och grundläggande överslagsberäkningar	8	4	8	8	8
24	Lägestablåers förande	2	1	2	2	2
25	Ordande av stabsarbetsplats («dukning»)	2	1	2	2	2
26	Ordande av underlag för föredragning	1		1	1	1
27	Ordande för stabsorientering (motsv)	1		1	1	1
28	Ordande för och genomförande av ordergivning, order- uttagning, orderhämtning	2		2	2	2
	<i>Expeditionstjänst</i>	12	6	58	12	12
29	Medel och metoder för mångfaldigande av skriftligt tjänstemeddelande Materielkännedom och handhavande av förekomman- de reproduktionsapparater	3	1	3	3	3
30	Expeditionstjänsten vid fredsstab Ärendenas expeditionella handläggning, klassning, registrering, förvaring, inventering, gallring och arki- ivering. Tjänsteväg. Adressering. Tjänstebrevsrätten	1		1	1	1
31	Hemliga handlingars handhavande, utskrift, förvaring, delgivning, arkivering, inventering och förstöring	2	1	2	2	2

Övm nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
32	Säkerhetstjänst vid militära myndigheter, organisation, utbildning	1	1	1	1	1
33	Sekretesskontroll, granskning, utlämning och publicering					
34	Åtgärd vid förlust av hemliga handlingar. Inre bevakning vid staber					
35	Blanketter. Användning, ifyllande och expediering	1	1	1	1	1
36	Klassifikationssystem för militära ärenden (KMÄ) (Praktisk övning i klassifikation)	1	1	1	1	1
37	Maskinskrivningsutbildning			46		
38	Stabsorder, stabsmeddelanden, anvisningar, reglemen- ten, tjänstegrensanvisningar, förvaltningsgrensanvis- ningar	1	1	1	1	1
39	Korrekturläsning och rättning	2		2	2	2
	Befälsutbildning	6		6	6	6
	<i>Truppföring</i>					
40	Ledande av grupparbete i anslutning till ställda upp- gifter enl. 1—38 ovan	(10) ¹	(6) ¹	(10) ¹	(10) ¹	(10) ¹
	<i>Trupputbildning</i>	6		6	6	6
41	Typexempel på trupputbildningsuppgifter i samband med krigsförbandsövning, mobilisering och under strid (annan verksamhet) då nya värnpliktiga tillföres, som skall ha överföringsutbildning.					
Summa timmar		74	39	124	74	74

¹ Tiden inräknad i övn 1—38.

Bilaga 4:14 Underrättelsetjänst

Utbildningsmål

Kunskap om svensk underrättelseorganisation, underrättelsemetodik- och taktik.

Förmåga att handha underrättelsehandlingar och arbetsunderlag.

Färdighet att biträda vid inhämtning, bearbetning, delgivning och övrigt rutinarbete i underrättelsetjänsten.

Någon kunskap om motståndarens förband och deras organisation, utrustning och taktik med tyngdpunkten lagd på resp försvarsgrens förband.

Utbildningens uppläggning

Under utbildningen upptaget antal timmar avser *endast* inlärn timer av grunderna.

Utbildningen inriktas redan från de första övningarna på att genomföra rutinarbetet på ett stabsarbetsmässigt riktigt sätt och ansluts nära till utbildningen i allmän stabstjänst för att därigenom skapa en intim samverkan mellan stabernas underrättelse- och strids- (operations-) ledningsfunktioner. Den skall genomföras i lämplig stabsorganisation (studiegrupper), varvid *endast* för fältbruk avsedd materiel och arbetsunderlag skall användas.

Eleverna skall tidigt ställas inför självständiga uppgifter av typ redogörelse/föredragning. Härigenom stärks elevernas självkänsla och förmåga att på egen hand lösa uppgifter enskilt och i grupp (arbetslag).

Utbildningen fördjupas och breddas under de uppföljande avsnittsvisa applikatoriska exemplen och stabstjänstövningarna.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	53	3	54	53	116
	<i>Grunder</i>	4	2	6	4	6
1	Underrättelsetjänstens ändamål och omfattning. Begreppsförklaringar, mål och medel. Underrättelsetjänsten inom totalförsvaret. Underrättelsebehov.	2		2	2	2
2	Underrättelsetjänstens bedrivande vid högre och lägre förband (stab) under krig och fred. Inhämtning, bearbetning och delgivning	1		1	1	2
3	Underrättelseorgan och -källor. Huvuddragen (detalj-kunskap inhämtas under taktikutbildningen och stabs-tjänstövningarna).	1		1	1	2
4	Bestämmelser i Instruktion för krigsmakten vid häv-dande av rikets oberoende i fred och neutralitet (IKFN)			2		
	<i>Arbetsunderlag</i>	13		11	13	18
5	Underrättelsetablåer, -liggare och -register, beskjut-ningsrapporter	6		4	6	6
6	Militärgeografiska beskrivningar	1		1	1	1
7	Underrättelsehandböcker (uppställning, innehåll och utnyttjande)	3		3	3	4
8	Fototolkutrustning	1		1	1	4
9	Identifieringstablå	1		1	1	1
10	Underlag för lägesrapport och lägesorientering	1		1	1	2
	<i>Inhämtning av underrättelser</i>	15		19	15	65
11	Observationstjänstens ändamål, medel och metoder samt samordning och ledning	1		1	1	1
12	Mållägesbestämning	1		1		
13	Truppspaningens ändamål, medel och metoder samt ansvarsförhållande	1		1	1	1
14	Spaningsförbands uppträdande inom spaningsområde	1		1		
15	Fångförhörtjänstens ändamål, medel och metoder samt ansvarsförhållande	1		1	1	2
16	Fångförhörets omfattning och metoder inom olika instanser. Anvisning till förhörspersonal	1		1	1	2
17	Flygspaningens ändamål, medel och metoder samt ansvarsförhållande	1		1	3	4
18	Fototolkningens grunder	2		2	2	4
19	Orientering av lod- och snedbild. Skalbestämning på lodbild	1		1	1	2
20	Lägesbestämning av mål genom jämförelse karta — flygbild	1		1	1	2
21	Uttagning av koordinater på lodbild och snedbild	1		1	1	1
22	Inläggning av perspektivnät					
23	Målangivning på lod- och snedbild	1		1	1	1
24	Radarspaningens ändamål, medel och metoder samt ansvarsförhållande	1		2	1	14
25	Fartygsspaningens ändamål, medel och metoder samt ansvarsförhållande					
26	Materielundersökningens ändamål, medel och omfatt-ning samt ansvarsförhållande	1		3	1	1
27	Personal och utrustning för materielundersökning					
28	Övriga spaningsmetoder, ändamål, medel och omfatt-ning samt ansvarsförhållande	1		2	1	1
29	(slingspaning, signalspaning, utfrågning)					
30	Registrering av flygplan					8
31	Terrängbildläsning					3
	Armé-, marin- och flygtolkning					18
	Orientering om PPI-bilder					2

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	<i>Bearbetning av underrättelser</i>	14		12	14	20
32	Bearbetningens allmänna inriktning. Snabbhetskrav kontra sakriktighet	2		2	2	4
33	Värdering av underrättelse. Granskning av underrättelsekällans tillförlitlighet och sakriktighet	2		2	2	4
34	Registrering i underrättelseliggare och identifieringstablåer m m	3		2	3	4
35	Upprättande och förande av sammanställningskarta med tillhörande oleat	4		3	4	4
36	Upprättande och förande av översikter över egna underrättelseorgans verksamhet samt samverkanstablå	3		3	3	4
	<i>Presentation och delgivning av underrättelser</i>	7	1	6	7	7
37	Omedelbar delgivning	2		1	2	2
38	Periodisk delgivning	2		2	2	2
39	Upprättande av lägesrapport och lägesorientering	3		3	3	3
	Befälsutbildning	6		2	6	
40	Ledande av övningar i användning av arbetsunderlag	6		2	6	
	Ledande av grupparbete övn 1—39	(6) ¹		(6) ¹	(6) ¹	(6) ¹
	Summa timmar	59	3	56	59	116

¹ Tiden inräknad i övn 1—39.

Bilaga 4:15 Sambandstjänst

Utbildningsmål

Kunskap om sambandstjänstens ändamål och omfattning.

Kunskap om signalskyddsbestämmelser.

God kunskap i stridssignalering.

Färdighet i handhavande av förekommande sambands- och kryptomateriel.

För elever ur *marinen* tillkommer:

Någon färdighet i stationstjänst fjärrskrift.

Utbildningens uppläggning

Utbildningen ges i första hand en praktisk inriktning. Eleverna skall tidigt lära sig hantera sambandsmaterielen.

Tyngdpunkten läggs på stridssignalering och personsamtal.

Delar av utbildningsomfånget inövas i anslutning till avsnittsutbildningen, varvid särskilt vikt lägges vid stridssignalering.

Färdighet i signalskydd befastes under avsnittsutbildningen. Härvid skall speciallärare biträda vid övningarnas uppläggande och genomförande.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen Flygvapnet		
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	60	35	107	51	53
	<i>Grunder</i>	4	3	3	4	4
1	Sambandstjänstens ändamål och omfattning					
2	Sambandstjänstens ledning och begreppsförklaringar					
3	Beteckningar på och upprättande av enkla sambands- skisser					
4	Sambandstjänsten vid stril och flygbas					
	<i>Sambandsexpeditionstjänst</i>	7	4	7	7	7
5	M-blankettens förande	2		2	2	2
6	Fjärrskriftsmeddelande	1		2	1	1
7	Tjänsteanmärkningar, företrädesrätt och sekretess- grader	2		2	2	2
8	Anropssignaler (fasta och rörliga)	2		1	2	2
	<i>Materielkunskap</i>	16	11	18	7	9
9	Fälttelefonapparat	2	2	2		2
10	Radiostation 140	1	1			
11	» 145	1	1			
12	» 122			1		
13	» 422	2	2	2		
14	» 200	1	1			
15	» 150			1		
16	» 800			1		
17	» 806			1		
18	Order- och rapportomkopplare			1		
19	Trafikomkopplare			1		
20	Fjärrskriftmaskin			3	3	3
21	Luformottagare	½	1		½	½
22	Lvordermottagare				2	2
23	Radiostation flygvapnet			1	½	½
24	Stabshögtalare (snabbtelefon)	½				
25	Linjebyggnadsmateriel för inre nät på stabsplats	2				
26	Stabsterrängbils sambandsutrustning	2		1		
27	Stabshytts sambandsutrustning	3				
28	Militärt exklusiv utrustnings handhavande i televerkets automatstationer		3	2		
29	Bandspelares anslutning till telefon och radio	1		1	1	1
	<i>Signalskyddstjänst</i>	13	11	47	13	13
30	Begreppsförklaringar	1	1	1	1	1
31	Signalskydd i allmänhet	1	1	1	1	1
	Signalspaning					
	Mål och metoder					
	Signalskydd (omfattning och organisation)					
	Signaldisciplin					
32	Trafikskydd	2	1	2	2	2
	Skydd mot signalspaning (radiotystnad)					
	Skydd mot störsändning (åtgärder)					
	Skydd mot falsk signalering (lösensignalering)					
33	Textskydd	6	5	34	6	6
	Särskilda sekretesskyddsbestämmelser	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	Principerna för textskyddssamband	(1)	(1)		(1)	(1)
	System och nyckelområden			(3)		
	Val av språk					
	Krypto					
	Val av system och nyckel			(2)		
	Kryptobeteckningar	(1)	(1)	(2)	(1)	(1)
	Behandling av klartext före och efter kryptering- dekryptering			(2)		
	Kodordskrypto			(1)		

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen	Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Maskinkrypto	(2)	(2)	(20)	(2)	(2)
	Handkrypto			(2)		
	Fingerat krypto	(1)		(1)	(1)	(1)
34	Blandat språk	2½	2½	7	2½	2½
	Täcktabeller			(1)	(2)	(2)
	Täcktabell för armén typ B			(2)		
	Täcktabell, marinens kustbevakning			(4)		
	Hänvisning					
	Tillfällig lägesangivning				{ (½)	{ (½)
	Tillfällig verksamhetstabell					
35	Kryptörs behandling av klartext- och kryptoblanketter	½	½	2	½	½
	Expeditionsbehandling av kryptohandlingar					
	Åtgärder vid meddelanden som helt eller delvis inte kan dekrypteras					
	<i>Stationstjänst</i>	20	6	32	20	20
36	Trafikexempel tråd och radio	15	6	18	6	6
	a) Förbindelseprov med en och flera adressater	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	b) Klartextmeddelande med en och flera adressater	(2)	(1)	(2)	(2)	(2)
	c) Ropameddelande med en och flera adressater	(2)		(1)		
	d) Kryptomeddelande med en och flera adressater	(2)		(2)	(2)	(2)
	e) Personsamtal med en och flera adressater med användning av TAB	(3)	(2)	(3)		
	f) Stridssignalering	(3)		(3)		
	g) Alarmmeddelande (-rapport)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
	h) Signalering med övriga företrädesrätter					
	i) Stridsledningssignalering			(4)		
	j) Blankettsignalering	(1)	(1)	(1)		
37	Trafikexempel radio med störning	3		3	3	3
38	Trafikexempel med lösensignalering	1		1	1	1
39	Trafikexempel med fjärrskrift	1		10	10	10
	Befälsutbildning	3		3	3	
40	Ledande av undervisning (övning) i sambandsutrustnings handhavande i stabshytt	3		3	3	
	Ledande av grupparbete	(4) ¹	(1) ¹	(9) ¹	(4) ¹	(5) ¹
	Summa timmar	63	35	110	54	53

¹ Tiden inräknad i övn 5-8, 36-39.

Bilaga 4:16 Fältarbetstjänst

Utbildningsmål

Kunskap om fältarbetstjänstens ändamål och omfattning.

Färdighet i att anordna enkel arbetsmaskering, gräva öppet stridsvärn, handha spräng- och tändmedel, tända enstaka laddning, anordna tramp- och trådminor, tillverka larmanordning samt kunna uppträda i minerat område.

God kunskap i handhavande av fältarbetshandböcker samt kunskap i taktiska arbets- och materielberäkningar.

Utbildningens uppläggning

Utbildning i arbetsmaskering bedrivs i samband med andra övningar.

Utbildning i befästningsarbeten samordnas med utbildning i försvarsstrid (försvar av stabsplats).

Taktiska fältarbetsberäkningar samordnas med utbildningen i stabstjänst och taktik.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna	Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbild- ningsgrup- perna
	Allmänmilitär utbildning	19		grening av pentylstubin. Sä- kerhetsbestämmelser	2
	<i>Maskeringsarbeten</i>	3	7	Anordnande och sprängning av enstaka laddning. Spräng- ning av stubbar och stenar samt i tjälad jord	4
1	Allmänna grunder för maske- ring. Förevisning av arbets- maskering och maskerat tält, fordon o dyl			<i>Minarbeten</i>	6
2	Maskeringsövning av detaljer enligt övn 1		8	Allmänna bestämmelser för trupp- och stridsvagnsmine- ring	1
	<i>Befästningsarbeten</i>	4	9	Materielkännedom, handha- vande och uppsättande av tråd- och trampminor. De- monstrationssprängning av tramp- och trådminor	2
3	Förevisning av utbyggt mot- ståndsnäste med värn, skydds- rum och stormhinder		10	Uppträdande i minerat om- råde. Avspärnings- och var- ningsanordningar. Minlots, minfria stigar m m	1
4	Grävning av öppet skyttevärn		11	Tillverkning av larmanord- ning med reglementerad och tillfällig materiel	2
5	Skottfältsröjning för eldhand- vapen, ksp och grg. Anord- ningar för fast eld med eld- handvapen				
	<i>Förstörringsarbeten</i>	6			
6	Materielkännedom spräng- och tändmedel. Aptering och tändning av krutstubin. För-				

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	21	4	21	21	2
	<i>Grunder</i>	2	1	2	2	2
12	Fältnarbetstjänstens ändamål och omfattning					
13	Fältnarbetstjänstens ledning och begreppsförklaringar					
	<i>Arbetsunderlag och grundläggande beräkningar</i>	19	3	19	19	
14	Fältnarbetshandböcker (användning, beräkningar)	15		15	15	
15	Fältnarbetstablåer	2		2	2	
16	Verksamhetsöversikter	2		2	2	
	Befälsutbildning	(2)¹		(2)¹	(2)¹	
	Ledande av grupparbete					
Summa timmar		40	23	40	40	21

¹ Tiden inräknad i övn 14–16.

Bilaga 4:17 Underhållstjänst

Utbildningsmål

Kunskap om grunderna för militär hälsovård samt förmåga att iaktta och vidmakthålla personlig hygien, förläggnings- och fälthygien.

Färdighet att ge första hjälp vid personskada.

Kunskap om underhållstjänsten vid fältförbanden.

Någon kunskap om underhållstjänsten inom högre och lägre regionala områden.

God färdighet att biträda stabsmedlem vid handläggning av underhållsärenden.

Utbildningens genomförande

Tyngdpunkten skall läggas på den praktiska utbildningen.

Färdighet i att ge första hjälp vid personskada inövas exercismässigt.

Enkla tillämpningsmoment avseende första hjälp m m läggs in under övrig utbildning. Läkare skall utnyttjas vid undervisningen.

Eleverna skall tidigt lära sig använda handböcker och andra för underhållstabs-tjänsten erforderliga hjälpmedel.

Utbildningsavsnittets stabstjänstmässiga delar skall nära anslutas till utbildningen i stabstjänst och skall på ett smidigt sätt kunna övergå i stabstjänstövningar.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	22
	<i>Sjukvårdstjänst</i>	22
1	Stridssjukvårdens organisation och omfattning. (Huvud-dragen)	1
2	Materielkännedom sjukvårdsmateriel	1
3	Omhändertagande av skadad. Minnesregel för 1. hjälpen	2
4	Sårskador och sårbehandling. Sårskadetyper och förbands-läggning	3
5	Blödningar och blodstillning. Anläggning av tryckförband. Orientering om avsnörande förband	2
6	Muskel-, ben- och ledsador. 1. hjälpen. Stödförband	2
7	Medvetlöshet och skendöd. Sannolika orsaker samt be-handling av medvetlös, av-svimmad skullskadad, förgif-tad och drunknad. Konst-gjord andning	1
8	Lyftning och transport av skadad. Bårbärning. Ordande av tillfällig bårmateriel	2
9	Formell övning i sortering, 1. hjälpen samt avtransport av skadad från skadeplats	2
10	Självhjälp och 1. hjälpen vid gas- och brännskador. Auto-injektorns handhavande	2
11	1. hjälpen vid psykiska strids-skador	1
12	Sjukvårdstjänsten under strid (tillämpad övning)	2
13	Personlig hygien samt förläggnings- och fälthygien. Viktigare infektionssjukdomars symptom. Åtgärder av den enskilde och läkaren	1

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn Omfattning nr		Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	39	13	33	39	9
	<i>Underhållstjänstens grunder och organisation</i>	<i>36</i>	<i>10</i>	<i>29</i>	<i>36</i>	<i>7</i>
14	Grundläggande reglementariska bestämmelser för underhållstjänsten	2	2	1	2	2
15	Underhållstjänstens indelning i tjänstegrenar	1	1	1	1	1
16	Grundläggande begrepp: ammunitionsenhet, -sats, reglementerad utrustning, underhållssäkerhet m m	4	2	2	4	2
17	Underhållsorganisationens allmänna uppbyggnad och bedrivande vid högre förband och inom regionala områden	2	1	2	2	2
18	Handböcker för underhållstjänsten och deras användning	4	2	3	4	
19	Underhållstabläers (diagrams) allmänna användning. (Belägningsrapport)	3		3	3	
20	Grundläggande studium av underhållstjänstens tjänstegrenar vad gäller materiel, principer för gruppering och inledande underhållsberäkningar för planläggning av	14	2	13	14	
	a. Transporttjänst	(3)		(2)	(3)	
	b. Ammunitionstjänst	(3)		(3)	(3)	
	c. Reparations- och verkstadstjänst (inkl skeppsteknisk tjänst)	(1)		(3)	(3)	
	d. Förplägnadstjänst	(1)		(1)	(1)	
	e. Drivmedelstjänst	(2)		(2)	(3)	
	f. Sjukvårdstjänst	(2)		(2)	(1)	
	g. Trafiktjänst	(2)				
	h. Veterinärtjänst					
21	Underhållsplans upprättande, innehåll och användning	3		2	2	
22	Upprättande och förande av underhållslägestablä	3		2	4	
	<i>Förvaltningstjänst</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	
23	Förvaltningsärende, bemyndigande, attest					
24	Anskaffning av förnödenheter i krig: upphandling, anfordran, rekvisition					
25	Kassatjänst					
	<i>Fältposttjänst</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
26	Allmänna postens organisation i krig					
27	Fältpostens organisation och uppgifter under beredskapstillstånd och krig					
28	Militärbrev och militärpostkort					
	Olika slags postförsändelser som kan befordras med fältpost					
	Befälsutbildning	(5)¹	(3)¹	(5)¹	(4)¹	
	Ledande av grupparbete. Övn 14-22					
	Summa timmar	61	35	55	61	31

¹ Tiden inräknad i övn nr 14-22

Bilaga 4:18 Transportledningstjänst

Utbildningsmål

Transportledningstroppschef (-gruppchef)

Kunskap om krigstransporter och deras genomförande.

God förmåga att inom transportledningskader kunna detaljplanera och biträda vid landsvägs- och järnvägstransporter.

Övriga

Orientering om transportledningstjänstens ändamål och omfattning samt transportplanläggning.

Utbildningens genomförande

Transportledningstroppschef (-gruppchef)

Utbildningen skall genomföras i nära anslutning till verkliga transportuppgifter och smidigt kunna övergå i tillämpade avsnitt.

Övningstiden i samband med större fälttjänstövningar skall tillvaratas för att ge eleverna en verklig bakgrund och skärpa deras förmåga att på fältet lösa transportledningsuppgifter.

Övriga

Utbildningen ges en orienterande karaktär och ansluts främst till de applikatoriska exemplen i form av transportorienteringar.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1
1	2	3	4	5	6
	Befattningsutbildning	12	129	6	12
	<i>Grunder</i>	6	9	5	6
1	Olika slag av krigstransporter och dessas omfattning	1	2	1	1
2	Planläggning i fred på olika nivåer				
	Begreppen koncentrerings och uppmarsch	2	3	1	2
3	Transportledningens organisation	1	1	1	1
4	Transportreglemente för krigsmakten (TpRK): transportenhet, -grupp, -nummer, ordinarie och tillfälligt transportsätt m m	1	2	1	1
5	Övriga reglementen för transporttjänsten	1	1	1	1

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1
1	2	3	4	5	6
	<i>Landsvägstransportledningstjänst</i>	5	26		5
6	Landsvägstransportledningens organisation, områdesindelning		1		
7	Landsvägstransportledningens organisation och gruppering		2		
8	Samverkan militärområdes och försvarsområdes landsvägstransportledare med civila myndigheter		2		
9	Transportkartor, koncentrerings- och reservvägar		3		
10	Väghållning, broklassning och broregister		3		
11	Vägförteckning och vägrekognoscering (grunder)		1		
12	Uppsamlingsplats och förlägningsplats (aktuella blanketter)		2		
13	Trafikbestämmelser för krigsmakten och andra för samtrafik gällande instruktioner		2		
14	Underlag för stabsarbete inom transportledningskader		4		
15	Marschdiagrams upprättande och förande		4		
16	Samverkan med transportchef på landsvägstransportledningsplats		2		
	<i>Järnvägstransportledningstjänst</i>		54		
17	SJ organisation i fred och krig		2		
18	Järnvägstransportledningens organisation, områdesindelning		1		
19	Järnvägstransportledningens organisation och gruppering		2		
20	Samverkan militärområdes och försvarsområdes järnvägstransportledare med SJ		2		
21	SJ vagnmateriel, militära tågsätt		2		
22	SJ tekniska tjänst		6		
23	SJ säkerhetsordning		2		
24	Lastning av trupp och fordon (hjälpmedel, vagnsinredningar, säkerhetsbestämmelser)		10		
25	Studium av större järnvägsstation och rangerbangård		8		
26	Underlag för stabsarbete vid järnvägstransportledningskader (bl a tabeller och diagram)		8		
27	Stationsofficersgrupps uppgifter		4		
28	Rekognoscering av järnvägsstation (grunder)		2		
29	Upprättande av »Anvisningar för i- och urlastning»		2		
30	Samverkan med transportchef		3		
	<i>Övriga övningar</i>	1	8	1	1
31	Samverkan landsvägs- och järnvägstransportledare		2		
32	Planläggning och ledning av kringgångstransport	1	4		1
33	Underhållstjänsten inom försvarsområde vad avser transportledningsorganisation		2	1	
	<i>Studiebesök</i>		32		
34	Försvarsstabens kommunikationsavdelning		4		
35	Vägmästarkontor		4		
36	Statens Järnvägar och praktisk utbildning där		24		
	Befälsutbildning		32		
	<i>Truppföring</i>		24		
37	Rekognoscering av vänt- och uppsamlingsplatser		12		
38	Transportledningsgrupps marsch, förläggning och strid		12		
	<i>Trupp-utbildning</i>		8		
39	Lastning av trupp och fordon på järnväg				
	Summa timmar	12	161	6	12

Bilaga 4:19 Personaltjänst

Omfattning och utbildningstimmar.

Utbildningsmål

Kunskap om personaltjänstens grunder, organisation och omfattning såväl i fred som krig.

Den enskilde skall som en bakgrund till försvarets uppgifter och som erinran om medborgarens ansvar, rättigheter och skyldigheter erhålla en allmän orientering i aktuella samhällsfrågor.

Kunskap om reglementariska bestämmelser för personalredovisning, personalersättning, krigsfångtjänst och krigsgravtjänst.

Kunskap om personalvårdens uppgifter och omfattning.

Färdighet att biträda vid handläggning av alla inom sektion 3 förekommande personalärenden.

Utbildningens bedrivande

Personaltjänstens stora betydelse för stridsmoral och förbandsanda skall prägla undervisningen. Övningsmomenten inflikas systematiskt i stridsmoment för att belysa att personaltjänsten alltid är kopplad till den taktiska och operativa verksamheten. Utbildningen skall i de avsnitt som har nära anknytning till stabstjänsten samordnas med denna och på ett smidigt sätt övergå i de applikatoriska exemplen och stabstjänstövningarna.

Övn nr	Omfattning	Gemensamt för utbildningsgrup- perna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	16
	<i>Personalvård</i>	<i>3</i>
1	Personalvårdens ändamål, omfattning och fredsorganisation. Presentation av befattningshavare vid förbandets personalvårdsdetalj. Besökstider. Gudstjänst. Nykterhetsvård	
2	Den värnpliktiges ekonomiska och sociala förmåner	
3	Nämnd- och förslagsverksamhetens omfattning. Kompaniassistentens uppgifter	
	<i>Medborgarundervisning</i>	<i>12</i>
4	Samhället och krigsmakten	1
5	Rättsvård: Brott, påföljd och klagan	1
6	Krigets lagar och konventioner. Haagkonventionen 1907 och de fyra Genèvekonventionerna 1949	1
7	Alkohol, narkotika och övriga centralstimulerande medel (Nykterhetsvård)	1
8	Den enskildes ekonomi kontra samhällets. Lönsparande, avbetalningsköp m m kontra samhällets sparande, konsumtion, investeringar	1
9	Allmänna val. Våra politiska partier, värnpliktskonferenser	1
10	Våra socialförsäkringar m m	1
11	Vuxenutbildningen. Studievägar och finansiering. Utbildningshjälp	1
12	FN. Svenska insatser för fred och avrustning samt bistånd till u-länderna	1
13	Försvaret som samhällsfunktion	1
14	Folkkrörelser och organisationer	1
15	Orientering om arbetsmarknads- och yrkesvägledningsfrågor före uttryckningen	1
	<i>Personaltjänstorientering</i>	
16	Frivillig befälsutbildning	1

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	39	5	39	39	6
	<i>Personalredovisning</i>	<i>11</i>	<i>2</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>4</i>
17	Personalredovisningens grunder, medel och handlingar	2		2	2	
18	Taktisk personalredovisning. Handboksuppgifter	3		3	3	
19	Personalrapports sammanställning och taktiska presentation	3		3	3	
20	Signaleringsmalls användning vid personalrapportering	1		1	1	
21	Upprättande av lägestabla 3. Delgivning inom stab	2		2	2	
	<i> Krigsgravtjänst</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>1</i>
22	Krigsgravtjänstens ändamål, omfattning, ledning och organisation					
23	Omhändertagande av döda					
	Identifiering och tillvaratagande av personliga tillhörigheter samt militär utrustning. Anordnande av fältgravar					
24	Undanförande (transport) av döda. Anordnande av krigskyrkogårdar					
25	Meddelande om dödsfall till anhöriga och myndigheter. Rapportering (avisering) av jordfästning och gravsättning					
26	Rapportering och registrering av döda och gravplatser, krigskyrkogårdar m m					
	<i>Själavård</i>	<i>1</i>		<i>1</i>	<i>1</i>	
27	Själavårdens ändamål, omfattning, ledning och organisation. Planering och anordnande av korum, gudstjänst, nattvardsgudstjänst (motsv)					
	<i>Personalersättning</i>	<i>5</i>		<i>5</i>	<i>5</i>	
28	Personalersättningens grunder					
29	Hantering av personalbeställningsblanketter					
30	Beställning av personal i nyckelbefattning och av övrig personal					
31	Ersättningskontingents sammansättning					
	<i>Stridsvärde</i>	<i>2</i>		<i>2</i>	<i>2</i>	
32	Stridsvärdesrapportering					
	<i>Personalvård</i>	<i>3</i>		<i>3</i>	<i>3</i>	
33	Personalvårdens ändamål, omfattning, ledning och organisation					
34	Socialtjänsten (förmåner, nykterhetsvård)					
35	Bildningsverksamhet (biblioteksverksamhet, föreläsningverksamhet)					
36	Förströelseverksamhet (tidskriftsdistribution, radio och TV, underhållningsverksamhet, hobbyverksamhet)					
	<i>Krigsfångstjänst</i>	<i>4</i>		<i>4</i>	<i>4</i>	
37	Genévekonventionens grundläggande bestämmelser					
38	Krigsfångstjänstens ändamål, allmänna gång och ledning					
39	Krigsfångläger och -platser, transport av fångar, fångförhör (se bil. 4: 14)					
	Rapportering och redovisning av fångar					

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	<i>Rättsvård</i>	1	1	1	1	1
40	Gällande lagar, grunder och stabsmässig handläggning av rättsärenden					
	<i>Press- och upplysningstjänst</i>	6		6	6	
41	Psykologisk krigsföring (Mål, medel och metoder. Subversiv verksamhet. Åtgärder mot gruppupplösning m m)	1		1	1	
42	Det psykologiska försvaret (Organisation, uppgifter och resurser i krig. Krigsmaktens press- och upplysningstjänst Pressen — beredskapsåtgärder Sveriges Radio — beredskapsåtgärder, möjligheter att informera förband och allmänhet. Reportage- och filmreportagepatrull. Fronttidningsgrupp. Fältgrupp)	2		2	2	
43	Frontpropaganda och ryktesspridning (Mål, medel och metoder. Motåtgärder. Grundläggande regler för genomförande av frontpropaganda)	2		2	2	
44	Presstjänst (Regler för publicering, rådgivning, övervakning. Anordnande av presskonferens. Anordnande av tjänst vid öppen avdelning. Rapportering av nyheter: Rutinrapportering Åtgärder vid »katastrofer» Samverkan inom stab för delgivning av nyheter. Former för samordning av militär—civil presstjänst. Produktion och distribution av nyhetsmaterial)	1		1	1	
	<i>Upplysningstjänst</i>	2				
45	(Vidgat studium av psykologisk krigsföring. Opinionsförmedling. Metoder för indikering, insamling och rapportering av rykten, stämningar, attityder samt fiendtlig propaganda. Rapporteringsmallar. Ryktes- och propagandaanalys. Former för samordning av militärt och civilt upplysningsmaterial, orienteringsblad, fronttidningar, exempel på truppsamtal Film-,TV-reportageverksamhet)					
	Befälsutbildning	(2) ¹		(2) ¹		
	Ledande av grupparbete. Övn 17-21					
	Summa timmar	55	21	55	55	22

¹ Tiden inräknad i övn 17-21

Bilaga 4:20 Mobiliseringstjänst

Utbildningsmål

Kunskaper och principer för krigsplacering samt krigsmans skyldigheter vid mobilisering.

Färdighet att biträda mobiliseringsenhetschef med att inmönstra, utrusta, förlägga och skydda (bevaka) mobiliseringsenheten (stab och stabsförband).

Utbildningens genomförande

Tyngdpunkten läggs på den praktiska utbildningen på mobiliseringsplats.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn- nr	Omfattning	Gemensamt för utbildnings- grupperna
1	2	3
	Allmänmilitär utbildning	2
1	Mobiliseringens grunder	1
2	Kuppförsvar	
2	Personliga åtgärder vid inställelse till krigsförband	1
	Krigsplaceringsorder, krigstjänstgöringsorder och inmönstring	
	Befälsutbildning	6
	<i>Truppföring</i>	
3	Mobiliseringsenhetens mobilisering enligt gällande mobiliseringskalender	1
4	Inmönstringsförrättares uppgifter	2
5	Mobiliseringsövning	3
Summa timmar		8

Utbildningsmål

Transportledningstroppschef (-gruppchef)

Kunskap om aktuella motorfordons konstruktion, funktion, prestanda och fel samt förmåga att med fordonets utrustning avhjälpa dessa fel.

Färdighet att bedriva motormaterielvård samt att bibehålla startberedskap och driftsäkerhet vid tilldelat fordon.

Kunskap och förståelse för gällande vägtrafikbestämmelser samt känsla av ansvar vid framförande av fordon och ledande av motsvarande enheter.

Förmåga att föra standardbil och terrängbil samt någon förmåga att föra dessa fordon med släp under dager och mörker även i terräng samt under vinterförhållanden.

Kompetens för att erhålla militärt förarbevis skall uppnås.

Någon förmåga att leda och kontrollera motormaterielvård.

Utbildningens uppläggning

Övningarna skall utformas så att elevernas självkänsla och handlingskraft samt vilja att ta ansvar uppövas.

Särskild uppmärksamhet skall ägnas deras förmåga att vidta lämpliga åtgärder för att förebygga motorfordons startsvårigheter vid sträng kyla samt att hålla hög och lämplig bärgningsberedskap vid körning i svår terräng, vid halt väglag och svåra snöförhållanden.

Övn nr	Omfattning	Armén B
1	2	4
Befattningsutbildning		53
	<i>Författningskännedom</i>	6
1	Fordons utrustning. Körning med breda fordon. Personalens ansvar. Körorder och förarbevis	1
2	Transport av personal. Tolkning. Fordons- och flakchefs åligganden	1
3	Vägtrafikförordningen. Åtgärder vid trafikolycka. Skadeanmälan. Militära vägmärken. Trafikpost. Vägvisning	3
4	Teoretiskt prov för förarbevis	1
<i>Materielkunskap och materielvård enligt materielvårdsschema del 2</i>		19
5	Fordonets allmänna konstruktion, data och tillbehör	1
6	Motor och motorinstallation. Bensin- och dieselmotorns allmänna konstruktion och funktion	2
7	El-, bränsle-, kyl- och smörjsystemets allmänna konstruktion, funktion och data. Instrumentpanel. Vanliga felorsaker	2
8	Kraftöverföringssystemets allmänna konstruktion, funktion och data. Justeringsarbeten. Felorsaker	2
9	Hjul och däck. Styrplanordning, ram och fjädrar. Hjulbyten. Justeringsarbeten. Felorsaker	1
10	Bromssystemets (servo) allmänna konstruktion, funktion och data. Kopplingsanordning till släpfordon. Justeringsarbeten. Felorsaker	2
11	Belysnings- och signalanordningar. Utbyte av säkringar. Vanliga fel	1

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén B
1	2	4
12	Felsökning på elsystemet	1
13	Felsökning enligt schema för resp fordonstyp	2
14	Åtgärder vid brand i förgasare, motor och passagerarutrymme	1
15	Motorfordonsbokens innehåll och förande. Periodiska materielvårdssystemet	1
16	Daglig tillsyn enligt materielvårdsschema del 1. Fordonsrapport och övriga muntliga rapporter	1
17	Vecko- och 14-dagars tillsyn enligt materielvårdsschema del 2. Smörjningsföreskrifter och oljebyten i motor, växellådor, styrväxlar m m. Bestämmelser för materielvårdslokaler och drivmedelstjänsten	2
	<i>Körning</i>	18
18	Manöverorgan. Start av motor. Igångsättning och halt. Garageföreskrifter	1
19	Grundläggande körutbildning på körplan med och utan släp, igångsättning, växlingsträning, serpentinkörning framåt och bakåt med och utan ledare, precisionskörning mellan dubbelmarkeringar samt backning mot angivet mål och genom garageport. Start och halt i backe. Ratthållning	3
20	Körning på terrängkörbana. Körning med och utan ledare	3
21	Körning i kolonn på landsväg under dager. Kolonn-tecken. Fordonschefs åligganden, vändning på väg med kolonn, åtgärder vid haveri. Marschdisciplin	2
22	Åtgärder vid bogsering av fordon med dragkätting, vajer eller bogserstång. Säkerhets- och fartbestämmelser	2
23	Principer för bärgning av motorfordon med hjälp av personal, vinsch, autotraktor eller med hjälp av annat fordon. Säkerhetsbestämmelser	3
24	Mörkerkörningens grunder. Belysningsgrader, avskärmningsanordningar samt säkerhetsbestämmelser. Körning med avskärmad belysning	3
25	Praktiskt prov i materielvård och fordonets handhavande för erhållande av förarbevis	1

Övn nr	Omfattning	Armén B
1	2	4
	<i>Vinterutbildning</i>	10
26	Vintermateriels handhavande. Åtgärder för att höja fordonets startberedskap vid uppställning utomhus vintertid. Kallstart och uppvärmning före start. Bogseringsbestämmelser. Kontroll av kylarvattnets och batterisyrans frostbeständighet.	3
27	Vinterkörningens grunder. Körning på snö- och isbelagda landsvägar. Slirskydd m m	7
	Befälsutbildning Truppföring	23
28	Ledande och kontroll av motormaterielvård. (Daglig och särskild tillsyn och materielvård under fältmässiga förhållanden)	4
29	Ledning av fordon (fordonsgrupp) vid körning i terräng (gruppering på uppsamlingsplats m m)	6
30	Genomförande av enkel utbildningsplan som gruppchef på mobiliseringsplats	3
31	Gruppchefs (fordonschefs) visitation och kontroll samt åtgärder före körning, under rast (uppehåll i körning) och efter körning	4
32	Gruppchefs (fordonschefs) visitation och kontroll samt åtgärder av utförd materielvård (tillämpad övning)	6
	Summa timmar	76

Bilaga 4:22 Navigation

Utbildningsmål

- Någon kunskap om navigation
- Någon färdighet i manövrering av båt
- Någon färdighet i sjömansarbeten

Utbildningens bedrivande

Utbildningen skall ge eleven en allmän uppfattning om tjänsten ombord samt yttre omständigheters påverkan vid genomförande av transporter m m till sjöss.

Sammandragen utbildning genomförs vid kustartilleriregemente (motsv) i slutet av befattningsutbildningen.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr Omfattning		Marinen A1
1	2	5
Befattningsutbildning		35
Navigation		25
1	Sjökortet, fyrar, båkar och pricar	
2	Utprickning i svenska farvatten	
3	Kompassen, missvisning och deviation	
4	Sjövägsregler	
5	Säkerhetsutrustning	
6	Skärgårdsnavigering	
Manövrering		8
7	Båtens allmänna manöveregenskaper	
8	Tilläggning vid och losskastning från kaj	
Sjömansarbeten		2
9	Knopar och stek	
Befälsutbildning		2
10	Befälsföring i båt	
Summa timmar		37

Bilaga 4:23 Befälsutbildning

Utbildningsmål

Goda kunskaper i befälsutövningens grunder som är stadgat i TjRK och RättsH såsom chefs ansvar och ställning, rättigheter och skyldigheter m m.

Förståelse för ledarskapets problem och känsla för individens och gruppens reaktioner inför olika situationer. Kunskap om utlärandets teknik och förmåga att självständigt planlägga och genomföra enklare övningar i trupp utbildning i stabstjänst (Transportledningstjänst för grupp B).

Goda kunskaper beträffande reglementariska bestämmelser för resp utbildningsavsnitts verksamhetsområden.

Kunskap och förmåga till enklare rutinmässig, muntlig ordergivning samt till upprättande av skriftliga order.

Utbildningens uppläggning

Individens inneboende verksamhetslust skall utnyttjas och eleverna skall i ett tidigt skede av utbildningen ofta ges enkla uppgifter, som de självständigt skall lösa, i regel efter på förhand gjorda förberedelser. Exempel på sådana uppgifter kan vara att leda enklare övningar som ingår i den ordinarie utbildningen. Härigenom stärks elevernas självkänsla inför trupp och de lär sig samtidigt att ta hand om medlemmarna i avdelningen, gruppen eller i arbetslaget.

Övningarna kraftsamlas till truppföring.

Övningar i trupp utbildning skall enbart omfatta exempel på övningar, lämpliga att användas under mobiliseringsskede eller under lugna förhållanden i fält för att inlära och repetera nya metoder, arbetssätt o dyl samt att biträda vid utbildning av nytillkomna stabsmedlemmar.

Gemensamma grundläggande övningar framgår av övningsförteckningen på nästa sida. Ämnesgrensberoende övningar är redovisade under respektive ämne i bilagorna.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Befattningsutbildning	21	21	21	21	21
	<i>Allmän befälsutbildning</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
1	Befälsföringens problem	2	2	2	2	2
2	Chefs ansvar och ställning. Genomgång av TjRK					
2	Chefs allmänna åligganden, befälsrätt, särskilda tjänstebestämmelser	2	2	2	2	2
3	Genomgång av RättsH					
	Krigsman, förman/underlydande m m, beredskapstillstånd — krig	2	1	2	2	2
4	Grunderna för truppföring	2	2	2	2	2
5	Förutsättningarna för en god stridsmoral och en god soldat- och förbandsanda (Befäl i fält)	1	1	1	1	1
6	Stridens psykiska verkningar	1	1	1	1	1
	Normala stridsreaktioner och krigsneuroser (Filmerna »Panik» och »På flykt»)					
7	Disciplinproblem under strid. Förluster (Filmen »Att vara chef del 1-3», följd av diskussion)	1	2	1	1	1
8	Individen och gruppen i den militära miljön: anpassningssvårigheter, värdefulla soldategenskaper, gruppanda, gruppupplösning, panik	2	2	2	2	2
9	Anpassning och omställning till den militära miljön under freds- och krigsförhållanden	1	1	1	1	1
10	Hur vi handlar tillsammans med andra människor: människan i gruppen, attityder, propaganda, gruppupplösning	1	1	1	1	1
	<i>Truppuppbildning</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>
11	Utlärandets teknik. Grunder	2	2	2	2	2
12	Planläggning av övningar i anslutning till avsnitt i Stabstjänst och transportledningstjänst	4	4	4	4	4
	<i>Truppföring</i>					
	Se respektive utbildningsavsnitt	(129) ¹	(129) ¹	(118) ¹	(119) ¹	(82) ¹
	Summa timmar	21	21	21	21	21

¹ Tiden redovisad i tabell 4: 2.

Bilaga 4:24 Förbandsutbildning

Utbildningsmål

God kunskap om organisation, materiel, miljö och arbetssätt för olika typer av staber (främst fältförbandsstaber för elever ur armén, motsvarande för elever ur marinen) och förband.

God förmåga att verka i stab i fältmässig miljö samt att skydda arbetsplatsen.

Orientering om hur brigad- och fördelningsförband strider och underhålls (elever ur armén).

Utbildningens uppläggning

Kunskap om och förmåga att verka i stab inhämtas dels i samband med avsnittsutbildningen (bil 4: 25) och dels under den grundläggande krigsförbandsutbildningen som är förlagd till militärområdena.

Orientering om förbanden inhämtas genom studiebesök vid truppslagsskolors förevisningsövningar och genom tjänstgöring vid representativa enheter.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2	
1	2	3	4	5	6	7	
	Allmänmilitär utbildning	24	24	24	24	24	
1	Tjänstgöring vid organiserad enhet ur brigad (skyttebataljon, underhållsbataljon e d) eller motsvarande enheter	24	24	24	24	24	
	<i>Befälsutbildning</i>						
	Tjänstgöring i befälsbefattning inom pluton	(6) ¹	(6) ¹	(6) ¹	(6) ¹	(3) ¹	
	Befattningsutbildning	32	16	16	32	16	
	<i>Avsnittsutbildning</i>						
	Se bilaga 4: 25	—	—	—	—	—	
	<i>Förevisningsövningar och tjänstgöring vid brigadförband</i>						
		32	16	16	32	16	
2	Studiebesök vid InfSS	8					
3	» » PS	8					
4	» » trängförband	8	8				
5	» » ingenjörförband	8	8				
6	» » marinförband			16			
7	» » flygvapenförband				32	16	
Summa timmar		56	40	40	56	40	

¹ Tiden inräknad i övn nr 1.

Bilaga 4:25 Avsnittsutbildning — applikatoriska exempel

Utbildningsmål

God kunskap och förmåga att inom ramen för angivet läge biträda stabsmedlem i stabsarbetet.

God kunskap om egna förbands organisation, utrustning och uppträdande.

Kunskap om motståndarens organisation, utrustning och uppträdande.

Utbildningens uppläggning

Utbildningen genomförs inom *en* gemensam operativ ram uppdelad i nio utbildningsavsnitt. För dessa leds händelseutvecklingen fram till ett för varje avsnitt lämpligt utgångsläge.

Eleven skall under hela avsnittsutbildningen ställas inför uppgifter som efter hand stegras vad avser svårighetsgrad och tidspress.

Utbildningen skall i största möjliga utsträckning bedrivas i för varje avsnitt lämpad stabsorganisation och med de hjälpmedel som enligt gällande utrustningstabeller ingår i staben.

Lärare skall tjänstgöra som stabsmedlem och på ett naturligt sätt leda stabsarbetet (utbildningen).

Avsnitten avslutas med formella och/eller tillämpade stabstjänstövningar som skall vara en naturlig del av den taktiska/operativa händelseutvecklingen som gäller för läget.

Elever i transportledningstjänst genomför sin utbildning inom samma operativa ramen med kraftsamling till ett särskilt transportledningsexempel. Utbildningen skall dock på ett naturligt sätt anslutas till de övriga avsnitten för att så långt möjligt ett sammanhängande spel skall kunna drivas.

Omfattning

Applikatoriska exempel

- A1. Mobilisering
- A2. Marsch, förläggning och skydd
- A3. Försvar
- A4. Anfäll
- A5. Marinstridskrafternas strid
- A6. Flygstridskrafternas strid
- A7. Fördröjnings- och avvärjningsstrid
- A8. Koncentrerings- och uppmarschtransporter
- A9. Territoriell verksamhet

Varje avsnitt avslutas med stabstjänstövning

Bilaga 4.25:1 Applikatoriskt exempel A1

Mobilisering

Utbildningsmål

God kunskap om mobiliserings genomförande och om olika beredskapsalternativ i anslutning här till.

Kunskap om i utbildningsavsnittet angivna förband.

Utbildningens uppläggning

För varje elevkategori representativa förbands organisation skall detaljstuderas och

läggas till grund för belysningen av mobiliseringsverksamheten.

Grundläggande bestämmelser för mobiliseringens genomförande skall på ett naturligt sätt anslutas till den avslutande stabs-tjänstövningen.

Särskilt skall stabs (stabsmedlems) åtgärder för att bemästra friktioner i verksamheten uppövas.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn-nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	Organisationsstudier Pansarbrigad Cykelskyttebataljon Värnkompani Lokalförsvarsunderhållskompani Kustjägarkompani Bas- och stridsledningsförband	4	4	4	4	2
2	Reglementariska bestämmelser för mobilisering	5	5	5	5	4
	Grunder, planläggning och förberedelser	1	1	1	1	1
	Beredskapshöjande åtgärder, beredskapsgrader/-steg	1	1	1	1	1
	Mobiliseringsrapportering	2	2	2	2	1
	Skydd, sambandstjänst, underhållstjänst	1	1	1	1	1
3	Formell stabs(tjänst)övning (Övningen samordnas med applikatoriskt exempel nr 2 och 3) Främst övas beredskapshöjning, mobrapportering, övergång från mobenhet till stab (förband)	4	4	4	4	4
Summa timmar		13	13	13	13	10

Bilaga 4.25:2 Applikatoriskt exempel A2

Marsch, förläggning och skydd

Utbildningsmål

God färdighet i den del av befattningsutbildningen som sammanhänger med avsnittet.

Kunskap om i utbildningsavsnittet angivna förband.

Elever ur armén:

Färdighet i infanteribrigads marsch, skydd under marsch, gruppering och förläggning under dager och mörker och därmed sammanhängande tjänstegrenars inverkan på verksamheten.

Elever ur marinen:

Färdighet i rörliga kustartilleriförbands marsch, skydd under marsch, gruppering under dager och mörker och därmed sammanhängande inverkan på verksamheten. (Avsnittet inläses under exempel A5 »Marin-stridskrafternas strid»).

Elever ur flygvapnet:

Färdighet i bas- och strilbataljons marsch, förläggning och skydd under dager och mörker samt därmed sammanhängande tjänstegrenars inverkan på verksamheten.

Utbildningens uppläggning

Befattningsutbildningen skall bedrivas inom lägets ram och genomföras i arbetsgrupper.

Självverksamhet och befälsansvar skall uppövas och stärkas. Noggrannhet i tal, skrift och lägesmarkeringar samt beräkningar skall inpräntas.

Den avslutande stabsövningen skall genomföras i verklig stabsmiljö (ej i lektions-sal).

Utbildningen avser att ge elever ur flygvapnet en orientering om angivna förband.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Flygvapnet	
		A1	B	A1	A2
1	2	3	4	6	7
1	<i>Studier</i>	63	63	34	25
	Organisationsstudier				
	Egna förband	3	3	3	3
	Infanteribrigad				
	Militärpolisförband				
	Trafikkompani				
	Luftvärnsbataljon				
	Territoriellt luftvärn				
	Transportledningsgrupp landsväg				
	Stationsofficersgrupp				
	Personaltransportbataljon				
	Bas-, stril- och luftvärnsrobotförband				
	Motståndarens förband	1	1	2	2
	Luftlandsättningsbataljon				
	Helikoptertransporterat, mekaniserat skyttekompani m m				
	Marsch	3	3	3	3
	Reglementariska bestämmelser				
	Förberedelser				
	Genomförande				
	Transport				
	Förläggning	3	3	1	1
	Reglementariska bestämmelser				
	Förberedelser				
	Förläggningsgruppering				
	Genomförande				
	Skydd	3	3	3	3
	Reglementariska bestämmelser				
	Skydd mot mark- och lufttrupp				
	Fjärrskyddstrupp				
	Närrskyddstrupp				
	Förbindelseskydd				
	Luftvärnsskydd				
	Räddnings- och röjningsstyrka				
	Beredskap	1	1	1	1
	Marsch- och transportberedskap				
	Atom- och gasberedskap				
	Larmstyrkor				
	Stridsberedskap				
	Eldberedskap				
	Sambandsberedskap				
	Lednings- och stabstjänst	21	21	4	4
	Marschledning				
	Marschledare, sambandsplatser, uppsamlings- platser	(1)	(1)	(1)	(1)
	Ärendenas fördelning på sektioner och avdelningar	(2)	(2)	(2)	(2)
	Stabsorientering	(1)	(1)	(1)	(1)
	Orderuttryck och orderdrill:				
	Marsch, förläggning och skydd	(3)	(3)		
	Marschplan, marschdiagram	(3)	(3)		
	Lägeskartas förande	(2)	(2)		
	Skriftligt meddelandes gång i stab (infanteribri- gadstab)	(1)	(1)		
	Ordonnanstjänstens gång i stab	(½)	(½)		

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Flygvapnet	
		A1	B	A1	A2
1	2	3	4	6	7
	Orderuttagare och orderhämtare	(1/2)	(1/2)		
	Beteckningar på och upprättande av enkla strids- ledningshandlingar	(1)	(1)		
	Stabshytternas (-fordonens) stabsinredning	(2)	(2)		
	Stabstälts upprättande, inredning, dukning och brytning	(4)	(4)		
	Underrättelsetjänst	2	2	2	2
	Ytövervaknings organisation och samordning				
	Brigadspaningsförbandens användning				
	Luftförsvar	2	2	2	2
	Luftvärnsförbandens användning under marsch och förläggning (urlastning, marsch, förläggning)				
	Luftförsvarsorientering				
	Sambandstjänst	7	7	2	2
	Nätbildningar	(2)	(2)		
	Trådsamband	(1/2)	(1/2)		
	Ordonnanssamband	(1/2)	(1/2)		
	Radiosamband	(1/2)	(1/2)		
	Sambandsplatser	(1/2)	(1/2)		
	Linjebyggnad med lätt kabel på stabsplats	(1)	(1)		
	Stabshytternas (-fordonens) sambandsinredningar	(2)	(2)		
	Fältarbeten	3	3	1	1
	Reglementariska bestämmelser för fältarbeten under marsch och förläggning				
	Ingenjörbataljonens användning under marsch				
	Maskering och kontroll av maskering				
	Förbindelsearbeten				
	Broreparationsreserv				
	Mineringsreserv				
	Underhållstjänst	8	8	4	1
	Reglementariska bestämmelser för underhållstjän- sten under marsch och förläggning	(2)	(2)		
	Underhållsbataljonens och transportbataljonens användning under marsch och förläggning				
	Tygtjänst	(1)	(1)		
	Intendenturtjänst	(1)	(1)		
	Veterinärtjänst	(1)	(1)		
	Sjukvårdstjänst	(1)	(1)		
	Fältposttjänst	(1/2)	(1/2)		
	Kassatjänst	(1/2)	(1/2)		
	Transporttjänst	}	(1)		
	Fo-underhållsförband uppgifter m m				
	Trafiktjänst	2	2	2	
	Reglementariska bestämmelser för trafiktjänsten under marsch och förläggning				
	Traffikkompans användning under marsch				
	Personaltjänst	4	4	4	
	Allmän personaltjänst				
	Rättsvård				
	Själavård				
	Krigsgravtjänst				
	Personalvård				
	Krigsfångtjänst				
	Personalersättning				

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Flygvapnet	
		A1	B	A1	A2
1	2	3	4	6	7
2	Formell stabstjänstövning inom infanteribrigadstab/ brigadunderhållsbataljonstab (Samordnas med ex A1 och A3)	12	6		
	1) Upprättande och brytande av stab	(4)	(4)		
	2) Stabens indelning, uppgifter och verksamhet	(2)	(2)		
	3) Planläggning och ledning av förstärkt infanteri- brigads marsch och förläggning	(6)			
3	Formell stabsövning i landsvägstransportledningskader (Se ex A8)				
4	Befälsutbildning	(6) ¹	(6) ¹	(4) ¹	(2) ¹
Summa timmar		75	69	34	25

¹ Tiden inräknad i övn nr 1.

Bilaga 4.25:3 Applikatoriskt exempel A3

Försvar

Utbildningsmål

God färdighet i den del av befattningsutbildningen som sammanhänger med avsnittet.

Kunskap om i utbildningsavsnittet angivna förband.

Någon färdighet i bataljons försvar och därmed sammanhängande tjänstegrenars inverkan på stridens förande.

Utbildningens uppläggning

Anvisningarna till ex A2 följes. Exemplet skall anslutas så nära till A2 att sammanhanget mellan främre förbands (lokalförvars) skyddande av brigadförbandens uppmarsch och insättande i strid klart belyses.

I den uppföljande stabstjänstövningen skall detta särskilt understrykas genom att stabsövningen samordnas med ex A2 och särskilda moment spelas upp för samordning av verksamheten.

Utbildningen anknyter till ex A2 och avser ge eleverna en orientering i ämnet.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Studier</i>	23	6	13	13	8
	Egna förband	2	1	1	1	1
	Skyttebataljon					
	Cykelskyttebataljon					
	Värnförband					
	Bas-, stril- och luftvärnsrobotförband					
	Motståndaren	2	2	2	2	2
	Mekaniserat regemente					
	Reglementariska bestämmelser för stridens förande	1	1	1	1	1
	Skydd	1	1	1	1	1
	Skydd mot mark- och lufttrupp					
	Räddnings- och röjningsstyrka					
	Ledning och stabstjänst	2	1	1	1	1
	Orderuttryck och orderdrill					
	Lägeskartas förande					
	Underrättelsetjänst	1		1	1	1
	Observationstjänstens bedrivande					
	Sambandstjänst	1		1	1	
	Sambandstjänsten inom bataljon (motsv)					
	Fältarbeten	5		1	1	
	Reglementariska bestämmelser vid försvar					
	Beräkningar (AH II)					
	Befästningsarbeten					
	Minarbeten					
	Hinderarbeten					
	Underhållstjänst	6		2	2	1
	Reglementariska bestämmelser för försvar					
	Beräkningar (AH III)					
	Sjukvårdstjänst					
	Ammunitionstjänst					
	Transporter					
	Personaltjänst	2		2	2	
2	<i>Formell stabstjänstövning samordnad med A 2 avseende cskbat skyddande av infbrig upp-marsch m m.</i>	4				
Summa timmar		27	6	13	13	8

Bilaga 4.25:4 Applikatoriskt exempel A4

Anfall

Utbildningens mål

Elever ur armén:

God färdighet i den del av befattningsutbildningen som sammanhänger med detta avsnitt.

Kunskap om i detta avsnitt angivna förband. Färdighet i pansarbrigads (förstärkt) anfall under dager, reorganisation och omgruppering under mörker.

Elever ur marinen och flygvapnet:

Kunskap om arméförbandens verksamhet under anfall.

Utbildningens uppläggning

Kraven på noggrannhet och ansvar i stabsarbetet skärps. Förmågan att självständigt föredraga orienteringar och sammanfattningar av lägen övas särskilt.

Snabbhet i orderarbetet uppövas. Stridsledning övas särskilt liksom förmågan att delge orienteringar, rapporter och order till de delar av brigaden och brigadstaben som uppträder på stora avstånd från huvuddelen och som därför kräver snabba underättelser.

Stabstjänstövningen skall bedrivas i en följd och i omedelbar anslutning till avsnittets studiedel. Händelseutvecklingen inom den gemensamma operationsramen skall föras så att pansarbrigad anfaller genom område som delar av under avsnitt A2 studerad infanteribrigad försvarar. Under öv-

ningen skall utrymme lämnas för reorganisation, omgruppering och nytt insättande av brigaden.

Stabsarbetet skall bedrivas under skiftande tidspress och med flera omgrupperingar inlagda. Därmed skapas förutsättningar för ett allsidigt stabsarbete.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Studier</i>	64	4	7	9	7
	Egna förband	9	2	1	1	1
	Pansarbrigad					
	Fördelningshaubitsbataljon					
	Etabpbataljon					
	Luftvärnsbataljon					
	Motståndaren	3	1	1	1	1
	Mekaniserad division					
	Reglementariska bestämmelser för stridens förande	3	1	1	1	
	Understöd	3				
	Ledning och stabstjänst	9				
	Orderuttryck och orderdrill					
	Dukning och upprättande av arbetsplats i stabshytt (motsv)					
	Lägestablås och lägerkartas förande					
	Underrättelsetjänst	6		1	2	2
	Pansarbrigadspaningsförbandens användning					
	Underrättelsetjänstens samordning inom ytan					
	Insamling, bearbetning och delgivning av underrättelser inom pansarbrigadstab i snabba lägen					
	Luftförsvar	1			1	1
	Luftvärnsskydd av pansarbrigad under gruppering och strid					
	Sambandstjänst	4				
	Nätbildningar					
	Stabsmedlemmars sambandsresurser på arbetsplatsen					
	Fältarbeten	7		1	1	
	Reglementariska bestämmelser för fältarbeten inom pansarbrigad vid anfall					
	Pansaringenjörbataljons användning					
	Förbindelsearbeten					
	Mineringsarbeten					
	Fältarbetsberäkningar					
	Underhållstjänst	15		1	1	1
	Reglementariska bestämmelser för underhållstjänsten under pansarbrigads anfall	(3)				
	Pansarunderhållsbataljonens användning och prestanda	(3)				
	Tygtjänst	(2)				
	Intendenturtjänst	(½)				
	Veterinärtjänst	(½)				
	Sjukvårdstjänst	(1)				
	Fältposttjänst	(½)				
	Kassatjänst	(½)				
	Transporttjänst	(2)				
	Etabpbataljons resurser, hänvisning m m	(2)				
	Personaltjänst	4		1	1	1
	Allmän personaltjänst					
	Rättsvård					
	Själavård					
	Krigsgravtjänst					
	Personalvård					
	Krigsfångtjänst					
	Personalersättning					

Omfattning och utbildningstimmar

Övn- nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
2	Formell stabs(tjänst)övning inom pansarbrigadstab/ pansarbrigadunderhållsbataljons ram,	30				
	1) Upprättande och brytande av stab	(4)				
	2) Gruppering	(6)				
	3) Planläggning och ledning av förstärkt pansar- brigads anfall	(12)				
	4) Reorganisation av pansarbrigad efter anfall och förberedelse för nytt anfall	(5)				
	5) Nytt anfall	(3)				
3	Formell stabsövning inom järnvägstransportlednings- kader (Se ex A 8)					
4	Befälsutbildning	(6) ¹				
Summa timmar		94	4	7	9	7

¹ Tiden inräknad i övn nr 1.

Bilaga 4.25:5 Applikatoriskt exempel A5

Marinstridskrafternas strid

Utbildningens mål

Kunskap om brigads- och helikopterförbands organisation. Kunskap om flottans landförbands organisation.

a) Avvärjning av invasion

God kunskap om de i avsnittet angivna kustartilleriförbandens organisation. Kunskap om stridskrafternas stridsindelning och -gruppering. Kunskap om förbandens ledning samt stabstjänstens organisation vid kustartilleri.

Färdighet att upprätta och föra för stabstjänsten erforderliga kartor, tablåer m m.

Kunskap om reglementariska bestämmelser för stödfunktionerna vid kustartilleri.

Elever ur armén och flygvapnet:

Utbildningen skall ge eleverna en orientering om marinstridskrafternas strid.

Någon kunskap om avvärjning av invasion.

Kunskap om marinstridskrafternas under rättelseorgan, prestanda och rapporteringsmöjligheter till arméförband samt territoriella staber.

b) Marsch, förläggning, skydd

Kunskap om de i avsnittet angivna kustartilleriförbandens organisation.

Kunskap om reglementariska bestämmelser för stödfunktionerna vid i avsnittet angivna kustartilleriförband.

Färdighet att upprätta och föra för stabstjänsten erforderliga kartor, tablåer m m.

Färdighet att upprätta order och tjänstemeddelanden.

c) Bastjänst

Kunskap om flottans basförband.

Kunskap om bastjänsten och dess omfattning.

Utbildningens uppläggning

Utbildning skall ge eleven en ingående kännedom om de marina stridskrafternas organisation samt gällande bestämmelser för stödfunktionerna. Elevens kunskaper skall fördjupas genom applikatoriska exempel avseende invasion över sjön och marsch, varvid eleven skall tjänstgöra som stabsmedlem i sektionerna 1–3.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen	Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Avvärjning av invasion</i>	19	24	117	19	17
	Egna förband	2	2	5	2	2
	Sjöförband och helikopterförband					
	Flottilj					
	Division					
	Grupp					
	Rote					
	Helikopterdivision					
	Flottans landförband	2	2	2	2	2
	Ledningsförband					
	Kustbevakningsförband					
	Underhållsförband					
	Depåförband					
	Kustartilleriförband	6	6	19	6	6
	Kustartilleribrigad			(10)		
	Spärrkompani (fast)			(2)		
	Luftvärnskompani			(2)		
	Minutläggningsdivision			(1)		
	Underhållsförband			(4)		
	Stormaktens förband			2		
	Luftlandsättningsregemente, mekaniserad division					
	Sjöfrontsstrid	2	2	7	2	2
	Stridsindelning					
	Kustartilleri (ka)-stridskrafter			(1)		
	Förband ur armén			(3)		
	Förband ur marinen (utom ka) och flygvapnet			(3)		
	Stridsgruppering	2	2	7	2	2
	Artilleriförband			(1)		
	Robotförband			(1)		
	Luftvärnsförband			(1)		
	Minförband			(1)		
	Stridsbelysningsförband			(1)		
	Underrättelseförband			(1)		
	Markstridsförband			(1)		
	Ledning och stabstjänst	3	3	26	3	3
	Ledning av förband			(2)		
	Ärendens fördelning på sektioner och avdelningar			(1)		
	Stabsorientering			(1)		
	Order			(2)		
	Rapport och orienteringar			(2)		
	Krigsdagbok och stridsberättelse			(1)		
	Lägeskartas förande			(3)		
	Skriftligt meddelandes gång i stab (kustartilleri- brigad)			(1)		
	Ordonnanstjänst i stab			(1)		
	Orderuttagare och orderhämtare			(1)		
	Förande av plottingkarta			(4)		
	Beteckningar på och upprättande av enkla läges- kartor			(2)		
	Stridsledningshandlingar			(1)		
	Stridsledningscentralers inredning m m			(1)		
	Luftförsvarsorientering			(2)		
	Samverkan					
	Militär samverkan			2		
	Samverkan med civil myndighet					

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen	Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Skyddstjänst			5		
	Allmänt					
	Skydd mot atomstridsmedel					
	Skydd mot bakteriologiska stridsmedel					
	Skydd mot stridsgaser					
	Brandskydd					
	Beredskap			4		
	Stridsberedskap och markstridsberedskap					
	Övriga beredskapsbestämmelser					
	Alarmering					
	Sambandstjänst	2	2	6	2	
	Signalförbindelser					
	Tråd					
	Radio					
	Sambandsberedskap					
	Signalskydd					
	Fälтарbeten			4		
	Befästningsarbeten					
	Maskeringsarbeten					
	Skenanläggningsarbeten					
	Förbindelsearbeten					
	Blockeringsarbeten m m					
	Transport		5	5		
	Sjötransport					
	Landsvägstransport					
	Järnvägstransport					
	Förläggning			2		
	Grunder					
	Förberedelser					
	Genomförande					
	Underhållstjänst			11		
	Allmänt					
	Underhållstjänst vid högre och lägre kustartilleri- förband					
	Tygtjänst					
	Skeppsteknisk tjänst					
	Intendenturtjänst					
	Sjukvårdstjänst					
	Veterinärtjänst					
	Fältposttjänst					
	Kassatjänst					
	Personaltjänst			10		
	Personalredovisning					
	Personalersättning					
	Personalvård					
	Upplysningstjänst					
	Rättsvård					
	Ordningens upprätthållande					
	Krigsgravtjänst					
	Krigsfångtjänst					
2	Marsch, förläggning, skydd	4	4	67	4	2
	Egna förband			8		
	Rörlig spärrbataljon					
	Rörligt spärrkompani					
	Kustrobotbatteri					
	Kustartilleribataljon					

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen	Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Motståndarens förband			1		
	Luftlandsättningsbataljon					
	Helikoptertransporterat, mekaniserat skyttekompani					
	Marsch			5		
	Grunder					
	Förberedelser					
	Genomförande					
	Skydd under marsch					
	Samband under marsch					
	Underhållstjänst under marsch					
	Förläggning			4		
	Grunder					
	Förberedelser					
	Förläggningsgruppering					
	Genomförande					
	Beredskap			3		
	Marsch-, gång-, transportberedskap					
	Atom- och gasberedskap					
	Larmstyrkor					
	Markstridsberedskap					
	Eldberedskap vid luftvärnsförband					
	Ledning och stabstjänst	1	1	17	1	
	Marschledning			(2)		
	Marschledning, sambandsplatser, uppsamlings- platser					
	Sjötransportledning			(3)		
	Sjötransportledningsplats					
	Sjökontrollstation, kustbevakningsstation, mili- tärledsstation					
	minutvikstation					
	Ärendenas fördelning på sektioner och avdelningar	(1)	(1)	(1)	(1)	
	Stabsorientering			(1)		
	Orderuttryck och orderdrill			(1)		
	Marschplan			(1)		
	Lägeskartas förande			(2)		
	Skriftligt meddelandes gång i stab (spärrbataljon)			(1)		
	Orderuttagare och orderhåtare			(1)		
	Beteckningar på och upprättande av enkla strids- ledningshandlingar			(1)		
	Stridslednings(stabs-)hytternas inredning m m			(2)		
	Stabstälts upprättande			(1)		
	Luftförsvarsorientering (lufor)					
	Underrättelsetjänst	2	2	4	2	2
	Kustbevakningens organisation och samordning					
	Skydd			1		
	Jaktförsvar, principer					
	Luftvärnsförbandens användning under marsch och förläggning (kustartilleribataljon)					
	Luftförsvarsorientering (lufor)					
	Sambandstjänst	1	1	5	1	
	Nätbildningar					
	Trådsamband					
	Radiosamband					
	Sambandsplatser					
	Sambandsberedskap					

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Fältarbeten			3		
	Reglementariska bestämmelser för fältarbeten under marsch och förläggning Maskering och kontroll av maskering					
	Underhållstjänst			8		
	Reglementariska bestämmelser Underhållsförbandens användning Tygtjänst Skeppsteknisk tjänst Intendenturtjänst Sjukvårdstjänst Veterinärtjänst Fältposttjänst Kassatjänst					
	Trafiktjänst			4		
	Reglementariska bestämmelser					
	Personaltjänst			4		
	Allmän personaltjänst Rättsvård Själavård Krigsgravtjänst Personalvård Krigsfångtjänst Personalersättning					
3	<i>Bastjänst</i>			17	6	
	Organisationsstudier			4	1	
	Basbataljon Basbevakningskompani					
	Bastjänsten och dess omfattning			13	5	
	Ledning och samverkan Planering av basverksamhet Basförsvar, sjö-, mark- och luftförsvar skydd av fartyg och förband gruppering av basförband fältarbeten					
	Underhållstjänst, omfattning och uppbyggnad principer för försörjning och materielunderhåll transporttjänst sjukvårdstjänst					
4	<i>Stabstjänstövning</i>			34		
5	<i>Befälsutbildning</i>			(10) ¹		
Summa timmar		23	28	235	29	19

¹ Tiden inräknad i övn nr 1—3.

Bilaga 4.25:6 Applikatoriskt exempel A6

Flygstridskrafternas strid

Utbildningens mål

Elever ur flygvapnet:

God kunskap om flygstridskrafternas organisation och strid.

God kunskap om för flygvapnet speciella förhållanden beträffande marsch, förläggning och skydd.

Elever ur armén och marinen:

Någon kunskap om flygstridskrafternas strid.

Utbildningens uppläggning

Avsnittet genomförs som en sammanhängande övning och skall ges sådan utformning att det till delar ger stöd åt undervisningen i avvärjnings- och fördröjningsstrid samt kan utgöra en integrerad del i militärområdets strid (avsnitt ex A9).

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen	Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Studier</i>	15	15	15	122	78
	Egna förband	7	7	7	38	21
	Flygförband (attack-, jakt-, spanings-, sambands- och transportflygförband samt helikopterförband)	(2)	(2)	(2)	(8)	(6)
	Robotförband	(1)	(1)	(1)	(2)	(1)
	Basförband (bataljon, baskompani och baspluton samt övriga basförband)	(2)	(2)	(2)	(12)	(6)
	Strilförband (ledningsorgan, radarförband och op- tisk luftbevakning)	(2)	(2)	(2)	(12)	(6)
	Verkstadsförband				(4)	(2)
	Stormakten	1	1	1	12	12
	Offensiva flygförband					
	Transport- och helikopterförband					
	Robotförband					
	Jaktförsvaret (luftförsvaret)	2	2	2	12	6
	Attack, spaning, luftbevakning					
	Ledning och stabstjänst	2	2	2	24	20
	Allmänt och ärendenas fördelning inom stab	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)
	Stabsorientering och order				(4)	(4)
	Rapporter och krigsdagbok				(8)	(4)
	Lägeskartas förändring				(8)	(8)
	Luftförsvarsorientering	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)
	Samverkan	2	2	2	4	2
	Beredskap				4	1
	Sambandstjänst				12	8
	Underhållstjänst	1	1	1	12	6
	Flygmaterieltjänst, intendenturtjänst, sjukvårds- tjänst					
	Personaltjänst				4	2
2	<i>Stabstjänstövning</i>				24	12
	För elever ur armén inarbetas avsnitt i ex A 9					
3	<i>Befälsutbildning</i>				(12) ¹	(4) ¹
	Summa timmar	15	15	15	146	90

¹ Tiden inräknad i övn 1.

Bilaga 4.25:7 Applikatoriskt exempel A7

Fördröjnings- och avvärjningsstrid

Utbildningens mål

God färdighet i den del av befattningsutbildningen som sammanhänger med avsnittet.

Kunskap om i utbildningsavsnittet angivna förband.

Elever ur armén:

Färdighet i fördelnings strid och därmed sammanhängande tjänstegrenars inverkan på verksamheten.

Elever ur marinen och flygvapnet:

Någon kunskap om fördröjnings- och avvärjningsstrid.

c) de omfattande rutinerna i stabsarbetet för att stödja stabsmedlemmarna klarläggs.

Stabstjänstövningens slutläge skall direkt kunna utnyttjas i det avslutande militärområdesexemplet.

Utbildningens uppläggning

Befattningsutbildningen skall bedrivas inom lägets ram och genomföras i stabsorganisation och med de hjälpmedel som motsvarar övade (studerade) stabers.

Sammanhanget mellan tjänstegrenarna skall särskilt framhävas liksom kravet på att arbetet kraftsamlas till huvuduppgiften (chefs beslut i stort).

Uppmärksamhet skall ägnas åt åtgärder som måste riktas till reservstab, förband som underställs eller särskilt måste understödjas.

Händelseutvecklingen i stabstjänstövningen skall drivas så att

a) samverkan med och mellan andra försvarsgrenar belyses,

b) mottagande av nya förband som leds fram enligt avsnitt ex A8 (koncentrerings- och uppmarschexemplet) övas,

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Studier</i>	121	29	20	20	15
	Egna förband	15	4	2	2	2
	Fördelningsstab	(3)	(1)			
	Norrlandsbrigad	(3)	(1)			
	Infanteribrigad	(1)				
	Återstående fördelningsförband	(5)	(1)			
	Etappförband	(2)	(1)			
	Personalersättningsbataljon	(1)				
	Motståndaren	8	2	2	2	2
	Mekaniserad division	(5)				
	Arméförband	(3)				
	Reglementariska bestämmelser för stridens förande	3	2	2	2	1
	Beredskap	2	2	1	1	1
	Reglementariska bestämmelser för stridsberedskap sprängberedskap förstörelse-, sprängnings- och blockeringsberedskap samt sambandsberedskap					
	Ledning och stabstjänst	56	10	5	3	2
	Orderuttryck och orderdrill:					
	Försvar	(3)				
	Anfall	(5)				
	Beredskap					
	Understöd m m	(5)				
	Orderutskrift och mångfaldigande	(8)				
	Expediering (mottagande)	(2)				
	Underrättelsebearbetning och delgivning	(5)				
	Samarbete mellan stabens avdelningar	(2)	(2)			
	Fältarbetsberäkningar	(3)				
	Underhållsberäkningar	(5)				
	Underhållstransportberäkningar	(5)	(5)			
	Lägeskartas förande	(4)				
	Oleats upprättande	(4)				
	Stridsledningshandlingars förande (Aktualitetspär- mar m fl)	(3)	(1)			
	Skriftligt meddelandes gång	(2)	(2)			
	Underrättelsetjänst	6		2	2	4
	Reglementariska föreskrifter					
	Fördelningsunderrättelseförbandens användning					
	Samverkan med spaningsflyg					
	Signalspaning					
	Luftförsvar					
	Luftbevakningen } Se avsnitt ex A 6.					
	Jaktflyg					
	Sambandstjänst	7	2	2	2	1
	Reglementariska bestämmelser	(1)				
	Sambandsmedel och sambandsförband	(2)				
	Nätbildningar (radio, radiolänk, tråd och ordon- nans)	(4)				
	Fältarbeten	11	3	1	1	
	Reglementariska bestämmelser	(1)				
	Befästningsarbeten	(2)				
	Förbindelsearbeten	(2)				
	Förstörelsearbeten	(2)				
	Minarbeten	(2)				
	Spärrning och blockering	(2)				

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen		Flygvapnet	
		A1	B	A1	A1	A2	
1	2	3	4	5	6	7	
	Underhållstjänst	6	2	1	1		
	Reglementariska bestämmelser	(1)					
	Etappförbandens användning	(2)					
	Tjänstegrensärenden	(3)					
	Trafiktjänst	2	2	1	1		
	Reglementariska bestämmelser						
	Trafikförbandens användning						
	Personaltjänst	3		1	1		
	Reglementariska bestämmelser						
	Personalredovisning						
	Personalersättning						
	Samverkan	2			2	2	
2	<i>Stabs(tjänst)övning</i>	41	21				
	Formell stabs(tjänst)övning inom fördelnings ram						
	1) Upprättande och brytande av stab	(5)	(5)				
	2) Omgrupperingar	(6)	(6)				
	3) Planläggning och ledning av fördröjnings- och av- värjningsstrid (2—4 brigader m m)	(26)	(6)				
	4) Samverkan med andra försvarsgrenar	(4)	(4)				
3	<i>Stabs(tjänst)övning</i>						
	Formell stabs(tjänst)övning inom landsvägs- och järn- vägstransportledningskaders ram. (Se ex A 8)						
4	<i>Befälsutbildning</i>	(12) ¹	(3) ¹				
Summa timmar		162	50	20	20	15	

¹ Tiden inräknad i övn 1.

Bilaga 4.25:8 Applikatoriskt exempel A8

Koncentrerings- och uppmarschtransporter

Utbildningens mål

Förmåga att biträda vid omfattande planering av landsvägs-, järnvägs- och kringgångs- samt uppmarschtransporter till, från och inom militärområde.

Förmåga att självständigt beräkna och detaljplanera transportenheters sammansättning, lastning och lossning samt ledning inom transportledningsområde.

Utbildningens uppläggning

En sammanhängande applikatorisk studie inom ramen för den gemensamma operativa ramen genomförs. Landsvägs-, järnvägs-, kringgångs- och uppmarschledningsmomenten skall till delar ansluta till de applikatoriska exemplen så att ett naturligt till- och fråntransportläge skapas.

Studierna genomförs främst som stabs(tjänst) övningar.

Fältövning inom militärområde genomförs under ledning av personal ur militär-områdesstab.

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén B
1	2	4
1	<i>Studier</i> Underlag för stabsarbete. (Lägeskartor, marschdiagram, tidtabeller, sambandshandlingar)	8
2	<i>Stabs(tjänst)övning 1</i> Formell övning inom landsvägs-transportledningskaders ram. Övningen samordnas med applikatoriskt ex A 1—A 3	30
3	<i>Stabs(tjänst)övning 2</i> Formell övning inom järnvägs-transportledningskaders ram. Övningen samordnas med applikatoriskt ex A 4	30
4	<i>Stabs(tjänst)övning 3</i> Formell övning inom landsvägs- och järnvägstransportledningskaders ram. Landsvägs- och järnvägstransport till militärområde, kringgångstransport och uppmarsch. Övningen samordnas med applikatoriskt ex A 7 (tilltransport av förband och underhållstransporter)	20
5	<i>Stabs(tjänst)övning 4</i> Tillämpad övning inom landsvägs- och järnvägstransportledningskaders ram Omfattande transporter genom militärområde och kringgångstransporter Planläggning av fördelningsomgruppering till militärområde (förberedelse för applikatoriskt ex A 9)	80
6	<i>Fältövning</i> Krigsplanläggning inom militärområde och försvarsområde	48
Summa timmar		216

Bilaga 4.25:9 Applikatoriskt exempel A9

Territoriell verksamhet

Utbildningens mål

God färdighet i den del av befattningsutbildningen som sammanhänger med avsnittet.

Kunskap om i utbildningsavsnittet angivna staber och ledningsorgan.

Någon kunskap om territoriell verksamhet och stridens förande inom militärområde (och del därav).

Någon förmåga att biträda stabsmedlem i regional stabsnivå.

Elever i transportledningstjänst:

Förmåga att biträda vid planläggning av koncentrerings-, uppmarsch- och kringgångstransporter inom och mellan militär-områden.

Utbildningens uppläggning

Exemplet operativa och taktiska ram ligger till grund för alla applikatoriska exempel som leds enligt tidigare anvisningar fram till ett för detta avsnitt avpassat utgångsläge (händelseutveckling).

Utbildningen bör ledas av lärare med praktisk erfarenhet från regional nivå och med företrädare för alla försvarsgrenar, civilförsvaret och viktigare civila ledningsorgan.

Exemplet studieavsnitt kan synas innehålla ett omfattande föreläsningssstoff. Detta får dock inte leda till slentrianmässig kate-derundervisning utan denna *skall bedrivas* så

att en mjuk övergång sker till den avslutande stabs (tjänst) övningen.

Särskilt övas stabstjänst (främst lägespresentation, oleatframställning, order- och rapportskrivning), samverkan mellan avdelningar, sektioner, stabsdelar och samverkande civila ledningsorgan.

Omfattning och utbildningstimmar.

Övn nr	Omfattning	Armén A1	B	Marinen A1	Flygvapnet A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Studier</i>	78	77	77	78	73
	Egna ledningsorgan	18	18	18	18	18
	Militärområdesstab	(4)				
	Flygstridsledarstab	(1)				
	Eskaderstab	(1)				
	Luftförsvarssektorstab	(1)				
	Örlogsbasstab	(1)				
	Försvansområdesstab	(2)				
	Civilbefälhavares kansli	(2)				
	Länsstyrelses kansli	(1)				
	Huvudcentral	(1)				
	Övriga civila ledningsorgan	(2)				
	Civilförsvaret	(2)				
	Motståndaren	4	4	4	4	4
	Arméstridskrafter (strategiska och operativa reserver, specialförband)					
	Marinstridskrafter (se exempel A 5)					
	Flygstridskrafter (se exempel A 6)					
	Stridens förande	7	7	7	7	7
	Arméstridskrafternas verksamhet	(4)	(4)	(2)	(2)	(2)
	Marinstridskrafternas verksamhet	(2)	(2)	(4)	(1)	(1)
	Flygstridskrafternas verksamhet	(1)	(1)	(1)	(4)	(4)
	Ledning och stabstjänst	14	8	14	14	14
	Lägeskartors och tablåers förande	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)
	Arbetshandlingar	(4)	(2)	(4)	(4)	(4)
	Orderutskrifter	(4)	(2)	(4)	(4)	(4)
	Expeditionstjänst	(2)		(2)	(2)	(2)
	Underrättelse- och säkerhetstjänst	8		8	8	18
	Underrättelsebearbetning					
	Luftvärnstjänst	2		2	2	2
	Sambandstjänst	3		3	3	3
	Sambandsresurser som står till stabsmedlems förfogande					
	Sambandsexpeditionstjänst					
	Samverkan	4	2	4	4	4
	Samverkan inom stab och med stab samgrupperade civila organ					
	Underhållstjänst	11	1	11	11	1
	Transporttjänst	(4)		(4)	(4)	
	Tygtjänst	(4)		(4)	(4)	
	Intendenturtjänst	(1)		(1)	(1)	
	Sjukvårdstjänst	(2)		(2)	(2)	
	Personaltjänst	6		6	6	2
	Personalersättning					
	Transportledningstjänst	1	37		1	
	Landsvägstransporter	} till och genom militärområde				
	Järnvägstransporter					
	Kringgångstransport inom militärområde över försvarsområdesgräns					
2	<i>Stabstjänstövning</i>	24	24	24	24	24
	Formell stabstjänstgöring avseende territoriell ledning					
	Gruppering och stabsarbetsplatsernas iordningställande					

Omfattning och utbildningstimmar

Övn nr	Omfattning	Armén		Marinen Flygvapnet		
		A1	B	A1	A1	A2
1	2	3	4	5	6	7
	Lägespresentation Mottagande av nya förband och ny materiel Orderarbete Expeditionstjänst Samverkan Koncentrerings transporter					
3	Befälsutbildning	(7) ¹	(7) ¹	(7) ¹	(7) ¹	(3) ¹
	Summa timmar	102	101	101	102	97

¹ Tiden inräknad i övn 1.

Kronologisk förteckning

1. SOU 71. Handbok för det officiella utrednings-trycket. Beckman. Fi.
2. Post- och Inrikes Tidningar. Norstedt & Söner. Ju.
3. Veterinärdistriktsindelningen, m.m. Svenska Reproduktions AB. Jo.
4. Kommunala val. Esselte. C.
5. Svensk industri under 70-talet med utblick mot 80-talet. Bilaga 2. Esselte. Fi.
6. Ny sjömanslag. Esselte. K..
7. Finansiella tillväxtaspekter 1960–1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 4. Esselte. Fi.
8. Arbetskraftsresurserna 1965–1990. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 1. Esselte. Fi.
9. Större företags offentliga redovisning. Esselte. Fi.
10. Snatteri. Berlingska Boktryckeriet, Lund. Ju.
11. Ett nytt bilregister. Göteborgs Offsettryckeri AB. K.
12. Miljövärden i Sverige under 70-talet. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 8. Esselte. Fi.
13. Utvecklingstendenser inom offentlig sektor. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 6. Esselte. Fi.
14. Varuhandeln fram till 1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 3. Esselte. Fi.
15. Förslag till aktiebolagslag m.m. Tryckeribolaget. Ju.
16. Regional utveckling och planering. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 7. Esselte. Fi.
17. Malm - Jord - Vatten. Svenska Reproduktions AB. I.
18. Mått och vikt. Norstedt & Söner. Fi.
19. Familjepensionsfrågor m.m. Berlingska Boktryckeriet, Lund. S.
20. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Betänkande I. Norstedt & Söner. K.
21. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga A. Norstedt & Söner. K.
22. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga B. Norstedt & Söner. K.
23. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Register m.m. Norstedt & Söner. K.
24. Vuxenpedagogisk forskning och utbildning. Berlingska Boktryckeriet, Lund. U.
25. Boendeservice 3. Kommunstudien. Esselte. In.
26. Boendeservice 4. Projektstudien. Esselte. In.
27. Boendeservice 5. Totalkostnadsstudien. Esselte. In.
28. Boendeservice 6. Strukturstudier. Esselte. In.
29. Kyrkan kostar. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
30. Sjömanspension. Göteborgs Offsettryckeri AB. K.
31. Den svenska betalningsbalansstatistiken. Esselte. Fi.
32. Valutareserven och utrikeshandelns finansiella struktur. Bilaga till Den svenska betalningsbalansstatistiken. Esselte. Fi.
33. Fri affärstid. Göteborgs Offsettryckeri AB. H.
34. Lastbil och Taxi. Beckman. K.
35. Den fria rörligheten för personer inom EEC. Esselte. In.
36. Produktionsresurser för tv och radio i utbildningen. Esselte. U.
37. Konsumentpolitik-riktlinjer och organisation. Tryckeribolaget. H.
38. Särskilda tandvårdsanordningar för vissa patientgrupper. Göteborgs Offsettryckeri AB. S.
39. Den svenska köpkraftsfördelningen 1967. Berlingska Boktryckeriet, Lund. In.
40. Export och import 1971–1975. 1970 års långtidsutredning. Bilaga 5. Esselte. Fi.
41. Ny domstolsadministration. Göteborgs Offsettryckeri AB. Ju.
42. Försäkring och annat kontant stöd vid arbetslöshet. Esselte. In.
43. Arbetskraftens struktur och dimensioner. Esselte. In.
44. Bilagor till KSA-utredningens betänkande. Esselte. In.
45. Utökningsrätt XI. Norstedt & Söner. Ju.
46. Teknisk översyn av kapitalbeskattningen. Norstedt & Söner. Fi.
47. Psykologiska urvalsmetoder inom statsförvaltningen. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
48. Personurval med hjälp av psykologiska undersökningar. Göteborgs Offsettryckeri AB. Fi.
49. Unga lagöverträdare I. Esselte. Ju.
50. Räddningstjänst. Göteborgs Offsettryckeri AB. C.
51. Invandrarutredningen I. Göteborgs Offsettryckeri AB. In.
52. Byggandets industrialisering. Beckman. In.
53. Lärarnas arbete. En statistisk arbetsstudie. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
54. Lärarnas arbete. Bilaga I. Tekniska rapporter. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
55. Lärarnas arbete. Bilaga II. Tabeller. Göteborgs Offsettryckeri AB. U.
56. Handräddning inom försvaret. Esselte. Fö.
57. Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst. Esselte. Fö.

Anm. Om särskild tryckort ej anges är tryckorten Stockholm.

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Post- och Inrikes Tidningar. [2]
Snatteri. [10]
Förslag till aktiebolagslag m.m. [15]
Ny domstolsadministration. [41]
Utsökningsrätt XI. [45]
Unga lagöverträdare I. [49]

Socialdepartementet

Familjepensionsfrågor m.m. [19]
Särskilda tandvårdsanordningar för vissa patientgrupper. [38]

Försvarsdepartementet

Utredningen om handräddningsvärnpliktiga. 1. Handräddning inom försvaret. [56] 2. Utbildning av vissa värnpliktiga i stabstjänst. [57]

Kommunikationsdepartementet

Ny sjömanslag. [6]
Ett nytt bilregister. [11]
Utredningen angående befordran av farligt gods på väg m.m. 1. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Betänkande I. [20] 2. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga A. [21] 3. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Bilaga B. [22] 4. Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg. (ADR) Register m.m. [23]
Sjömanspension. [30]
Lastbil och Taxi. [34]

Finansdepartementet

SOU 71. Handbok för det officiella utredningstrycket. [1] 1970 års långtidsutredning. 1. Svensk industri under 70-talet med utblick mot 80-talet. Bilaga 2. [5] 2. Finansiella tillväxtaspekter 1960–1975. Bilaga 4. [7] 3. Arbetskraftsresurserna 1965–1990. Bilaga 1. [8] 4. Milljövården i Sverige under 70-talet. Bilaga 8. [12] 5. Utvecklingstendenser inom offentlig sektor. Bilaga 6. [13] 6. Varuhandeln fram till 1975. Bilaga 3. [14] 7. Regional utveckling och planering. Bilaga 7. [16] 8. Export och import 1971–1975. Bilaga 5. [40]
Större företags offentliga redovisning. [9]
Mått och vikt. [18]
Betalningsbalansutredningen. 1. Den svenska betalningsbalansstatistiken. [31] 2. Valutareserven och utrikeshandelns finansiella struktur. Bilaga. [32]
Teknisk översyn av kapitalbeskattningen. [46]
Testutredningen. 1. Psykologiska urvalsmetoder inom statsförvaltningen. [47] 2. Personurval med hjälp av psykologiska undersökningar. [48]

Utbildningsdepartementet

Vuxenpedagogisk forskning och utbildning. [24]
Kyrkan kostar. [29]
Produktionsresurser för tv och radio i utbildningen. [36] Utredningen rörande lärarnas arbetsförhållanden. 1. Lärarnas arbete. En statistisk arbetsstudie. [53] 2. Lärarnas arbete. Bilaga I. Tekniska rapporter. [54] 3. Lärarnas arbete. Bilaga II. Tabeller. [55]

Jordbruksdepartementet

Veterinärdistriktsindelningen, m.m. [3]

Handelsdepartementet

Fri affärstid. [33]
Konsumentpolitik–riktlinjer och organisation. [37]

Inrikesdepartementet

Servicekommittén. 1. Boendeservice 3. Kommunstudien. [25] 2. Boendeservice 4. Projektstudien. [26] 3. Boendeservice 5. Totalkostnadsstudien. [27] 4. Boendeservice 6. Strukturstudier. [28]
Den fria rörligheten för personer inom EEC. [35]
Den svenska köpkraftsutbildningen 1967. [39]
KSA-utredningen. 1. Försäkring och annat kontant stöd vid arbetslöshet. [42] 2. Arbetskraftens struktur och dimensioner. [43] 3. Bilagor till KSA-utredningens betänkande. [44]
Invandrarutredningen I. [51]
Byggandets industrialisering. [52]

Civildepartementet

Kommunala val. [4]
Räddningstjänst. [50]

Industridepartementet

Malm - Jord - Vatten. [17]

